

S
E
mū

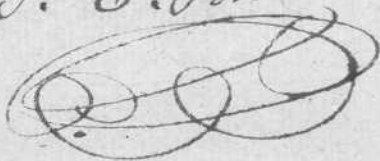
Pl. 780. 7-50.

T. 145287

C. 1207105

J. C. Somn^l

EPITOME OMNIVM successionum ex testamento

& ab intestato iure communi 1187

& regio,

*Ad Illustrissimum ac Reuerendissimum dominū D. Idacium
à Spinosa. S. R. E. presbyterum Cardinalem, Episcopum
Seguntinum, generalemque causarum fidei cognitio-
rem, necnon supremi regii senatus sum-
mum Præsidem:*

*AVTHORE IOANNE A ROIAS VTRIVSQUE
Iuris Licenciato, olim collega celeberrimi Collegij diui Iacobi Ze-
bedæi Salmanticensis, vulgò Conchenfis; nunc verò
Inquisitore hæreticæ prauitatis
Valentino.*

VALENTIAE,

Ex typographia Petri à Huete, in platea Herbaria.

M. D. LXXVIII.

EPITOME OMNIVM

ACCESIONUM EXISTENTIO

2. ab elio in ead. annu

1770

Ad Illust. Principem de Reuss et Rhod. - ab elio in ead. annu

2. ab elio in ead. annu

2. ab elio in ead. annu

2. ab elio in ead. annu

2. ab elio in ead. annu

Handwritten signature or initials.

ANTHONY JOHANNES A. NOTAS VITAE

1. ab elio in ead. annu

2. ab elio in ead. annu

2. ab elio in ead. annu

2. ab elio in ead. annu

ILLVSTRISSIMO

omniũque virtutum gene-

re præstantissimo D. Domino Didaco à Spinosa

sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ presbytero Cardinali, Epi-

scopo Segantino, generalique causarum fidei cognito-

ri, necnon supremi Regij Senatus summo Præ-

sidi, Ioannes à Rojas vtriusque Iuris Li-

cenciatus Inquisitor hereticæ præ-

uitatis Valentinus, Salutem &

æternam felicitatem

precatur.

ATONEM IL- In oratione
lum senem Censorium ap- pro Plácio.

pellatum, cuius ob incredibi-

lem sapientiam, omnia vel

prouisa prudenter, vel dicta

sapienter, vel responsa acu-

tè feruntur, sæpe dixisse, Ci-

cero testatur; non minus

otij, quàm negotij rationem

esse reddendam. Sensit enim in eo quoque tempore, quod
somnia tribuendum, vel corporis quieti cōcedendum erat, nos
aliquod bonum honestum, aut vtile meditari debere, ne in
otio quidem otiosi essemus. Cū nihil mortalium generi per-

EPISTOLA.

Hieronym⁹
ad Rusticiū
monachū.

magis detestabilem esse, quàm quæ homini ab otio nascere-
tur. Vagatur enim (vt diui Hieronymi verbis vtar) varijs
& perniciosis cogitationibus mens otiosa. Pro mea ergo vi-
rili semper conatus sum summorum virorum dicta sectari,
ac omni tempore aliquam saltē, Apellis more, ducere lineam.
Ideo præter illas quotidianas sex horas audiēdis fidei cau-
sis destinatas, reliquum tempus, quod aut somno, aut ani-
mi remissioni, quieti, tranquillitatiq̃ue fuerat impendēdum,
id omne ad scribendum mihi assummo. Quinetiam diebus
ipsis festis labori non parco, meq̃ue totum à multorum con-
suetudine & amicorum frequentia subtraho. Et vt huius-
modi laboris assidui aliquod testimoniū existeret, omnes suc-
cessionēs ex testamento et abintestato in hac epitome scripsi.
Et cū totum penē ius varijs doctorum opinionibus contur-
batum sit, vt rectē Iustinianus affirmat, nihilq̃ue tam labo-
riosum in tota legali scientia inueniri possit, quàm leges opi-
nionē multorum inter se pugnantes conciliare: iudicium ta-
men meum huic tātæ rei haud temerē interposui; ac in tanta
rerum, locorumq̃ue communium varietate, ea potissimū
delegi, quæ mihi cæteris utiliora, magisq̃ue necessaria
viderentur; apes imitatus, quæ omnes vagando flores per-
quirunt, utiliores tamen delibant, quibus mel & faui dul-
ciores existant. Hunc autē meum laborē in tuo nomine ap-
parere volui, vt & amplitudine tua non minimam haberet
liber auctoritatem, & memoriæ tuorum erga me meritōrū,
diutinaq̃ue beneuolentiæ singulare extaret testimoniū.

Atque

L. I. C. de ve-
te. iure cen-
clic.

Plinius de
natu. hif.
lib. II.

EPISTOLAE

Atque cū oculos, mentemque vndique coniicio, neminem ex tā longa vetustate reperio, non dico Græcorū, aut Latinorum, sed ne exterarum quidem gentium, cui non te in omnibus consilijs, dictis, ac factis anteponam. Non enim sapientiam solam, qua vna virtute Socrates oraculo Apollinis sapientissimus excelluit, in te quaerimus; non iustitiam solam, qua præstitit Aristides; non humanitatem solam, qua Lucius Paulus inter Romanos vixit; non grauitatem solam, qua is idem Cato, quem initio commemorauī, floruit: sed omnes simul virtutes, inter se copulatas, atque cōnexas in te esse videmus: in quo vno in causis decernendis ingenium fœlicissimum, in controuersijs dirimendis iudicium acerrimum, in litibus componendis facilitatem inauditam, in omnibus denique rebus gerendis incredibilem prudentiā, agnoscimus. At quāta integritate, ac rectitudine vnicuique ius tribuas; quāta facilitate priuatis aditū patefacias; quāta seueritate in impios & nefarios animaduertas; quanta denique sanctitate, pietate, & religione diuina & humana tuēaris, nemo profectō est qui dubitare possit. O ingens Hispaniæ gloria! O Rex Philippe fortunatissime, qui prudentissimo Cardinali Spinosa, tāquā de cælo de lapso, totius Hispaniæ lumini, raro virtutū, & probitatis exēplo regnorū tuorum gubernacula cōmiseris! Si priscis tēporibus, (vt refert Cælius Iuris cōsultus) pro regū, ac principū salute post calēdas Ianuarias singulis annis eorū subditi orationibus ac ieiunijs numina supplices deprecabantur; nunc pro incolumitate, ac salute

L. obseruandum. ff. de offi. pr.

L. si calumniatur. ff. de verbo. sig.

EPISTOLA

salute religiosissimi Regis nostri Philippi, tot rebus periclitantibus, nullum preces offerendi tempus erat pretermittendum. Ego vero Illustrissime Præsul, toto animi conatu, tam in publicis, quàm priuatis sacrificijs Deum Op.

Maximumq; vt clarissimum Regem nostrum, ac te nobis sospites, incolumesq; diutius seruet, assidue precari & obsecrare non desinam.

Vale.

M. H. Oliuerii Iuriconsulti

Valentini in laudem authoris & libri octasticon.

Consultus quisquis Latias cognoscere leges,
Et cupit Hesperix iuribus institui:

Vt successori valeat sua reddere iura,

Et bona defuncti, prædia, rura, domos:

Hoc opus egregium paruo sibi comparet ære,

Quod Rojas miro schemate composuit:

Qui genus illustri clarum de sanguine ducens
Iure quidem generi iungere iura parat.

Epitome

EPI TOMEO
mnium successionum ex te
STAMENTO ET ABINTE-
STATO IVRE COMMUNI ET REGIO.

Summarium.

- 1 **M**elius ac facilius quaelibet res eius diuisione cognoscitur.
- 2 Diuisio tria singularia adfert commoda.
- 3 Res notatu digna seipsam commendat, alia non eget commē-
datione.
- 4 Successionum gradustres precipue sunt.
- 5 Quandiu habet locum successio ex testamento, cessat abintestato suc-
cessio.
- 6 Filij in successione primum semper locum obtinent.
- 7 Multiplices sunt filiorum species & conditiones, & varia eorum no-
mina.
- 8 Filij legitimi & naturales qui sint.
- 9 Filij naturales tantum qui dicantur.
- 10 Filij alij legitimi tantum.
- 11 Filij spurij qui proprie nominentur.
- 12 Filij vulgò quesiti qualiter cognoscantur.
- 13 Filij incestuosi qui vocentur.
- 14 Filij nefarij qui proprie sint.
- 15 Filij manxeres alij nuncupantur.
- 16 Filij alij vulgari nomine bastardi.
- 17 Filij alij sunt adulterini.
- 18 Filij nothi alij appellantur.
- 19 Filij sacrilegi alij nominantur.

20 *Filijs alij varijs, quasi ex vario semine nati.*

21 *Filijs Clericorum qui propriè dicantur.*

22 *Filijs spirituales qui sunt, & de omnibus prædictis filijs remissionè nu. 23.*

Cap. primum.

FACILIVS (inquit Seneca epistola. 88.) per partes in cognitionem totius deducimur; ac Cicero in Rhetorica affirmat Diuisionem, illustrem ac perspicuam reddere Orationē. Tres præcipuos operatur effectus relectionis diuisio; videlicet, animum legentis incitat,

2 mentem audi entis præparat, memoriam artificiosè corroborat, vt refert glo. in proœ. insti. §. igitur, quam dixit singularem Cardi. introitu lecturæ decreta, & Ias. in rub. ff. de legatis prim. nu. 22. & in rub. insti. de actio. nu. 38. Guilier. bene. in rep. cap. Rainūtius. in verbo & uxorem nomine Adelasiam. nu. 175. de testa. & Bonus de cur. de nobili. parte. 2. in prin. nu. 9. Petrus de Vnzo. in arte Notariatus post prin. idè hanc successionum materiam nimis vtilem, actuque practico passim & frequenter in iudicijs versatam, quæ seipsam commendat, aliaq; non eget commendatione, vt verbis Iurisconsulti VI

3 piani vtar, in. l. i. in prin. ff. de inte. restitu. in hunc modum diuidendam esse censeo, videlicet in tres successionum gradus, ascendentium, & descendantium, & collateralium. iuxta Auth. de hære. & fal

4 ci. §. semper igitur. col. i. & in Auth. de hære. abintesta. venien. in prin. col. 9. Auth. vt cum de appella. cogno. §. hæc autem disposuimus col. 8. Auth. cessante. C. de leg. hære. & in. §. i. de gradi. instit.

5 & in. §. fina de hære. quæ abintest. defer. l. regia. 2. tit. 13. par. 6. l. i. tit. 6. li. 3. Fori. ll. l. fi. tit. 13. par. 6. & quia quā diu potest succedi ex testa mēto, cessat abintestato successio. l. quā diu. ff. acqui. hæred. l. ante quā. C. comm. de succe. l. ex testamēto. C. vnde lib. l. quandiu. ff. de reg. iuri. idè primo loco materia successionis ex testamēto meri-

- 6 tō à nobis examinanda erit deinceps successio abintestato, & in vtraq; successione primū locum filij obtinent, Auth.in successione. C. suis & leg. hære. l. inter cætera. ff. de lib. & posthum. l. i. ff. de iniusto rup. irri. fact. testa. l. si quis enim. ff. de vul. & pupi. subst. l. 3. tit. 13. par. 6. lib. 53. ti. 6. part. 1. Ob id in primis de filiorum successione actiua, id est, descendantium; deinde successione passiuā, id est, ascendentium videndum est. Filiorum verò multiplices sunt species seu conditiones, de quorū successione separatim suo loco opportunè examinabimus.
- 8 ¶ Quidā sunt filij legitimi, & naturales, nati ex legitimo matrimonio vero, vel putatiuo. l. filiū cum diffinimus. ff. de his qui sunt sui vel ali. iuris. Authen. quibus modis natu. effi. sui. §. legitimi si quidem. col. 7. & in princ. insti. de nup. & in princ. insti. de Patri. potest. cap. peruenabilem. qui filij sunt leg. cap. fina. 32. quæstio. 4. l. 1. tit. 13. part. 4. l. 2. tit. 15. part. 4. & in princ. summæ, titu. 7. par. 2.
- 9 ¶ Alij sunt filij naturales tantū, vt in rubro, & nigro. C. de natu. lib. & in. l. in cōcubinato. ff. de cōcubi. l. 1. C. codē, tit. c. fi. 32. q. 4. l. 1. tit. 15. par. 4. & sunt illi, qui ex concubina, cum qua matrimoniū esse poterat, nati sunt, & nouissimè lex. 11. Tauri. de quorū successione latius infra, cap. 10.
- 10 ¶ Alij nūcupantur filij legitimi tantū, in quibus natura nihil operatur, sed legis ministeriū, vt sunt filij adoptiui, & arrogati. l. si arrogatur. ff. de adopti. l. cum adoptiuis. C. de adopti. glossa, & interpretes in. c. 1. de cogn. lega. l. 1. tit. 16. par. 4. l. 5. tit. 6. lib. 3. fori. 11. de quorum vera diffinitione, & successione latissimè infra. cap. 16. cum sequentibus.
- 11 ¶ Alij sunt filij spurij, nati ex muliere publica, & patre incerto. l. si spurius. ff. vnde cogn. l. vulgo concepti: ibi qui spurij appellantur. ff. de statu. homi. l. 1. tit. 13. par. 6. l. 1. tit. 15. par. 4. vnde versus, vt seges ex spica, sic spurius ex amica: cui pater est populus, parter est sibi nullus, & hoc nomen spurius est nomen generale, & speciale, vt latius inferius. c. 19. cum sequentibus declarabitur.

- 12 ¶ Alij dicuntur filij vulgò quæſiti, qui patrem demonſtrare non poſſunt, vt ex ipſo nomine apparet, l. vulgò concepti. ff. de ſtatu homi. quæ lex inquit hiſce verbis: Vulgò concepti dicuntur, qui patrẽ demonſtrare non poſſunt. l. 2. l. modeliſtinus. ff. vnde cognati. §. nouiſſimẽ. inſti. ad ofſici. §. ſi. inſti. ad Tertu. l. 11. tit. 13. part. 6.
- 13 ¶ Alij ſunt filij inceſtuofſi nati ex linea trãſuerſali in gradu prohibito affinitatis, vel conſanguinitatis. l. ſi adulterium cum inceſtu. ff. de adul. l. etiam. ff. de ri. nupti. §. inter eas, & §. fratris verò. inſt. de nupti. Auth. de inceſ. nupti. in prin. colla. 2. vbi gloſſ. in verbo ſancimus, & alia in rub. C. de inceſtis nup. c. lex illa. §. inceſtus. 36. quẽ. 1. l. 19. tit. 13. par. 6. l. 1. tit. 18. par. 7. l. 2. ti. 17. par. 4. & l. 6. ti. 18. par. 4.
- 14 ¶ Alij filij nefarij dicuntur, geniti ex patre & filia, vel alijs aſcendentibus, vel deſcendentibus. l. quinetiã. ff. de ri. nup. & in. §. ergo non omnes. inſti. de nupti. gloſſa in ru. C. de inceſtis nupti. & in Auth. de inceſtis & nefarijs nupt. in prin. col. 2.
- 15 ¶ Alij filij manzeres dicuntur, nati ex meretricibus, de quibus in c. niſi cùm pridẽ. §. perſonẽ de renuncia. c. per venerabilem. in fine, qui filij ſunt legi. l. 1. tit. 11. par. 4.
- 16 ¶ Alij vulgari nomine baſtardi, qui legitimi dicuntur, cuiuſcũq; generis ſint, glo. in rub. C. cõcubinis. Decius. conf. 433. num. 14. Gabri. Pale. de nothis. c. 17. nu. 7.
- 17 ¶ Alij ſunt filij adulterini, ex adulterio nati. c. per venerabilem. §. quod autem. qui filij ſunt legitimi. l. ſi adulterium cum inceſtu. ff. de adulterijs. l. 1. tit. 15. par. 4.
- 18 ¶ Alij filij appellãtur nothi, ex adulterio etiam geniti, vt in dict. c. niſi cùm pridẽ. §. pro graui. l. 1. in fin. tit. 15. par. 4. de quibus optimum ſcripſit tractatum Gabriel Paleotus de nothis, vbi latiſſimẽ.
- 19 ¶ Alij ſunt filij ſacrilegi, habiti ex aliqua Moniali, vel Religioſa c. Virginibus. c. impudicas. c. ſi quis ſacro. 27. quẽſt. 1. qui etiam inceſtuofſi & adulterini filij vocantur, cùm moniales ſint ſponſæ Chriſti. c. quæ Chriſto. c. peruenit. 27. quẽſt. 1. vnde meritò inquit gloſ. in dicto. c. Virginibus, quòd qui violat monialem, tria delicta cõmittit, ſacrilegium, quia lẽdit rem ſacram; inceſtum, quia cõſanguine ſpiri-

ne spiritualis est; item adulterium, quia sponsa Christi, quam glos. dixit sing. Abb. in cap. monasteria. in fine. de vita, & honest. Cleri. & in. c. cum dilectus, nu. 2. de pur. Cano. Dec. cōf. 579. incip. in presenti casu, nu. 5. & in consi. 338. in casu proposito in prin. Hippo. in. l. 1. nu. 40. de rap. Virginū. Ioan. Baptista Cacci. in rep. l. si qua illustis, nu. 15. C. ad Orphici. Paulus Grillandus de pœnis omnifariam coitus, quæst. 1. nu. 10. vbi latè examinat quod ex coitu cum moniali, non tantum tria, sed quatuor delicta oriatur. Ioannes Lupus in. l. 9. nu. 46. Tauri. glos. magna in. l. 10. tit. 5. lib. 3. Fori. ll. l. sing. 5. tit. 15. lib. 8. Ordinamenti. l. 6. tit. 18. part. 4.

20 ¶ Alij dicuntur filij varij, quasi ex vario semine nati. Et hoc nomine fuit vocatus Imperator Eliogabalus, vt refert. Gabriel Paleotus, de nothis, & filijs spurij, cap. 16. nu. 8. sed Iurisconsulti hoc nomine non vtuntur, neq; apud eos me legisse memini.

21 ¶ Clericorum verò filij, iuxta glos. in verbo. adulterinis, in dic. c. per venerabilem, dicuntur adulterini, cum clerici in sacris Ecclesiarum mariti spirituales censeantur, vt in dict. cap. nisi cum pridè. cap. Cenomanensem. 56. dist. quam glos. in dict. c. pervenerabilem. dixit menti tenendam. Abb. ibi. nu. 32. & Paulus Delea. in cle. 1. de offi. ordi. Bart. verò in. l. 2. nu. 3. ff. de accusationi. filios sacerdotis, vel monachi nepharios vocat. Sed gloss. in. l. 2. in verbo. filij. C. de Epif. & Cleri. vocat incestuosos, quā glo. optimè declarat Feli. in. cap. cum dilectus, nu. 5. de accusati. & eam Bart. & Angelus in proprio loco. dict. glo. sequuntur. Sed Cynus, Butricarius, Bald. Sali. eam ibi reprobant. Idem Bal. in. l. Si quis incesti. nu. 3. C. de incest. nupti. & Anto. Cor. in singulari, incipiēte. fornicatio. in fine, & Co-uarru. in. 4. de spons. cap. 8. §. 5. nu. 14. part. 2. Omisissis circa hoc Dōcto. opinionibus, magis communis opinio est, filios clericorum in sacris, esse spurios. glos. in verbo non licet, in dict. l. vulgò concepti, glos. in verbo hæreditatē, in. c. cū multæ. 15. quæst. vlti. glo. in Authē. quibus modis natu. effi. sui. §. fin. in verbo. participium. col. 7. alia in. l. 10. tit. 5. lib. 3. Fori. in verbo. Ni a home de religion. pro quibus est tex. in. c. ad Abolendam, de filijs presby. tenet Bart. in. l. fina. nu. 2. ff.

de his quibus vt indi. & in confi. 143. incipiente, Paulus filius. nu. 2. Cynus, & cōmuniter docētes. in die. l. 2. Ioa. Andr. in addi. ad Specu. tit. qui filij sunt legi. in addi. 1. magna. Abbas in c. fi. nu. 3. de cogn. spirit. & in c. Innotuit. num. 19. de electi.

22 ¶ Alij sunt filij spirituales, qui mediante aliquo actu spirituali efficiuntur, vt ex Baptismate, Confirmatione, vel sacramentali Confessione. c. super eo. c. veniens. c. fi. de cogn. spiri. c. 1. §. fi. eo. tit. lib. 6. c. nō debet. c. ad limina. c. omnes. 13. quēst. 1. c. Si quis ex vno. 13. quēst. 4. l. 6. tit. 4. par. 1. Omnes dioecēsani dici possunt filij Episcopi spirituales, & omnes parochiani filij Rēctoris. c. Omnes, quos in pœnitentia suscepimus. 12. quēst. 1. & in c. fin. ea caus. quēst. Abb. optimē. in c. tanta. nu. 11. qui filij sunt legi.

23 ¶ Nonnullas igitur prędictorum filiorum species ac conditiones refert glo. in verbo manzeres. in dic. c. nisi cū pridem. glo. in verbo repellendus in dic. c. tanta. glo. in pri. de adop. insti. in verbo naturales. glo. in verbo adulterinis in dic. c. peruenerabilem, & alia ibi in verbo non naturalibus. glo. in rub. C. de incest. nup. glos. in verbo nec naturales. in Authen. ex complexu. C. de incest. nup. glo. in verbo liberi: vbi optimē per Card. de Turreque. in c. fi. 32. quēst. 4. glo. in l. 2. tit. 13. par. 6. l. 1. tit. 15. par. 4. Speculator tit. de successio- nibus abintest. post. prin. qui plures filiorum species refert. Et Di- nus in tracta. de successi. abintest. in prin. Bart. in l. fi. ff. de his qui- bus vt indig. Bal. in l. Si qua illustis. in prin. C. ad Orfi. vbi plenissi- mē Ioa. Bap. Caccia. nu. 4. cum sequentibus. Ludo. de Asar. de na- tu. libe. in 2. parte. in prin. Gabriel Paleotus de nothis & spurijs. c. 16. egregiē Doc. de Couar. in 4. de sponsalibus. 2. parte. c. 8. §. 5. De omnibus ergo prędictorū filiorū successioinibus, separatim ordine à nobis superius tradito ex testamēto, & abintestato videndū est.

Summarium.

- 1 **D**E vniuersalibus, facilius ad cognitionē particulariū deuenim?
- 2 Errans circa principia, non poterit principia cognoscere.
- 3 Ad cognitionem specierum debet pręcedere cognitio generis.

Filius

- 4 Filius legitimus & naturalis dicitur natus ex matrimonio legitimo vero, vel putativo.
- 5 Filius à φίλ & Græcè, id est amor, dicitur.
- 6 Liberorum vita, parentibus chara est.
- 7 De parentum amore in filios. (Scrimen.)
- 8 Inter filios legitimos & naturales, inspecta lege naturali, nullum est differentie.
- 9 Verus intellectus ad. 5. natura siquidem, quibus modis natura. efficitur. sui. col. 7.
- 10 Factæ sunt leges, ut earum metu humana coherceatur audacia.
- 11 Proles censetur legitima propter ignorantiam alterius coniugum.
- 12 Ignorantia eum excusat, qui dat operam rei licitæ.
- 13 Ignorantia facti regulariter à iure presumitur.
- 14 In ijs, quæ de genere prohibitorum sunt, nulla est differentia an actus fiat clam, vel palam.
- 15 Quando matrimonium dicatur publicè contractum.
- 16 Sensus verus & literalis sacrosancti concilij Tridentini.
- 17 Ignorantia iuris neque mulieribus prodest.
- 18 Quando ignorantia iuris excuset.
- 19 Filius naturalis per subsequens matrimonium efficitur verè & propriè legitimus, & nu. 20.
- 20 Matrimonium posse contrahi à sene decrepito in articulo etiã mortis.
- 21 Substantialia matrimonij sunt, fides, proles, & sacramentum.
- 22 Intellectus ad. c. cum inhibito, de clan. despon. (monij.)
- 23 In matrimonio quedã sunt de honestate, & quedã de substantia matrimonij.
- 24 Filius censetur legitimus, natus ex muliere etiam adultera.
- 25 In ambiguis, pars benignior tenenda est.
- 26 Presumendum est potius possibile honestum, quàm possibile inhonestum.
- 27 Assertio matris nihil prorsus filio nocet.
- 28 Adversus probationem iuris & iure, probatio in contrariu non admittitur.
- 29 Filius post mortem mariti natus, mariti & non adulterij presumitur.
- 30 Propter nimiam mariti absentiã, non mariti, sed adulterij filius presumitur.
- 31 Barba. reprehenditur, & merito.
- 32 Practica ac forma probandi filiationem.

Cap. secundum.

- E** GREGIE, inquit Philosophus in lib. 1. Physicorū,
quod de vniuersalibus facilius ad particularium co-
gnitionem deuenimus. Idem in 2. lib. Metaphy. quod
errans circa principia, non poterit principiata cogno-
scere. & ad cognitionem specierum debet præcedere cognitio gene-
ris. l. i. ff. si cer. peta. l. i. ff. de acqui. posse. Ideo ne per terminos igno-
tos procedamus, prius de significatione nominis, eiusq; diffinitio-
ne nonnulla oportet prius referre, more iuriscōsulti in dic. l. i. ff. Si
cer. peta. & in l. i. ff. de testa. & in l. i. §. dolum, ff. de dolo. Filij ergo le-
gitimi & naturales dicuntur, nati ex legitimo matrimonio, vero, vel
putatiuo; siue ab initio, siue ex post facto. Quā diffinitionem probat
l. filium eum diffinimus. ff. de his qui sunt sui, vel alieni iu. l. quia sem-
per. ff. de in ius voca. iuncto textu in c. 2. & in c. ex tenore, qui filij
sunt legitimi. l. 2. tit. 15. par. 4. Et vt omnia clariū ac faciliū percipi
possint, singula huius diffinitionis verba oportet discutere. ¶ Dicū-
tur filij à φιλία Græcè, quod est amor. l. libero rum. §. Sed & Papy-
rius. ff. de verbo. signi. vbi Bar. num. 2. glo. pe. in. §. si. inst. qui tes. tuto.
dari possunt. Bal. in. l. maximum vitium, num. 9. C. de lib. præte. vel
exhære. Abb. consi. 85. nu. 5. volu. 1. quia maximus amor & dilectio
parentum est in filios. l. iste quidē. ff. quod metu. causa. l. scripto hæ-
rede, in fine. ff. vnde lib. l. si. in prin. C. de curato. furio. dicens quod
nullus amor est, qui vincat paternum; & plus pater diligit filium,
quā seipsum, vt in dicta. l. Iste quidē, & in §. si. inst. de Noxa. actio.
Feli. in. c. adferte nota. 2. de præsumpti. Hippol. in l. i. §. inauditū, nu.
7. ff. de sicarijs. quō in loco nonnulla notatu digna scripsit. Alex. cō-
fil. i. col. pe. volu. 1. Andre. Tiraque. in præfatione repe. l. Si vnquam.
nu. 11. cum sequentibus. C. de reuocandis dona. Aristo. lib. 8. Ethic. c.
12. inquit, quod parentibus, vita liberorum chara est, vt sua. Et illud
Virgilianum lib. 1. Aeneid. Omnis in Ascanio chari stat cura paren-
tis. Bal. in c. super eo, in 2. per tex. ibi quod pater diligit honorem &
incrementum sui filij ardenti desiderio, glo. docentes, in l. quidam
cū

cum filium. ff. de hære. insti. quod filius non potest inuenire maiorem amicum, quam patrem. Bald. in c. Per tuas. de proba. quod pater est melior amicus totius mundi. Quo in loco similiter affirmat amorē parētum in filios minimē abscondi posse. Id liquidē apparet ex lib. 3. Regum. c. 3. de matre petente filium coram rege Salomone, quod commota fuerunt viscera eius. habetur in c. afferte. de præsump. Et mirabile illud huius rei exemplum omittendum minimē est, ex lib. 2. Regum. c. 18. quod cum Absalon, Amon ipsius Davidis filium primogenitum necasset, & ad concubinas sui patris ingressus fuisset, & ipsum patrem à regno & vita priuare omnibus viribus cōtendisset; illius tamen mortem pater anxie, muliebri & lacrymabili voce deplorauit, dicens: Fili mi Absalon, Absalon fili mi! quis mihi tribuat vt ego moriar pro te? Hoc memorabile exemplum docet christianissimos nostræ tempestatis Reges in ignoscendis filiis, delictisq; illorum remittendis pronos esse, si eorum filij aliquid forsam machinati fuerunt; dummodo regia Maiestas, ac Reipublicę status incolumes in posterum seruentur: nam misericordia & veritas custodiunt Regem, & roboratur clementia thronus eius. vt Prouerbi. c. 20. & Diuus Isidorus lib. 12. Ethymologiarū. c. de Regibus, inquit, quod apes electus in regem, statim amittit aculeum. Quamplurima de parentum amore in filios congestis Oldra. consi. 15. Gomezius in §. actiones. insti. de actio. Plutarchus in lib. de amore parentū in liberos vberimē Tiraque. in præfacione. l. Si vnquam. nu. 9. cū sequen. C. de reuocand. dona.

- 8 ¶ Præterea dicitur in prædicta diffinitione, filij naturales, quia naturaliter sunt geniti: cum sit de iure naturali maris & fœminæ coniunctio: vt in prin. Insti. de iure natu. genti. & ciui. l. hos accusare. §. omnibus ibi natura communis est omnibus. ff. de accusat. Authen. quibus modis natu. effi. legi. §. Si quis verò. co. 6. Bal. in l. executorē. nu. 32. C. de exe. rei iudi. & in l. humanitatis. nu. 44. C. de impu. & alijs substi. & inspecta lege naturali tantum, nihil interest inter filios legitimos & naturales. Authen. quibus modis natu. effi. su. §. natura siquidē ab initio. col. 7. quod omnes filij olim liberi legitimiq; nascen-

bantur. Per quem text. Bart. in. l. in concubinato. num. 3. & 5. ff. de concub. Alber. in. l. 1. §. ius naturale. ff. de iusti. & iur. Bald. Noue, in tracta. de dote, in. 3. part. num. 7. dicant quòd de iure naturali ante. 11. scriptas, omnes filij ex quacunque muliere nati legitimi dicebantur: sed contrariū videtur, cūm matrimoniū à principio mūdi in paradiso in statu innocētiē ab ipso Deo fuisset institutum, vt inquit text. in. cap. 1. de voto. lib. 6. cap. 1. diuinæ. 27. quæst. 2. cap. fina. de frigidis, & Gene. cap. 2. Constat ergo semper, & omni tempore inter filios legitimos, & illegitimos fuisse discrimen. Et ante leges Moyſis legimus filiorum illegitimorum factam mentionem, vt Gene. cap. 21. & 22. & 25. & 34. & 36. & 38. dicendum ergo pro solutione videtur, quòd quodam tempore, quo homines bestiarum more vagabantur, & sibi victu ferino vitā agebant, nuptias legitimas ignorantes, vt Ciceronis verbis, in procemio suæ Rhetoricæ vtar, de illo fortassis tempore Imperator Iustinianus, cogitabat in dict. §. Natura si quidem, dicens natura legitimos omnes filios equè producebat: vel quòd dicamus quòd secundum ea quæ meram naturam tangunt, filios legitimos, & illegitimos, non differre quantum ad naturale fœdus, filius naturalis tantū pro legitimo habeatur, & quòd ita intelligatur dict. §. natura si quidem, & dic. §. omnibus. ibi natura cōmunis est omnibus, ita Bald. in cap. quæ in Ecclesiarum, in fine. de constitut. Ancharrana, confi. 225. incipi. videtur. Melius Tiraque. in. l. Si vnquam in verbo donatione largitus, num. 288. C. de reuoca. dona. vt ad id allegat. l. adoptiuus. §. seruales. ff. de adopt. Sed hæc ratio, & solutio simili modo hodie militat, & adhuc vrget prædicta obiectio: ideo rectius pro vera solutione dicendum esse iudico, quòd quando homines rationem tantū sequentes naturalem, singulis suis contenti nuptijs viuebant, vt inquit Salustius, in procemio Catilinario, dicens, vita hominum, sine cupiditate agitabatur, sua cuiq; satis placebant; iuxta illud vulgatum, aurea secula feruntur sub Saturno fuisse, & erat natura adhuc nullis hominum vitij inquinata, ideo legitimi omnes æquè producebantur, & in hunc modum sunt intelligenten-

telligenda dicta iura. Postea verò natura corrupta, homines ad libidinem proni, factæ fuerunt leges, quæ libidinem cohiberent, & appetitus noxius sub iuris regulis limitaretur, vt ait Gregorius Summus Pontifex in suo Procemio decreta. in princ. Vnde merito inquit Isidorus in libro Ethymologiarum, quòd factæ sunt leges, vt earum metu humana coërceatur audacia. Et habetur in cap. 2. 4. dist. & proditæ leges, positum fuit per consequens discrimen, & differentia inter filios legitimos, & illegitimos, iuxta legum formam & sanctionem: non tamen erant ab initio concubitus promiscui, vt quidam, & male, sentiunt. Et iuxta hunc sensum à nobis traditum, sunt intelligenda scripta à Bar. in dict. 1. in concubinato, quod sanè est notatu dignum, & alibi non ita inuenitur expositum.

¶ Præterea dicitur in diffinitione legitimi, quia parentum coniunctio à lege, & iure est approbata. l. filium cum diffinimus. ff. de his qui sunt sui. Authent. quibus modis natu. effi. sui. §. legitimi siquidem. colu. 7. cap. liberi. 32. quæsti. 4. & in princ. insti. de nupti. l. 1. titu. 13. part. 4. Item ponitur illud verbum matrimonio vero, id est, nullo stante iuris impedimento. c. quod super ijs. de consanguinita. & affinitat. cap. perlatum. qui filij sunt legitimi.

II ¶ Rursus additur in prædicta diffinitione, vel matrimonio putatiuo: nam reputatur legitimum matrimonium, propter ignorantiam coniugum, vel alterius eorum, qui impedimentum ali-quod inter eos esse ignorabant. Proles etenim ex tali matrimonio putatiuo, legitima erit censenda. cap. 2. cap. ex tenore. qui filij sunt legi. l. 2. titu. 13. part. 4. & l. 1. titu. 13. part. 4. & l. 4. titu. 6. lib. 3. Fori. 11. Vnde singulariter inquit Bald. in l. qui contra. num. 4. per text. & glos. ibi. C. de incest. nupti. quod si Berta acceperit aliquem Sacerdotem in maritum, credens esse solutum, & non presbyterum, iusta ignorantia ducta, vt puta, quia ille Sacerdos erat Anglicus, & ipsa mulier Perusina; quòd filij ex tali matrimonio nati, pro-

pter mulieris ignorantiam censentur legitimi & naturales, quo in loco aliud ipsemet Bald. subdit exemplum, quòd simonialis de Fràcia venerat ad ciuitatem Perutij, & quispiam eius còditionis ignarus eam duxerat in vxorē, & nati sunt inde filij. huiusmodi filij erūt legitimi, & naturales, & per còsequēs ab hæreditate paterna nō repellēdi: vt pote in figura matrimonij nati parentibus, vel altero eorum impedimentum probabiliter ignorāte, quæ dicta Baldi tenuit prius Oldra. consi. 256. incipi. Clemens Episcopus, in fine. Sequitur Abb. in dict. cap. tanta, nu. 8. & in c. fi. de clandest. sponsa. & ad conditiona. Abb. in cap. ex tenore. qui filij sunt legi. Decius in cap. inter cetera, nu. 5. de rescrip. & in consi. 153. incipiēte, in effectu quæritur. & in consi. sequen. 154. Charolus Rui. consi. 51. nu. 16. volumine. 5. & in consi. 14. nu. 10. volu. 3. Zasius, in tracta. Feudo. nu. 88. part. 8. Chafiodorus decissione vnica, tit. de sponfalibus. Ioā. Lupus Segouienfis, tracta. de matrimon. in fine, nu. 12. Gabri. Paleotus, de filijs notis, c. 9. Pala. Rub. in rep. rub. de donationibus inter vir. & vxor. §. 36. nu. 2. Xuares, in l. 1. tit. 6. lib. 3. fori. Casti. in l. 11. Tauri, nu. 10. Franciscus Marchus decissione. 885. incip. quæritur. part. 1. vbi inquit, quòd valet hæredis institutio de illo filio, qui erat genitus de matrimonio, quod nō poterat stare propter impedimentū affinitatis. vbi ad id allegat Bal. & alios iuris professores. & in specie idem tenuit Barth. Brix. in quæst. Dominicalib. quæst. 47. per totā, & Dec. in d. cōsi. 154. in casu, de quo quæritur in prin. Prædictorū ratio est secundū Antoniū, & Abb. in d. c. Tanta. nu. 8. quia cōtrahens matrimoniū dat operam rei licitæ, ideo ignorātia eum excusat, & similimodo fauore prolis, & filiorū id statutū fuit. Filij enim maximus à iure defertur fauor. l. & seruorum. ff. de statu hominū, & in §. 1. insti. de ingenuis, & c. Peruenit, qui filij sunt legitimi. Quæ omnia optimè declarat Hippol. in l. qui ignorans, num. 15. ff. de falsi, & in l. qui falsam monetam. nume. 83. cum sequentibus. ff. eodem titul. & Telliuz Fernandez, in l. 6. Tauri. numer. 7. & 8. Quæ omnia prædicta sunt intelligenda, si talem matrimonium in facie Ecclesiæ esset contractum. Nam si clandestinum fuisset, non ignorātes, sed

- sed ignorantia affectatores à iure præsumuntur. c. cùm inhibitio §. 1. de clandestina despon. l. 2. tit. 15. par. 4. Huius cõclusionis ratio est, quia ignorantia facti regulariter à iure præsumitur. l. si ignorans. ff. loca. c. si beneficia. de præben. lib. 6. Et iuriscõsultus in l. 2. ff. de iuris, & facti ignoran. inquit hisce verbis: Ignorantia facti prudentissimos sæpe fallit. Sed in actu prohibito ac celebrato palàm ac publicè prætextu ignoratiæ facti potest quis excusari. Secus si clam & occultè tex. singu. vbi Bart. edocentes in l. si. ff. de ri. nup. l. 1. Vbi glo. magista C. de interdic. matri. inter pupi. & tuto. Abb. in c. cùm quidam, nu. 3. de iureiurando, vbi magistraliter docet, quòd in his, quæ sunt de genere prohibitorum, non est differetia, an fiant palàm, vel clam. Nam semper præsumitur dolus. l. 1. C. de fidei. c. 1. de præsump. Sed si sunt de genere permissorum, vt in nostro casu, matrimoniũ contrahere, vel vendere, vel aliud simile facere. Sed in specie, si propter aliquam causam sunt prohibita, si fiunt palàm & publicè, non præsumitur dolus, sed potius error, vel ignorantia; secus si fiunt clam. Bal. in l. Nemo clericus. C. de summa trini. fide catho. Alexan. confi. 31. incipiente, habita. in fine, volumine 7. & matrimonium dicitur publicè ac palàm contractum, quando coram amicis, & consanguineis fuerit celebratum. Abb. & Præpo. in c. si. de clandestina desponsatione. Ioã. Andre. & Art. in c. pen. qui filij sunt legitimi, quòd fat est quòd vocentur amici & affines, nullo excluso: quãuis nõ seruetur forma, dic. c. cùm inhibitio, Oldra. cõf. 156. Dec. cõf. 153. in prin. Charolus Rui. cõf. 14. nu. 10. vol. 3. Gabriel Paleotus de filiis nothis c. 9. nu. 3. Ioã. Lupus de matrimonio, in parte si. nu. 25. & 18. Cõtrarium tenuit dictus Charolus Rui. con. 51. circa casum in prin. volu. 5. Sed in hoc meretur reprehendi, & hodie stante prohibitione concilij Tridentini, non est in hoc vis; ideo amplius circa hoc nõ insisto, nisi quòd supradicta intelligantur de ignorantia facti, quæ regulariter per supradicta excusat; quod aliter dicendum esse videtur de ignorantia iuris; quæ neq; mulieribus prodest. l. quãdiu. l. iuris ignorantia. C. qui admitti. l. Si emãcipata. C. de iuris, & facti igno. leges & iura ab aliquo nõ debent ignorari; ideo sciẽtia iuris semper præsumi-

præsumitur. l. Constitutiones, C. de iuris & facti igno. l. Leges sacratissimæ. C. de legi. cuius verba sequentia sunt. Leges sacratissimæ, quæ constringunt hominum vitas, intelligi ab omnibus debēt. Iu-uatur ex lege. Sed etsi lege §. scire. ff. de peti. hære. Quod error iuris tollit bonam fidem quoad faciendum fructus suos. Idem dicendum est respectu prolis, quæ est fructus matrimonij; nam lex resistit tali coniugio; ergo error iuris non prodest. l. quemadmodum. C. de agri. & censu. lib. ii. l. vbi lex. ff. de vsu capi. cuius verba sunt: Vbi lex inhibet, bona fides possidenti nihil prodest. Abb. in ca. si diligenti. nu. 24. de præscrip. & in c. ad nostram, in fine de rebus Eccle. non alien. Ex quibus meritò dicere possumus, quòd si mulier coniugata iuris ignorantia lapsa, contrahat secundum matrimonium, credens id iure & licitè posse contrahere, viuente adhuc suo primo marito; quòd proles inde suscepta, non erit legitima. Idem dicendum esse censeo de ea, quæ post cōcilium Tridentinum, sessi. 24. c. 1. de reformatione matrimonij, cōtrahat matrimonium publicè, vel occultè, non existentibus testibus, & paracho indicto matrimonio; cūm adfit in hoc casu iuris ignorantia, & non est vis an publicè, vel occultè matrimonium esset contractum. Hoc tenuit Abb. licet dubitāter in c. perlatum, nu. 6. & in c. referente, nu. 5. qui filij sunt legitimi. Et in c. per venerabilem, nu. 36. eodem tit. id limitans, nisi error iuris esset probabilis. Et Caro. Rui. confi. 51. incip. circa casum, nu. 3. vol. 5. allegans Angelum idem tenentem in l. fi. ff. de conditione ob causam: & Gabri. Paleo. in tractatu de filiis nothis, c. 9. nu. 11. Contrarium verò videtur probare glo. 1. in dic. c. perlatum. Quam ponderat Abb. in dic. c. per venerabilem, nu. 36. Vbi eam intellexit quando error iuris fuisset probabilis & verisimilis. Sed reuera bene inspecta dic. glo. id, meo iudicio, non probat. Fateor tamen errorem iuris dubij in præscribendo excusare glo. vbi docentes in c. de quarta de præscrip. & error iuris, non impedit fructuum acquisitionem in beneficialibus; vt optimè differit Cassiodorus, decisio. 11. super reg. de trienna. possessio.

ue ex post facto. Quia licet ab initio ex matrimonio filius non sit
 natus, secuto tamen matrimonio, filius antea genitus, fit legitimus,
 & naturalis. l. cum quis. C. de natu. lib. Et in Auth. quibus modis
 natu. effi. su. §. Si quis igitur, col. 7. & in §. quibus connumerari. in-
 sti. de hære. quæ ab intest. deferuntur. c. tanta. c. l. qui filij sunt legiti-
 20 mi. l. 2. tit. 13. part. 4. l. 2. tit. 15. par. 4. & l. 12. Tauri. Et talis filius legiti-
 matus per subsequens matrimonium, est verè & propriè legitimus,
 Auth. Quibus modis natu. effi. legi. §. penul. col. 6. Auth. de incest.
 nup. §. dubitationem, col. 2. Auth. quibus modis natu. effi. sui. ibi
 nihil à legitimis differentes. Et in §. licet, ibi nihil etiam à legitimis,
 col. 7. l. 12. Tauri; vbi æqua fit comparatio quoad successionem, &
 alia inter legitimos ab initio, & legitimatos ex post facto, per subse-
 quens matrimonium, glo. 1. in dicto c. tanta. Anto. de Bu. in c. inno-
 tuit, de electio. Paulus Castre. in l. fi. C. de his, qui veni. æta. impetra.
 Chafeneus in consue. Bru. tit. de successione. rub. 7. §. 1. nu. 7. Ripa in
 rep. l. Si vnquam, nu. 86. C. de reuocan. dona. Contrarium verò te-
 nuit Barba. & male, more suo, in l. cum acutissimi, nu. 241. C. de fi-
 deicōmis. Pau. Pari. in consil. 13. nu. 37. volu. 2. quod adeò verissimū
 21 de iure esse censeo, etiam si tale matrimonium fuisset contractum à
 fene decrepito in ætate senili, & in articulo mortis, cū propria cōcu-
 bina, quòd filij antea nati legitimi verè efficiūtur. Hanc cōclusionem
 post longā disputationē tenuit Ioā. And. in reg. sine culpa. 3. col. de
 reg. iu. li. 6. Idē in dic. c. tanta: vbi Præp. nu. 7. Abb. in c. 2. de frugi. &
 in c. cōmissum de spons. Fel. in c. in præsentia, nu. 36. de probationi-
 bus. Couarruias de sponsa. 2. parte. c. 8. §. 2. nu. 10. Ange. in §. fin. de
 nupti. Alber. in l. quisquis. C. de natu. lib. Nicolau. de Vbal. de suc-
 cessio. ab intest. in prin. nu. 63. Ludo. de Sar. in tracta. de natu. lib. c.
 de legitimatione per verum matrimonium, nu. 3. & 4. Ioan. Gual-
 den. in arte testandi, tit. 1. cautela. 14. nu. 2. Andr. Tiraque. in l. Si
 vnquam, in verbo. suscepit, nume. 73. C. de reuocatio. dona.
 Guilierm. Mayne. in l. Quoties, numer. 22. ff. de regu. iur. Paulus
 Parisi. consil. 13. numer. 68. volumin. 1. Charol. Rui. consili.
 163. numer. 6. volumin. 3. latissimè. Ioan. Brunc. de sponsalibus.

2. conclusionē, nume. 10. Anton. de Rocco. de legitimatione, cap. de causa materiali legitimationis, à nume. 25. vsq; ad nume. 43. Licet dubius in hac conclusionē in fine remaneat. Hanc tãdem dixit esse communem opinionem Alex. in l. Si quis posthumus, in prin. ff. de liberis, & posthu. Ias. in l. Sed & quesitum, col. 3. ff. eo. tit. Castillo. in l. 12. Tauri, vbi Cifuentes, nu. 13. Et est glo. in l. 2. tit. 6. lib. 3. fori. Contrariam verò opinionem, non legitimari filium naturalem per subsequens matrimonium in articulo mortis à sene decrepito, tenuit Bal. in l. Eam quam, nu. 27. C. de fideicomm. & in l. nuper, C. de natu. lib. per tex. ibi dicens, quòd matrimonium sequens prolem reddit legitimam, quando contrahitur spe prolis. & quia in prædicto casu deficit vnum ex substantialibus matrimonij, videlicet fides, proles, & sacramentum. c. omne itaque. 27. quæst. 2. l. 1. tit. de los matrimonios. lib. 5. ordi. Huic etiam cõclusioni suffragatur text. in c. 2. de frigidis, vbi prohibetur matrimonium contrahi ab eo qui generare non potest. Item text. in c. nobis, & in c. puberes desponsa. impu. vbi est incapax ad contrahendum matrimonium, qui generare non potest. Sed reuera prima opinio est communior & verior, & Doct. in ea superius citati, præsertim Abb. & Card. in dic. c. tanta. & Coarru. in dic. §. 2. num. 10. meritò eam reprehendunt, & respondent ad prædicta iura & rationes, quòd quando ex naturali defectu, & ex propria vi naturali quis non potest generare: vt frigidus à natura, hoc casu matrimoniũ ab eo cõtractum, est nullum; secus ab eo, qui habuit potentiã & habitũ generãdi; & ille habitus, siue exercitiũ sit senectute, vel infirmitate suspensum, cùm talis habitus possit reduci ad exercitiũ, & actum: ideo meritò glo. Abb. & communis in c. 2. de frigidis, asserunt matrimonium à sene contrahi posse. l. pen. vbi glo. C. de nupti. & per supradicta indubitãter teneo, provt à me diebus præteritis fuit responsum, filios naturales ex concubina à quodam aduocato consanguinitate mihi valde coniuncto in ciuitate de Chinchilla habitos, verè legitimos esse, cùm consanguineus meus, dum lethali morbo tenebatur, tẽpore eius mortis cum propria cõcubina matrimonium contraxerat, dummodo haberet ordinatum

intelle-

intellectum, & coram parcho, & duobus, vel tribus testibus tale
matrimonium fuisse contractum, etiam si non præcesserint tres de-
23 nunciationes, de quibus in concilio Tridentino, sessio. 24. cap. 1. de
reformatione matrimonij, & in c. Cum inhibito. de clandest. despõ
sa. & in ca. Cum in tua. de sponsa. verus & germanus sensus est ad di
ctũ concii. pro vt ex eius tenore & serie apparet; quod ad veritatem
matrimonij sat est fuisse contractũ coram Cura parochiali, & duo-
bus, vel tribus testibus, etiam si denunciationes non interfuerint: li-
cet eis omiſſis contrahentes parochus & testes arbitrio Ordinarij
grauiter puniantur. Sed non ob id matrimonium coram parcho
& testibus contractum annullatur. Ita pluries à me, dum eram iu-
dex ecclesiasticus, maxima cum ratione fuit iudicatum. In dicto e-
24 nim concilio Tridentino quædã solennitates referuntur, quæ sunt
de honestate, & quædam de substantia marimonij. De honestate, vt
sunt publicationes, & edicta & bñna in ecclesijs; quibus omiſſis ma-
trimonium nõ ob id vitatur. De substantia verò matrimonij, vt co-
ram parcho, & duobus, vel tribus testibus matrimonium contra-
hatur. Omisſa itaq; hac solennitate tanquam substantiali matrimo-
nium redditur nullum.

25 ¶ Iuxta prædictam materiam non est omittendum filios censer-
legitimos & naturales, ex matrimonio natos. ex quo probatũ fuis-
ſet, vxorem esse adulteram, etiam si talis mulier cõiugata in lupana-
ri, vel in prostibulo extitisset: potiùs enim & meritò talis filius præ-
sumendus est mariti, quàm adulteri. l. miles. §. defuncto. ff. de a-
dulte. Quem text. esse nota. asserit Bal. in ru. C. de proba. nu. 6. & in
l. si vicinis. nu. 2. C. de nup. Et non est alibi secundum eun. Bal. in l.
cum matre. nu. 2. C. de suis, & legi. hære. & in l. fin. C. de commu. ser.
manu. in prin. & in l. i. nu. 34. C. qui accusa. non poss. Angelus in l.
septimo mense. ff. de sta. homi. Paulus Cast. in l. 3. in prin. ff. de lib.
& posth. Hippo. in l. i. §. ad quæſtionem. nu. 20. ff. de quæſt. & in rub.
ff. de fide iu. nu. 51. & in l. i. nu. 70. C. de sica. & in singulari. 530. incip.
Propter peccata. Abb. Feli. & Decius in c. per tuas. in prin. de proba.
Idem Abb. in c. transmissæ. nu. 9. qui filij sunt legit. Idem Decius cõ

fi. 272. incip. viso processu. nu. 2. & cōsi. 288. incip. quæritur in princi-
 pio, & cōsi. 576. pro resolutione. nu. 10. idem cōsi. 657. incip. plenè
 & eleganter. vbi bene intelligit dictum. §. defuncto. Alex. cōsi. 88.
 incip. omisiss. nu. 6. vol. 7. & cōsi. 37. in causa mota. nu. 4. vol. 1. Go-
 zandi. cōsi. 13. incip. in consultatione. nu. 48. vbi dat plures intelle-
 ctus ad dict. §. defuncto. Ioa. Corraci. in dict. 1. 7. mense. nu. 5. Paulus
 Pari. cōsi. 11. nu. 13. vol. 2. & cōsi. 29. nu. 12. vol. 2. Sebas. Sapia in rep.
 1. Si emancipati. nu. 33. C. de colla. Ioa. Neuiza. in sua Sylua nupti. fol.
 in meo lib. 17. & 93. Petrus Raue. in suo alpha. aureo. verbo. filiatio.
 Francif. Cremen. singu. 126. incip. mortuo marito. Gabri. Paleo. de
 nothis. c. 24. in prin. Palatius Rub. de dona. inter vi. & vxor. in rub.
 §. 60. nu. 12. glo. magna. in l. 9. tit. 14. part. 3. glo. 3. in l. fi. tit. 6. lib. 3.
 Fori. l. singu. 9. tit. 14. par. 2. l. 7. in fine. tit. 2. par. 4. Optimè Nicol. Boe.
 decisio. 299. incip. & videtur. nu. 2. Francif. Mar. decisio. 514. incip.
 quæritur an vxor. nu. 18. part. 1. Tellius Fernā. in l. 13. Tauri. in prin.
 qui omnes referunt prædictum. §. defuncto. tanquā singularē. Adde
 tamen casum similem in l. quia semper. ff. de in ius. vocan. ibi, Pater
 verò is erit, quem nuptiæ demonstrant. Idem probat. l. si vicinis. C.
 de nup. & dic. l. 9. tit. 14. par. 2. & l. 7. in fine. tit. 2. par. 4. Ratio huius
 conclusionis est secundum Abb. in dic. c. transmissa. nu. 9. quòd cū
 talis filius nō possit esse vtriusq; videlicet mariti & adulteri. fauo-
 re matrimonij & prolis, debemus potiùs præsumere esse mariti,
 quàm adulteri. Et hæc præsumptio alijs præualet cōiecturis & præ-
 sumptionibus, & in dubijs, ambiguis, vel obscuris in meliorem,
 26 benignioremq; partem inclinare tenemur. l. Arrianus. ff. de actio-
 nibus & obligatio. l. meritò. ff. pro socio. l. semper in obscuris. ff. de
 regu. iur. Et præsumendum est potiùs possibile honestum, quàm
 27 possibile inhonestū: vt vtar verbis Bal. in dic. l. filiū eū diffinimus.
 Et procedit hæc præsumptio, etiam si talis filius afsimuletur adul-
 tero, & non marito. l. fi. §. penultimo. ff. ad munici. l. quòd si nolit.
 §. si mancipia. ff. de ædili. edic. Quia illud fieri poterat propter cogi-
 tationē mulieris, tempore conceptionis: vt probat glo. fi. in l. quæ-
 rit aliquis. ff. de verbo. signi. glo. in l. non sunt liberi. ff. de statu ho-
 minum

minū. Plenè Ias. in .l. Gallus. in prin. nu. 67. cum sequen. Vbi defenditur mulier de accusatione adulterij, cū Aethiopem peperisset propter cogitationē tēpore conceptionis, ex imagine nigra in cubiculo posita. Quo in loco alia huius rei exēpla scripsit Ias. adeo prædicta sunt vera, quòd matris accersio in contrarium, nihil prorsus
 28 nocet filio, vt censeatur genitus ex adultero, & non ex marito. l. i. §. Si quis ab aliquo. ibi, & si testator eum negauerit. vbi Bar. & alij notant. ff. de carbo. edict. l. si. §. mulier. ibi vt spurium in actis professsa est iuncta glo. si. ibi. ff. de probationibus. l. singu. 9. tit. 14. par. 3. glo. in .l. Si vicinis. C. de nup. glo. nota. in .l. Si posthumus. §. si. verbo. probetur. ff. de lib. & posthu. glo. verbo. iuditijs. in dict. c. transmississe. notat Bal. in dict. l. filium eum diffinimus. nu. 2. Bal. & Alex. in .l. neque professio. C. de testa. Abb. in. c. officij. nu. 3. & 4. de pœni. & remi. & in. c. Per tuas. nu. 3. de probationibus. vbi optimè Deci. nu. 4. idem Abb. in dict. c. transmississe. in prin. & in. c. per tuas. nu. 3. & 8. qui filij sunt legitimi. Ias. in dict. l. Gallus. nu. 66. Hippol. in. l. i. §. ad quæstionē. nu. 21. ff. de quæst. Nicol. Boeri. decisione. 299. nu. 6. Alcia. de præsumptionibus regula. 3. præsumpti. 37. nu. 6. ratio est secundum prædict. Doct. quia dictum patris, vel matris prodesse, & non obesse filio debet. l. transactione matris. C. de transact. l. ad probationem seruitutis. C. de probati. Vnde facile infertur ineptè fecisse illum filium primogenitum regis in renunciatione regni, ob id quòd regina eius mater in extremis posita dixit, non esse filium primogenitum Regis, sed cuiusdā militis: vt refert Bar. in dic. l. filium eum diffinimus: in fi. Abb. & Propositus in dic. c. transmississe. nu. 5. & in dic. c. officij. Ange. Alberi. Salice, in dic. l. si vicinis. Barbatus in. c. per tuas. num. 8. de probationibus. Hippol. in. l. i. §. ad quæstionē. nu. 35. ff. de quæst. Nicolaus Boeri. decisione. 299. incip. Et videtur Ioan. Nauiza. in Sylua nup. num. 86. Andre. Alciat. in di. regula. 37. nu. 6. Ratio est, quia hæc est præsumptio iuris, & iure: vt eleganter affirmat Paul. de Cast. in cōf. 275. vol. 1. latè Hippol. in di. §. ad quæstionē. nu. 36. & cōtra præsumptionē iuris & iure probationē in contrarium nō admitti indubitātū est. l. Si quis adul

terij. C. de adulte. l. antiquè. C. ad Velleia. l. fin. C. arbitute. glo. fin. in l. siue possidetis. C. de probatio. glo. ordinaria. in. c. is. qui fidem. de sponsa. glo. in c. ferrum. 50. dict. glo. in cap. fraternitatem. 54. dist. regulam. & 9. fallen. scripsit Sozi regu. 384. incip. prolatio in contrarium. Latè Ias. in l. 2. nu. 6. cum sequen. C. qui testa. face. pos. Hippo. in rub. C. de proba. nu. 72. cum sequen. quod procedit, etiam si mortuo marito statim fiat mulier concubina alicuius, atq; intra nouem proximos menses filius nascatur, mariti mortui, etiam filius existimandus est. Bal. in l. Si mater. C. de suis. & legi. hære. Francisc. Cremè. in singu. 126. incip. mortuo marito. Ad quod optimè facit Authen. de restitu. & ea quæ Pa. in vndecimo mense post mortem mariti. vbi glo. in §. vnum siquidem. & in §. fin. colla. 4. & quid iuris erit si statim mortuo marito intra vnum, vel duos menses mulier alij nupsce-
 30 rit, cuius filius erit, si intra nouem menses post mortem mariti nascatur, & ad quem hæreditatem primi, vel secundi mariti admittatur: cum septimo mense etiam poterat nasci, & esse primi mariti. l. 7. mense. ff. de sta. homi. l. in testamèto. §. si. ff. de suis & legi. hære. vbi Iurisconsultus diffiniuit legitimum esse partum natum centesimo octogesimo secundo die: & sic sexto mense & duobus diebus. In quæstio. proposita. Bal. & Ioa. Dimo. in dict. l. Gallus tenent, quod secundo marito tantum succedat filius. Sed Ange. in l. ex facto. §. penultimo. ff. ad Trebe. asserit, quod vtrique patri succedat. Alij tenent, quod vnam tantum hæreditatem, quam maluerit filius eligat. Quas opiniones refert Tellius Fernan. in l. 13. Tauri, in fine. Et miror quod ille non alleget Albericum in rub. ad Orficia. in vltima quæstio. & Lucam de Pena. in l. mulieres. in fine. C. de incolis, dicentem, quod suo tempore contingit quandam mulierem intra quindecim dies à tempore mortis primi mariti, alios duos viros superduxisse: & natus fuit filius intra nouem menses; & super filiatione, & hæreditate dictorum trium virorum, quæstio fuit deuoluta ad sedem Apostolicam. Refert Nicola. Boeri. decisio 186. incip. quid sit maritus. nu. 3. Et ad tollendas huiusmodi difficultates iura ciuilia meritò statuere, mulieres transcentes ad secundas nupti.
 as intra

intra annū luctus, esse puniendas. Auth. ex testamento. C. de secun.
nup. l. fœminæ. l. pater. C. ad Tertul. Latissimè per Ripam in dict. l.
fœminæ, & glossatores in. l. 15. Tauri.

- 31 ¶ Nō me latet prædicta à me superius scripta, posse limitari, quā-
do propter absentiam mariti, vel infirmitatem verisimiliter probe-
tur filium nō esse mariti. dict. l. filium eum diffinimus. quam ad hoc
allegat Abb. in dict. c. per tuas. nu. 3. & in dict. c. transmissæ. nu. 9. &
in. c. causam quæ. in prin. nu. 3. qui filij sunt legi. & in. c. intelleximus.
nu. 6. de adulte. l. singu. 9. tit. 14. part. 3. l. 13. Tauri. Notat Paulus de
Cast. confi. 115. super primo. nu. 7. vol. 1. Optimè Decius confi. 288.
incip. quæritur. nu. 5. veluti si per annum, per biennium absens fue-
rit maritus, elapso anno nascatur filius. Item limitatur dictus. §. de-
functo. quando filius natus fuerit claudus, cæcus, vel luscus, vel a-
liter corpore vitiat; & probatum fuerit adulterium. Quo casu po-
tius filius adulteri, quàm mariti præsumendus est. Corporis enim
viciatio præsupponit natiuitatem, & conceptionem fuisse in pecca-
to, id est, ex adulterio. Hac ratione id expresse affirmat Barba. in
c. in præsentia. nu. 97. de probationibus. quod sequitur Hippo. in fin
gu. 530. incip. propter peccata. & Docto. Dueñas in regu. 34. vbi plu-
res alias limitationes scripsit ad dict. §. defuncto. Sed dictum Barba-
tij proximè relatū, semper iudicaui esse falsum: nā cæcitas, & clau-
dicatio, membrorumq; defectus, atq; deformitas, nō propter pec-
cata eueniunt, sed propter aliquos defectus naturales: vt explicat
sanctus Thomas in 3. parte. quæst. 1. arti. 3. ad quartum. Alber. Mag.
in. 2. Physi. tex. 82. ca. 3. & in Euangelio Ioannis cap. 9. habetur ibi,
Neque cæcus peccauit, neque parentes eius: sed vt manifestet̃ur
opera Dei in illo.

- 33 ¶ Practicam verò, & formam probandi filiationem docet Bart. in
dic. l. filium eum diffinimus. in prin. & in. l. 1. §. Item per contrariū in
fine. ff. de lib. agno. & in. l. 1. §. ad quæstionē. nu. 3. ff. de quæst. dicens,
quod periti aduocati semper recurrūt ad illā practicā. Abb. Feli. &
Deci. in. c. per tuas. de proba. & in. c. perueni. in fin. & in. c. per tuas. in
prin. qui filij sunt legitimi. Iaf. in. l. posthumus. §. si quis ita. nu. 10.

cum sequen. ff. de lib. & posthu. Plenè Sebas. Sapi. in rep. l. si emancipati. nu. 33. C. de colla. Latissimè Licenciatus Abotallora, tractatu de nobilitate. 2. parte. 3. partis princi. c. 3. nu. 2. Ac plures probandi modos filiationem scripsit Ioa. Corracius in dict. l. Filium eum diffinimus. De quibus latissimè inferius à me est differendum cap. ii. Et an in dubio quis præsumatur legitimus, vel illegitimus. Vide magistralem distinctionem Ioa. Andræ in. c. si. de presbytero non baptizato. Enri. in. c. lator. qui filij sunt legi. 2. distinctione. præpo. in rub. qui filij sunt legi. Decius consi. 343. viso consilio. in prin. Telli. Fernan. qui in hoc optimè distinguit in l. ii. Tauri.

Summarium.

- 1 **F**iliorum legitima de iure Digestorū erat quadrans, id est, quarta pars totius hereditatis.
- 2 Legitima de iure Authenticorum est triens, id est, tertia pars.
- 3 De iure Regio, omnia parentum bona sunt filiorum legitime, præter tertium & quintum.
- 4 Bona testatoris, tempore eius mortis considerantur.
- 5 Filij non sunt pro anima defuncti intestati morientis, compellendi, quintum distribuere. & nu. 5.
- 6 Transuersales ab intestato succedentes, quintum pro anima distribuere tenentur.
- 7 Voluntas defuncti, etiam præsumpta, sequenda est.
- 8 Antonius Gomez ius reprehenditur, & merito.
- 9 Inter filios æqualiter pater bona sua diuidere poterit.
- 10 Quaratione inuidia inter fratres oritur.
- 11 Titulus de Collationibus cur inuentus.
- 12 Licet parentibus aliquem ex filijs in tertio & quinto meliorare.
- 13 Legitima filiorum in regno Nauarræ quantitas.
- 14 In regno Valentie filiorum legitima quanta sit.
- 15 Regnum, Ducatus, vel Maioricatus, inter filios non diuiduntur.
- 16 Seruandū est pactū, matrimonij tempore initum quod primogenitus in tali Ma-

ali Maioricatu succedat, & secundogenitus in alio.

- 17 Qui differentias inter masculos & fœminas inducunt, quasi nature accusatores sunt.
- 18 Statutum quod fœminæ non admittantur, est odiosum, & ob id restringendum.
- 19 Per filios conservatur agnatio, & familia, & nomen testatoris.
- 20 Plurimum Reipub. interest, Maioricatus, & primogenituras esse.
- 21 Privilegium pro se & filijs suis concessum, ad filias nuptas non extenditur.
- 22 Filia nupta non est de genere, & est finis familie sue.
- 23 Ius primogenituræ aduersatur omnibus successionum regulis iuris communis.
- 24 Statutum pro parte odiosum, & pro parte favorabile.
- 25 Declaratur cap. 101. in curijs de Madrid.
- 26 An filia meliorari possit, existente nepote ex filio.
- 27 Alia ratio ad dictum cap. regium.
- 28 In legibus correctorijs ex identitate rationis, non fit extensio.
- 29 Interpretatio virtualis & intellectiva, semper est permissa.
- 30 An dictum cap. regium habeat locum in nepote ex filia.
- 31 Mutato sexu, non mutatur ratio exclusivæ sexus.
- 32 Propter medium inhabile, impeditur acquisitio extremorum.
- 33 Filie in regno Franciæ non succedunt.
- 34 Fœmina de iure communi in regno non succedit.
- 35 In regno Castellæ, & Legionis, Navarræ, & Aragoniæ de consuetudine diutina, fœmina succedit.
- 36 Toto excluso, per consequens, qualibet eius pars.
- 37 Iura regia secundum ius commune sunt intelligenda.
- 38 Verba narratiua non probant.
- 39 In morte filiam meliorare, prohibitum non est.
- 40 Multa in vita sunt prohibita, quæ in morte conceduntur.
- 41 Dictum cap. 101. regium obligat in conscientia.
- 42 Meliorationes, & Maioricatus liciti, & permissi sunt in foro conscientiæ.

Cap. tertium.

1 **C**apitulo supra proximo diffinitionem filiorum legitimorum satis abundè exposuimus, modò videamus de eorù ex testamento, & abintestato successione: & vt nihil antiquitatis penitus ignoremus, sciendum est quòd de iure antiquo siue vnus, siue plures esset filij, eis quarta pars in testamēto paterno erat relinquenda. l. Papinianus §. quoniam. & §. quarta autem. ff. de in offi. testa. l. cum quæritur. l. parentibus. C. eodem tit. & in §. fi. instit. eodem tit. l. Deo nobis. §. hoc etiam. C. de Epif. & cler.

2 ¶ Iure tamen nouissimo Authenticorum statutum est, tertiā partem totius asis, si sunt quatuor filij, vel pauciores esse legitimam filiorum: sin autem plures esse, trientem, id est, dimidiam partis totius asis. Authen. de trien. & semi. §. i. colla. 3. Authen. nouissima. C. de in officio so testa. Authen. de nup. §. fi. col. 4. bene declarat Fulgo. confi. 26. stante statuto. Decius confi. 236. nō parua difficultas. nu. ii. concordat. l. regia. 17. tit. 1. par. 6.

3 ¶ Sed de iure nouissimo regio omnia bona parentum, præter tertium & quintum, sunt legitimè filiorum. l. 9. tit. 5. lib. 3. Fori. l. 7. tit. 12. lib. 3. Fori. l. 28. Tauri. glo. in dict. l. 17. Quod intelligendum est, si sunt plures filij: sin autem vnus tantum existat filius, ex testamento omnia bona paterna sunt huius vnici filij legitima, præter quintum. Vnico enim filio melioratio tertij fieri non potest. Tenuit Segura in. l. vnum ex familia. §. sed si fundum. nu. 88. ff. de lega. Segundo. Ioa. Lup. in. l. 27. Tauri. nu. 23. Couarru. lib. 1. resolutionum. c. 19. nu. 3. vbi optimas huius rei rationes reddit, & in filiorum legitima, & eius quantitate consideratur tempus mortis testatoris, quantum eius facultates illo tēpore valerent. l. cum quæritur. C. de inofficioso testamento. l. 19. Tauri. Deci. confi. 228. casu proposito. nu. 3. & abintestato certum est omnia bona parentum, nullo subtracto tertio, vel quinto, esse filiorum legitimam. Segura in. l. cohæredi. §. cum fili. x. nu. 33. ff. de vulgari. & pupi. Et probatur in Authentica, in

success-

- successione. C. de suis, & legitimis hæredibus. & in. §. 1. Inst. de hæ-
 19. quæ abintest. defer. Decius optimè confi. 231. viso casu. nu. 7.
- 6 Ob id diebus præteritis in Episcopatu Zamorensi à me in eo Pro-
 uisore & Vicario generali existente, fuit iudicatum, filios omnia
 bona paterna abintestato habentes, non esse à procuratore anima-
 rum illius Diœcesis compellendos distribuere pro anima sui pa-
 tris defuncti quintam partem bonorum, cum abintestato omnia pa-
 rentum bona sunt filiorum legitimè, vt proximè dictum est; & cum
 sint filij, hæredes abintestato, quòd necessaria iuxta eorum statum
 & honorem pro anima sui patris eos distribuere, piè credèdum est.
- 7 Id affirmat Tellius Fernan. expressè in. l. 36. Tauri. nu. 4. quòd ali-
 ter esse censeo in transuersalibus succedentibus abintestato: quip-
 pe qui teneantur pro anima defuncti quintam partem hæreditatis
 distribuere, & ad id compellèdi. Cùm nihil penitus sit legitima eo-
 rum. Sed testator liberè, si testamentum fecisset de bonis suis potue-
 rat disponere. Et ex præsumpta mète testatoris, credendū est quòd
 si ipse testator testamentum condere potuisset, pro anima sua quin-
 tam saltèm bonorum partem reliquisset. Voluntas etenim testato-
 ris non solùm expressa, sed etiam præsumpta & tacita, sequèda est.
 l. Titius. §. Lucius. ff. de lib. & posthu. l. fi. ff. de hære. insti. l. mulier.
- 8 C. ad Treb. l. si mater. C. de instit. & subst. sub cōdi. fac. Quòd bis in
 actu practico habui. Sed Anto. Gome. in dic. l. 36. Tauri contrariam
- 9 tenuit sententiā. quòd succedentes abintestato, non tenentur quin-
 tum expendere: & nullo alio fundamento & ratione, nisi quia hoc
 lege cautum non est. Quæ opinio mihi nunquam placuit, nec eam
 bene intuenti placebit. Ideo sequenda est prædicta distinctio tan-
 quam æqua, iuri atque rationi congrua.
- 10 ¶ Inter filios suos poterit testator bona sua æqualiter, & pro vi-
 rili portione diuidere. l. inter filios. C. fami. hercif. l. fi. C. commu.
 vtriusq; iu. Authen. de nup. §. fi. col. 4. lex enim æquitatem vult in-
 ter fratres seruari. l. cum pater. §. euictis. ff. legatis. 2. atq; . lex suadet
- 11 vt pater æqualiter inter filios testetur. l. illud. §. fi. C. de colla. l. que-
 situm. §. Sed & ipse. ff. de fundo instructo. l. 1. Si post mortem. §. fi.

- ff. de bonorum posses. contra Tabu. Vnde dicit Angelus in dicta Auth. de nup. §. Illud quoque. Decius in consi. 388. in casu proposito. nu. 2. quod nascitur inter fratres nimia inuidia; quando æqualiter inter eos hæreditas suorum parentum non est diuisa. Et ob id meritò fuit inuentus titulus de Collationibus. Alexand. consi. 175. incip. Contingit. num. 6. volum. 6. Sed in regno Castellæ permis-
- 12 sum est parentibus in tertio & quinto suorum bonorum, aliquem ex suis filijs meliorare. l. 9. titu. 5. lib. 3. Fori. l. 7. titu. 12. eo. lib. 3. Fori. l. 28. Tauri. Et in Cantabria, atque in regno Nauarræ forus,
- 14 & Lex vsitata est, quod pater possit totam hæreditatem vni filio relinquere, & alijs vnum digitum tantum terræ dare. loco legitime. in. l. 11. titu. 20. in Foro Cantabriæ. Et in regno Valentia legitimæ filiorum sunt quinque Solidi, singuli eorum. 18. Marabetinos Castellæ continentes: quibus relictis, libera est parentibus facultas liberos exhæredādi. Forus. Totes aquelles personas. tit. de testa. vt filij parentibus sint obedientes. Sed quando hæreditas est
- 16 indiuisibilis, vt Regnum, Ducatus, Marchionatus, vel Maioricas, inter fratres talis hæreditas non est diuidenda: sed ad maiorem natu tantum pertinet. cap. Imperialem. §. Præterea Ducatus. de prohib. feu. alie. cap. Licet. vbi glos. & docen. de voto. & quando tempore contractus matrimonij fuit innitum pactum, vt diebus præteritis vidimus, quod filius primus masculus succedat in tali domo, vel Maioricatorio. Et secundo genitus, in tali casu, vel domo. Quæ conuentio tanquam iuridica seruanda est. l. Diui Constantini. ibi pactis, quæ matrimonij tempore. C. de natu. lib. tenuit expresse Ioan. Fab. in. l. fin. C. de pactis. Optimè Decius consi. 225. in causa quæ. nu. 2. vbi ad hoc plures Doctorum allegationes refert.
- ¶ Nullaq; regulariter est differentia, & discrimen in successio-
- 18 nibus inter filios & filias. Authen. de hæredi. abintest. veni. §. 1. & §. Nullam. col. 9. Authen. in successione. C. de suis & legi. hæredi. & in prin. & in. §. Sed fœminæ. & in. §. Sed hæc. instit. de exhæreda. lib. quamuis de iure antiquo aliter erat, vt ibi apparet. Sed. l. maximum vitium. C. de lib. præ. vel exhære. inquit, quod quasi

quasi naturæ accusatores existunt, qui inter masculos & fœminas tales differentias inducunt. l. Lege duodecim tabularum. C. de legi. hære. Authen. defuncto. C. ad Tertul. ibi exclusa prorsus omni differentia sexus. Authen. de trien. & semisse. §. Consideremus. ibi. non autem distinguemus de filiis siue masculi, siue fœminæ sint. l. penultima. C. Qui bonis cede. pos. l. omnes. C. de agri. & censi. lib. II. ibi sine vilo sexus discrimine. l. Quoties. §. Imperator. ff. de post. ibi non tātū masculos, sed etiā fœminas. l. 2. §. I. ff. vade legi. l. 3. titu. 13. part. 6. Ideo appellatione descendantium veniunt non solum masculi, sed etiam fœminæ. l. si. C. de suis & legi. hære. l. 1. §. Generaliter. ff. de lega. præsta. per quæ iura ita cōsuluit Alexand. consi. 160. viso themate. volu. 2. dicens, quòd descendentes ex fœminis, admittuntur ad donationem factam alicui pro se, & suis descendantibus. Similiter appellatione proximorum, vel propinquorum veniunt fœminæ. Decius vbi ad id plurima allegat. consi. 223. in casu proposito. num. 2. & 3. Ideo statutū disponens, quòd stante masculo, fœmina non succedat; est nimis odiosum, & ob id restringendum. Bart. in. l. cunctos populos. nu. 33. C. de summa tri. & fid. Catho. Idem post antiquos in dicta. l. Maximum vitium. num. 3. Bald. in. l. inter filios. per tex. ibi. C. fam. l. hercis. dicens, quòd tale statutum est contra ius, & naturalem æquitatem. & in. l. Certum est. num. 2. C. Vnde coga. Sed ipse Bal. sibi contrarius oppositum tenuit, in dict. l. Cunctos populos. nu. 19. & in. l. 2. nu. 4. C. de in ius vocan. & Ias. in. l. 1. §. hoc autem iudicium. lectu. 2. nu. 10. ff. ad Trebel. dicentes, quòd illud statutum est faborabile, & filiorum fauore fuit factum, & in fauorem publicum, inductum; vt conseruetur agnatio, & familia, & nomen testatoris. l. Cum legitime. ff. de statu. hominum. Atque vt Respu. redditibus & patrimonijs dictata, nobilibus ac militibus, & Maioricatibus polleat. l. super statu. C. de quæst. l. sing. 1. §. Quāuis sit manifestū ibi publicè enim interest, vt ordinū dignitas, familiaritūq; salua sit. ff. de ven. in spi. quā. l. ad hoc allegat Bar. in. d. l. cūctos populos. nu. 19. & in. l. 2. num. 4. de in ius vocā. Ias. in. l. qui filiabus. nu. 22.

- nu. 22. ff. de lega. primo. Tiraquel. plenissimè in tracta. de iure primigeniorum. quæst. 4. num. 22. Decius. confi. 159. visis his. num. 3. Latissimè Guilier. de Monte Serrato in tracta. de successionem Regum, primo dubio. nv. 26. Et vt quælibet familia antecessorum suorum memoriam habeat, & antiquorum laudabiliter gestorum retributionem, vt descendentes, maiorum factis prouocati, ad paria, vel maiora aggrediantur. l. More maiorum. ff. de iuris omni. iudi. ca. fin. 20. disti. Quam ob causam in Repub. maioricatus, & primogenituræ, non immeritò permittuntur propter hoc commodum publicum, ac patriæ decus. Quæ omnia rectius ac melius in masculis, quàm in foeminis conseruantur: vt in specie affirmat Bal. in. l. Vnica. nu. 5. & 6. C. quādo nō pete. par. peten. accres. Nam foemina est finis familiæ suæ, vt inquit. l. pronuntiatio. §. fi. ff. de verbo. signifi. & in §. 1. insti. de legi. agna. tute. vbi inquit tex. quòd agnatio trahitur ex linea masculina, & non foeminina. Vnde meritò dicebat Bar. in. l. Quoties. num. 2. C. de præui. scho. lib. 12. Quod priuilegium datum alicui pro se, & filiis suis masculis & foeminis, non
- 22 competit filiabus nuptis, neque ad eas extenditur. Quod sequitur Romanus in. l. 1. in prin. ff. ad Sylla. & in. l. Cùm quædam puella. ff. de iuris. omni iudi. Felinus in. c. nouit. num. 2. de iudicis. Decius confi. 223. in casu proposito. in prin. Ratio est illa, de qua supra. Quia filia nupta non est de genere: sed est finis familiæ suæ, vt dicitur in dict. l. Pronuntiatio. §. fi. Ideo in lib. Numerorum cap. 27. lege sancctum erat, quòd si homo fuerit mortuus absque filio masculo, ad filiam eius transibit hæreditas. Sed quidam asserunt, quòd maioricatus, & primogenituræ in Repub. tollerātur, contra naturalem æquitatem, & contra ius commune, quòd omnes filij & filiæ equaliter ad hæreditatē admittātur. Et ita dicūt, quòd ius primogenituræ aduersatur omnibus successionū regulis iuris communis. l. inter liberos. C. Famil. Hercif. l. fin. C. Cōmunia vtriusq; iudi. Notat Ioa. Andr. in addi. ad speculū. tit. de succes. ab intest. vers. Est sciendum. Ias. in. l. is potest. nu. 40. ff. de acqui. hære. Et propter hanc publicam vtilitatē aliquādo licet contrauenire æquitati tēdenti in
- natura

naturalē ratiōalē. l. i. ff. de vsu. cap. l. ita vulneratus. ff. ad l. Acqui.
 Nam si statutum, vel constitutio ex vna parte contineret odium, &
 ex alia fauorē, potiùs est censenda fauorabilis, quàm odiosa. Si prin-
 cipaliter fuit propter fauorem facta. glo. in verbo liberis. in dict. l. 2.
 C. de in ius voc. vbi Bal. plenissimè de hoc. & glo. in verbo Primian-
 ni. in c. Si propter. de rescrip. lib. 6. glos. in verbo alios. in c. Sciant
 cuncti. de electio. lib. 6. Abb. in c. non dubium. nu. 3. de sentent. ex-
 commu. Bar. in rep. l. Si arrogator. nu. 27. ff. de adopti. & in l. Si quis
 neq; causam. vbi Paulus Cas. ff. si certum peti. glo. in l. Sed si hac.
 §. si. ff. de in ius voca. tex. in l. qui exceptionē. vbi Bar. ff. de cō dict.
 indebiti. Ideo statutum excludens fœminas propter masculos cœ-
 setur fauorabile, quia in filiorum fauorem principaliter fuit intro-
 ductum, quamuis respectu filiarum sit odiosum. Ex quibus facilē
 infertur declaratio ad. c. 101. in curijs de Madrid, anno 1534. quod
 26 transumptiue habetur in l. i. tit. 5. lib. 5. ordi. noui. Et prædictum. c.
 regiū refert Tellius Fernan. & Castillo in l. 26. Tauri. Idem Casti.
 in l. 18. Tauri. in gloss. El tercio de mejoría, & in l. 10. Tauri in gloss.
 Mas de la quinta parte. in quibus locis duos notandos intellectus
 scripsere: quorum vnus est, quod licet in dict. cap. regio patri pro-
 hibitum sit in tertia & quinta parte bonorum suorum filiam me-
 liorare; pater tamen habens plures filias, nulloq; filio existente,
 vnā ex eis poterit in. 3. & 5. meliorare, cum hoc non sit in præ-
 iudiciū filiorum: in quorum fauorem dict. cap. regium fuit in-
 27 troductum. Quod arbitror esse limitandū, nisi pater habuisset nepo-
 tem ex filio præmortuo; quo casu filiam minimè poterit meliorare.
 Ad quod dicendum duo principaliter fundamenta mihi persuadēt.
 Primum, quod dictum statutum filiorum fauore fuit factum; ideo
 tanquam fauorabile ad nepotes extendendū & ampliandū erit
 per supradicta. Quibus suffragatur. l. i. C. de condi. incer. quod filiū
 dicitur habere, qui nepotem ex filio mortuo habet superstitem. Et
 dispositio facta de filijs, nepotes etiam regulariter comprehendit. l.
 filium habeo. ff. ad Macedo. l. vxorem. §. concubinæ. ff. de lega. 3. l.
 Lucius. ff. de hære. insti. l. miles. ff. de ri. nup. iuncta lege Diuo Mar-
 co. C.

- eo. C. de quæst. Bar. in l. liberorum. ff. de verb. significatiōe. Optime Alexander in consi. 37. nu. 14. lib. 6. Anchar. consi. 27. col. 2. Soci. consi. 113. col. 3. vol. 2. Latè Pinellus Lusitanus in allegatiōe pro Sanctio à Cardona, aduersus Ducem de Gandia. nu. 40. cum sequētibz. Et per nepotes simili modo generatiō, & familia, & memoria defuncti conseruatur, vt in dict. l. pronuntiatio. Fulgosus con. 78. supposito statuto. Romanus consi. 139. Ias. in l. qui filiabus. nu. 21. ff. de leg. primo. Secundū erit fundamentum, quod stāte statuto, quocautum sit, quod stantibus filiis masculis, filiæ fœminæ non succedant. Tale statutum locum habet, etiam si nepotes existant: quod tales nepotes fœminas excludant. Bal. in l. 2. C. de in ius vocā. Iacobi. in repetitiōe legis. qui se patris. nu. 43. Clvnde lib. Fulgosus in dic. cōsi. 78. incip. supposito statuto. Dec. cōsi. 87. incip. pro solutione, in prin. & in cōsi. 348. in casu proposito, nu. 2. & in cōsi. 443. in casu ad me trāsmisso. nu. 9. & in cōsi. 372. incip. visis. nu. 8. vbi hāc affirmat cōmunē opiniōē. Et Ias. in l. de quibus. nu. 16. ff. de legi. Hipp. in sing. 303. inci. filiorū appellatiōe. Corneus cōsi. 116. difficultas principalis. vol. 2. & cōsi. 180. in hac cōsultatiōe. vol. 2. allegādo Paulū Cast. & alios, dicens hāc theoricā esse verissimā, & iuridicā. Eadē ergo ratione idem dicendum videtur in dict. c. 101. regio. Nec huic conclusiōi obstat regula iuris, quod in ll. correctorijs ex idētitate rationis, non est licita extensio. Authen. quas actiōes, vbi Doct. C. de sacrosan. Eccle. Bal. in l. præcipimus. §. si. C. de appella. Ias. in l. de quibus. nu. 21. ff. de legi. & in rub. nu. 11. ff. de re iud. Sed dicta petitiō regia corrigit ius cōmunē: vtpatet in dict. l. maximum vitium. Ergo non est extendenda: pro solutione dicendum est, quod non est interpretatiō extensiuā, sed intellectiua & virtualis, illa quæ fit ex idētitate rationis. glo. singul. in verbo. Italia. in. c. 1. de tempo. ordi. lib. 6. glo. in verbo. mente. in. c. Si postquam. de elect. lib. 6. Bal. in l. post fratres. C. de legi. hære. Decius consi. 372. visis diligenter. nu. 7. Hippo. cōsi. 61. post redditum. nu. 6. vol. 1. Neq; prædictis obstat cōsiliū Philippi Cornei. 246. prima facie, in litera, c. volu. 2. allegādo dict. l. maximum vitium. in quo loco inquit, statutum, excludēs fœminas

- minas esse odiosum adeoq; restringendum. Vnde dicebat Bal. in l. quicumq; in fine. C. de seruis fugitiuis. quod statutum excludens autem ab hæreditate nepotis, non extenditur ad excludendam atriā. Quæ omnia intelligi possunt, quando prorsus & absq; aliqua legitima filius, vel filia esset exclusa. Sed in dicta regio, integra feminis datur legitima. Ideo cessant fundamenta superius tradita, & ad theoricam. Bar. in l. sed & miles. ff. de excusationibus tutorū. quod stante statuto, quod filius excludat sororem, nepos ex filio nō excludit amitam, optimis rationibus & fundamentis respōdit Decius in cons. 333. licet propositi mei. nu. 3. quæ breuitatis causa in præsentiarum non refero. Similiter intelligo dictum. c. regium in nepote ex filia, quod simili modo non poterit in. 3. & 5. meliorari: quia non debet esse melioris cōditionis nepos, quā filia. l. si vna matre. C. de bonis maternis. l. heredē. ff. de regu. iur. Itē iste nepos descendit ex persona inhabili: ergo si dic. l. regia excludit radicem, quicquid ex ea oritur videtur esse exclusum. c. 1. §. hoc autem notandū. qui seu. dare po. c. Apostolicæ. de re iudi. lib. 6. Notat Cynus in l. in fine, quæ sit longa consue. Ias. in l. Gallus. §. nūc de. l. Velleia. nu. 12. ff. de li. & posth. & mutato sexu, nō mutatur ratio exclusiua legis. l. quod ipsis. ff. de regu. iuris. l. siue à matre. C. de bonis mater. Latē Tiraq. de iure primig. ques. 12. nu. 10. nā nisi in capite principiū assumat, successio ulterius produci nō poterit. Exclusa ergo matre à. 3. & 5. iuxta tenorem dic. c. regij: per cōsequēs videtur esse exclusa tota linea, quæ ex ea descendit. l. quæcunq; gerimus. ff. de actio. & obli. 2. C. de liber. & eorū lib. Bal. in l. Deo nobis. §. hoc etiā. nu. 4. C. de Epif. & clericis. Et propter medium inhabile impeditur acquisitio extrinsecorum. l. si. ff. de flumi. l. qui sella. §. si. ff. de serui. rusti. prædi. Mater est quoddam medium inhabile, propter quod eius filio melioratio fieri nequit. Vnde inquit Bal. in l. 1. ff. de sena. & Ioa. Andre. per tex. ibi in. c. ad Apostolicę. de re iudi. lib. 6. vt latē tradit Tiraque. de iure primigeni. quæ sit. 12. num. 5. Quod cum successor non debeat esse melioris conditionis, quā autor suus, à quo causam habuit, & in causa nō poterit esse plus virtutis, quā procedit ab effluente
- poten-

- potentia causæ; ideo cū filia regis Francorū non succedat in regno, filius eius, videlicet rex Angliæ, in regno Franciæ, nullum ius potest prætere; & propter hoc sunt inimiciæ & bella inter regnū Angliæ, & regnum Franciæ. Supposito, quòd in regno Franciæ fœmina, etiam primogenita, non succedit in regno; vt optimè tradit Guilielmus de Monte Ferrato, de successione regum, primo dubio. nu. 11. & 20. & Ioa. Sirier. de primogenitura. lib. 1. quæst. 22. per totam. vbi latissimè scripsit, quòd triplici ratione filia in regno Franciæ non succedit; videlicet iure communi, & iure speciali illius regni, & iure consuetu dinario. Et quòd ita sit de iure cōmuni, quòd
- 35 a successione regni fœmina excludatur. Est text. in c. 1. §. hoc autem notandum de ijs, qui feu. dare pos. l. fœminæ. ff. de regu. iu. Bart. in l. si defunctus. C. de suis. & legi. hæc. Fran. in c. grandi. de supplen. negli. præla. lib. 6. Abb. & Doct. in c. dilecti. de arbitri. Latè Ioa. Ieraldus de priuilegijs regni Francorum. nu. 44. qui tenent, quòd
- 36 ex consuetudine, potius quàm de iure fœminæ filiæ in regno succedunt: quæ consuetudo est diutina, & nimis vsitata in successione regnorum Hispaniæ. Pluries in chronicis Hispaniæ legimus fœminas in regno Castellæ, & Legionis successisse: vt fuit Infans domina Vela, filia Comitissæ Didaci Burgenfis; quo tempore Castella Comitatus erat. Item filia Sanctij Comitissæ nomine Eluira, quæ matrimonium contraxit cum rege Nauarræ. Item regina nomine Vrraca, & regina Berenguera, & inclyta regina Isabella. Item eius filia regina Ioanna. Et in regno Aragoniæ successit Petronilla coniux Raimundi Berengarij Comitissæ Barcinonæ, & regina Blanca. In regno verò Lusitaniæ id nondum decisum est, an in prædicto regno filia succedat: ob id magnum fuit prælium inter Castellam & Lusitaniam, tempore Ioa. 1. propter vxorem suam Beatricem, filiam regis Lusitaniæ hæredem. In quo memorabili prælio de Arjubarro ta Ioannes rex Castellæ malo consilio ductus, fuit superatus.
- 37 ¶ Prætereà, quòd filius ex filia excludatur à melioratione tertij & quinti, si cutieus mater, iuuatur hac ratione, toto excluso quolibet eius pars, de iure per consequens excluditur. l. si quis cum to
- tum

- tum. ff. de excep. re. iudi. reg. in toto. de regu. iu. lib. 6. c. pœnale. 14. quæst. 5. Sed mater excluditur; ergo eius filius, qui est pars sue matris. l. Sed si ades. §. si quis mulierẽ. ff. loca. l. Cùm simus. C. de agri. & censu. lib. 11. Ac ita per nonnulla ex prædictis fundamentis in specie tenuit Bal. in di. l. maximũ vitium. nu. 3. Et in hac proposita questione, & intellectu dic. c. regij. consuluit Bar. in. l. 2. §. videndum. ff. ad sena. consul. Tertu. & Corneus in consi. 180. in hac consultatione. vol. 2. quàmplurima circa hanc quæstionem congefsit Andr. Tiraque. de iu. primi geni. quæstio. 12. nu. 5. cum sequent. Neq; prædictis obstat. l. 9. tit. 5. lib. 3. Fori. ibi. Pero si quisiere mejorar alguno de los hijos, o de los nietos, puedalo mejorar. Et. l. 18. Tauri. ibi. pueda mejorar a qualquiera de sus nietos, o descendientes legitimos.
- 38 Nam prædicta iura regia sunt intelligenda, & reducenda ad terminos iuris cõmunis. l. 2. C. de noxa. actio. c. cùm dilectus. de consue. Bar. in. l. omnes populi. nu. 55. ff. de iusti. & iur. etiam si statutorum verba impropriantur, secundum ius commune sunt intelligenda: vt decidit Abb. consi. 19. in prin. 1. vol. & in consi. 13. incip. casus est, in fine. eodem. vol. 1. præsertim quòd in nostro casu verba non impropriantur, sed potius id ex tenore dictæ. l. 18. Tauri. colligitur. ibi Pueda hazer el tercio de mejoría, que podría hazer a sus hijos. Et sic prædicta. l. capacitatem in filijs requirit, & non est casus aduersus, sed potius similis, & probans nostram conclusionem, & verba dictæ. l. Fori sunt narratiua, quæ regulariter non probant, iuxta cõmunem theoricam glossæ, & Doct. in. l. vnica, quando non peten. par. peten. accref. Iuxta hanc materiam illud omittendum non est, ne decipiamur quòd scripsit Pala. Rub. in rep. c. per vestras. 2. parte. §. 22. nu. 11. de dona. inter vi. & vxor. vbi affirmat, quòd si pater dat dotem magnam filiæ suæ, in tertio & quinto, vltra suam legitimã, videtur meliorare. allegat ipse. l. cùm pater. §. è victis. ff. de lega. 2. & l. 26. Tauri. quod hodie nullo modo potest procedere stante prohibitione dicti. c. regij. Sed in vltima voluntate, vt ex tenore dicti. c. regij apparet filiam in tertio & quinto meliorari prohibitũ non est, & hoc iure parètes, filias suas meliorare volètes in. 3. & 5. vt possũt

- 41 plurima sanè in iure prohibita sunt in vita, quæ in morte conceduntur. l. pater filium. §. fundum. in fine. vbi Bar. & alij. ff. de lega. 3. Ias. in. l. non dubium. nu. 2. C. de testa. Hippol. singulari. 465. incip. aliqua sunt prohibita. & circa di. c. regium longam scripsit relectione Licentiatu de Baeça in qua eloquentè potius, quàm se iuris peritum ostendit. Et quando in vita filia suæ aliquid pater donauerit ultra id quod in dicto. c. 101. conceditur, peccat mortaliter. Et idem dicendum est, si in vita, siue in morte aliquid donat filio, vel filia, ultra tertium & quintum. ita affirmat Menchaca de successio-
 42 creatione. par. 1. lib. 1. §. 1. Et Tellius Fernan. in. l. 29. in fine Tauri. propter transgressionem legis, meritò pater in utroq; casu peccat. Nam omnis lex siue statutum iustum obligat in consciencia. Innoc. in. ca. quia plerique. in fine. de immunitate ecclesiarum. Bald. post glo. ibi. in. c. quæ in ecclesiarum. de cõstitutionibus. Idem in. l. cum quis. nu. 4. C. de iuris & facti ignorantia. Bar. in. l. si quis pro eo. nu. 9. ff. de fidei. Ias. in. l. si post diuisionem. nu. 6. C. de iu. & facti igno. & in. l. finali. nu. 14. C. vnde legi. & in rub. nu. 24. ff. de acqui. hæreditate.
 43 Sed meliorationes tertij & quinti, iuxta formam & tenorem legũ, atq; primogenituræ, & Maioricatus, liciti & permisi sunt in foro conscientia: iuxta illud Genesis cap. 48. in fine. vbi Iacob filiũ suum vndecimum Ioseph meliorauit, dicens: Do tibi partem vnam extra fratres tuos, quam tuli de manu Amorrhæi in gladio & arcu meo. Et quòd tales meliorationes sunt licitæ in conscientia, tenet Præpo. in. c. ius naturale. 3. col. 1. distinct. Andreas Tiraquel. de iure primigeni. quæst. 4. nu. 13. Couarru. in. 4. par. 2. cap. 8. §. 6. num. 5. & in lib. 3. resolutionum. c. 5. nu. 5. Pala. Rub. in. c. per vestras nota. primo. §. 22. Et melius. §. 26. de dona. inter vir. & vxor. Menchaca. de successio. crea. part. 1. §. 1. nu. 16. Tellius Fernan. in. l. 27. Tauri. in fine. propter cõmoda, & bonum cõmune, quæ ex meliorationibus ad Rempub. proueniunt, vt superius latissimè dictum est.

Summarium.

Emanci-

- 1 **M**ancipationis, & patrie potestatis regulariter non est dif-
 2 ferentia.
 3 Tertium bonorum an respectu filiorum sit legitima.
 4 De iure antiquo filius emancipatus pro extraneo reputabatur.
 5 Non parua est differentia ex testamento inter filios in potestate, & emā
 6 cipatos.
 7 Emancipato pupillaris substitutio fieri nequit.
 8 Emancipatus, hereditatem non transmittit.
 9 Quis propriè dicatur prateritus.
 10 Filio in potestate praterito competit ius dicendi nullum.
 11 Filio in potestate praterito competit etiam bono. posse. contra tab.
 12 Emancipatio per quos actus inducatur.
 13 Quando testamentum paternum sit nullum.
 14 Quid exheredationis causa operetur.
 15 Remedium unde liberi, cui competat.
 16 De remedio causa litis agnoscendæ.
 17 Cause iustæ exheredationis.
 18 Filius ex alia causa simili, vel maiori exheredatur.
 19 Lex nunquam videtur casus similes, vel grauiores excludere.
 20 Quibus causis donatio reuocatur.
 21 Dictiones solummodo, tantum, dumtaxat, casus similes non excludunt.
 22 Etiam in materia pœnali, & .nu. 21.
 23 Dictum singulare Archi.
 24 Heres eadem persona cum defuncto censetur.
 25 Declaratur. l. 4. & .5. tit. 8. lib. 3. ordi.

Cap. quartum.

- 1 **O**MNIA superius in. c. proximo dicta de legitima fi-
 2 liorum, & filiarum, locum habent in filijs etiam eman-
 3 cipatis; quibus eadē legitima de iure debetur. Omnia
 4 enim bona paterna sunt filiorū legitima, excepta quin-
 5 ta parte bonorum, quam cui maluerit relinquere pater poterit. l. 9.

- Tauri, & iura Fori superius relata. Excipitur etiam tertia pars residui, quam vni ex filiis suis legare, & non extraneis, poterit: vt in dict. l. 27. Tauri. vbi docentes dicunt hanc tertiam partem, respectu extraneorum, quibus nullo modo, existētibus filiis, posse relinqui, esse quodammodo legitimam. Quod optimè explicat Xuarez in. l. quoniam in prioribus quæst. 7. in prin. C. in offi. testat. Respectu vero filiorum est prælegatum, quod sanè patitur onus & grauamen: vt in dict. l. 27. Tauri. Et quod idem pari ratione sit dicendum in filiis emancipatis, est tex. in Authen. de hærede. abintest. §. nullam volumus esse differentiam. col. 9. Authen. in successione. C. de suis & legi. hære. & in. §. sed hæc quidem instituta de exhære. lib. & in. §. emancipati. ibi perinde ac si in potestate parentis essent insti. de hæredi. quæ abintesta. defere. Quāuis à iure ciuili antiquo, vt ibi dicitur, filius emancipatus pro extraneo reputabatur. Ideo eius pater non
- 3 tenebatur talem filium emancipatum ad validationem testamēti instituire, vel exhæredare. §. emancipatos. insti. de exhæredatione lib. §. cæteri. inst. de hæredū quali. & disse. Et ita nullo iure per. ll. duodecim tabularum, emancipati ad paternam successionem vocabantur. Sed de iure Prætorio, & Authēticorum vnā cum filiis in potestate existentibus, emancipati admittuntur: quod est intelligēdum, abintestato, nulloq; condito testamento; quod tunc nulla est differentia emancipationis, & patriæ potestatis. glo. in verbo. emancipatus. in. l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posthu. glo. in verbo. venientem. in. l. si emancipati. C. de colla. glo. in verbo. initium. in Auth. ex causa. C. de lib. præt. vel exhære. glos. in verbo. assignationis. in. l. finali. C. de codici. tenet Bar. in. l. 2. nu. 7. ff. de vul. & pupi. substi. & in dic. §. & quid si tantum. nu. 7. vbi Ias. latè. nu. 52. Idem Ias. in. l. si emancipati. nu. 36. C. de colla. & in. l. qui se patris. nu. 26. C. vnde lib. & in. l. emancipata. nu. 6. C. qui admittit. vbi hanc fateatur esse communem opinionem, allegando Bal. in. l. in successione.
- 4 C. de suis & legi. hære. & in. l. si fratris. C. de iure de libe. Et Dida. Couarru. in. c. Rainuncius. nu. 5. de testamentis. Ex testamento vero esse differentiam inter filios in potestate, & emancipatos, certum est. Filio

est. Filio itaq; in potestate existenti pupillariter potest pater substitui: vt in prin. instituta de pupi. substit. l. 2. ff. de vul. & pupi. substit. l. cohæredi. §. cum filia. ff. eo. tit. l. 5. & l. 10. tit. 5. part. 6. Quod aliter est in filio emancipato. cui pupillaris substitutio fieri nequit. l. Lucius. ff. de vul. & pupi. substit. l. 2. l. quauis. C. de impu. & alijs substit. Bart. & alij. in l. 2. nu. 7. ff. de vul. & pupi. substit. Ias. plenè in di. §. & quid si tantum. nu. 52. cum sequentibus. Et quoad ius transmissionis est similiter maxima differētia; filius enim in potestate transmittit hæreditatem paternam, nondum additam ex potentia suitaris. quod secus est in emancipato. Ange. Pau. Alex. & Ias. in dic. l. Si emancipati. Vbi Ias. fi. col. quatuor notandas differentias inter filios in potestate & emancipatos scripsit. Simili modo in forma succedendi ex testamento, non minimum est discrimen. Nam licet siue suus, siue emancipatus scriptus hæres habeat bonorum posse. secundum tabulas: vt. C. & ff. de bonorum posse. secundum tab. l. emancipata. C. qui admitti. Filius tamen in potestate præteritus, habet ius dicendi nullum. Et ille dicitur propriè præteritus, qui non est institutus hæres, neque nominatim exhæredatus. l. posthumus nato. Vbi Pau. & Ias. nu. 5. C. de bono. posse. contra tab. §. Eadem hæc obseruantur. instituta de hære. quæ ab intest. defe. l. 10. tit. 7. par. 6. quæ incipit. præterito en Latin tanto quiere dezir en Romãce como, passamiento que es fecho calladamente, no faziendo mencion el testador en el testamento. Et tam de iure ciuili, quàm Prætorio filio in potestate præterito existenti competit ius dicendi nullum aduersus testamentum, vt nullum declaretur. glo. in verbo. præteritio. in l. vnica. §. fi. ff. si tab. testa. nullæ ex tab. glo. verbo. filio. in l. 2. ff. de excep. re. iudi. Et est communis sententia secundum Alex. & Ias. plurima in hac materia congerentes in dic. l. posthumus nato, nu. 28. cū sequent. pro qua communi accensione est tex. in dic. l. vnica. §. si ibi perinde ac si nullas tabulas pater reliquisset. l. fi. ff. de lib. & posthu. & in prin. instituta. de exhær. lib. Quæ opinio tenenda est, licet nonnullæ glossæ teneant contrarium, dicentes, quòd tale testamentum de iure ciuili sit ipso iure nullum: sed de iure Prætorio valeat & te-

neat, provt fuit. glo. in verbo. exheredatus. in. l. si ita scriptum. ff. de lib. & posthu. & glos. in verbo. iura naturalia. in. l. non putavit. §. si quis emancipatum. ff. de bono. posse. contra tab. glos. in fine. in. l. quod vulgo. ff. eodem tit. glo. in verbo. tuebatur. in. l. filio præterito. ff. de in ius. rup. irri. facto testa. glo. verbo. contra tabulas. in. §. Sunt autem. instituta de bonorum posse. contra tab. Quæ glo. affirmat, quod ultra hoc remedium iuris dicendi nullum, quod est de

9 iure civili; aliud etiam remedium filio in potestate præterito competit: videlicet, bonorum possessio. contra tabulas. glo. in verbo. eundem. in. §. sed hæc quidem vetustas. instituta. de exher. lib. l. 1. ff. de bonorum posse. contra tab. Et hoc discrimen est inter ius dicendi nullum, & bonorum possessionē. contra tab. secundum iura. & Docto. proximè relatos; quod per ius dicendi nullum dicitur testamentum, ipso iure nullum, sed per bonorum posse. contra tab. non dicitur nullum, sed annullandum. Et hoc solum remedium contra tabulandi, & non ius dicendi nullum filijs emancipatis præteritis cōpetit. l. maximum vitium. §. Sancimus itaque. C. de lib. præter. vel exher. l. is qui. ff. de legatis præstandis. l. 2. ff. de exceptione rei iudi. l. cum emancipatus. ff. de bono. posse. cōtra tab. Et est glo. singu.

10 in dic. §. Sed hæc quidem vetustas, & emancipatio qualiter, & per quos actus inducatur, habetur in. l. 1. & 2. vbi Docto. C. de patria potest. X Suarez optimè in. l. 9. tit. 11. de los pleytos. li. 1. Fori. nu. 20. & habetur in. l. 47. Tauri. & in. l. 15. cum sequen. tit. 18. par. 4. quod supra dictū est, quod testamentum, in quo filius emancipatus fuit, præteritus nō est ipso iure nullū; sed annullandū, est intelligendū, quando cum insertione causæ fuit præteritus; secus est si præteritus fuisset sine causæ insertione. Quo casu testamentum ipso iure est nullum. glo. singu. in verbo. noluit. in Auth. de hære. & Falcidia. §. exheredatos. col. 1. quam sequitur Bart. in. l. filio præterito. nu. 18. de in ius. rup. irri. & in. l. Gallus. §. in omnibus. nu. 2. ff. de lib. & posth. Et est communis dicta glo. vt affirmat Ias. in Authen. ex causa. nu. 8. C. de lib. præter. vel exher. & in. l. in arenam. nu. 3. C. de inofficioso testa. vbi opinionem ultra montanorū reprobatur. Et in hoc similiter

differt

- 12 differt emancipatus à suo: nam suus præteritus sine causa, & etiam cum causa, habet ius dicēdi nullum; vt tenet Bar. & alij, in locis modo allegatis. Practica verò iuris dicēdi nullum est, quod præteritus per officium iudicis, postulet testamentum pronunciari, ac declarari à iudice nullum; & ita declaratum petat filius hæreditatem ab-
- 13 intestato. Per remedium, vnde liberi. l. non putauit. in prin. ff. de bono. posse. contra tab. l. si. ff. de lega. præstā. glo. in rub. C. vnde liberi. Quam practicam scripsit Bar. in dic. l. filio præterito. nu. 24. & latissimè eā declarat Ioa. Igne. in repe. dic. Auth. ex causa. nu. 25. cum sequent. vbi refert omnia remedia, quæ filio exhæredato, vel præterito competūt. Aliud etiam est discrimen inter suos, & emancipatos; quod si suus fuerit exhæredatus, & incerta fuit in testamento à testatore causa exhæredationis legitima, filius poterit agere querela inofficiosi testamenti; & si ab hærede scripto prædicta causa incerta probetur esse vera, filius omnino repellitur. Auth. de hæredi. & fal. §. exhæredatos. Vbi glo. in verbo. iustè. & in verbo. noluit. col. 1. Authen. cum de appella. cogno. §. illud quoque. & §. siue agitur. col. 8. l. omnimodo. C. de inofficioso testa. l. 10. tit. 7. part. 6. l. 1. tit. 9. lib. 3. Fori. Sed filius emancipatus in utroq; casu habet bono. posse.
- 14 causa litis agnoscēdæ, qua mediāte cognoscitur à iure ciuili, à quo, vt superius dictū est, erat incognitus: & facta hac cognitione, filius emancipatus exhæredatus habet querelam. l. Papinianus. §. 1. vbi glo. in verbo. bonorum. ff. de inoffi. testa. Ias. in. l. 2. C. eodem tit. & in. d. l. Posthumus nato. nu. 12. & in. l. si posthumus. §. si quis ita. nu. 5. ff. de libe. & posthu. vbi latè examinat, an hodie titulus de inoffi. testa. sit
- 15 correctus, per dispositionem, Auth. ex causa. Iustæ tamen causæ exhæredationis filiorum sunt. 14. quæ habentur in Authen. cum de appella. cogno. §. causas autem iustas. col. 8. Authen. non licet. C. de lib. præte. vel exhære. glo. si. in. §. si. insti. de inoffi. testa. glo. magna. in. c. Quintaballis. de iure iuran. l. 4. & 5. & 6. tit. 7. par. 6. Et non so-
- 16 lum propter prædictas quatuordecim causas, in prædictis iuribus expressas: sed etiā ex alia causa simili, vel grauiori ultra prædictas filius poterit exhæredari. Tenuit Ang. in. l. lex Cornelia. ff. de iniurijs.

- Ita consuluit Alexand. confi. 203. super themate. volu. 2. Idem Alex. in Authen. non licet. nu. 9. C. de libe. præter. vel ex hæred. vbi hanc affirmat esse communem opinionem. & in l. si quis id quod. num. 19. ff. de iuris. omni iudi. sequitur Hippol. in l. vnus. §. cogniturum. num. 76. ff. de quæst. in l. Qui falsam monetam. §. accusatio. num. 5. ff. de falsis. & in singu. 78. incip. plures sunt causæ. Felin. in c. Pastoralis. num. 3. de rescriptis. Palat. Ruuius in rep. rub. de dona. inter vi. & vxor. §. 16. num. 10. Segura in l. l. §. si vir. num. 119. ff. de acqui. posses. Berna. Diaz in reg. 273. incip. ex hæredare. Couarru. in c. Raynuncius. num. 16. de testa. Menchaca de succe. crea. lib. 1. §. 10. num. 193. glossator ordinamenti in l. l. in fine. tit. 1. de los juyzios. lib. 3. ordi. Qui omnes fatentur prædictam opinionem esse communem; quãuis Curtius Junior in dic. Authen. licet. num. 23. nonnullis fundamentis & rationibus nitatur tenere contra communem. Sed non inficior, quòd communi opinioni aduersari videatur tex. in d. Authen. cùm de appella. cogno. §. Aliud quoque cap. ibi præter ipsas causas nulli liceat ex alia lege ingratitudinis causas opponere. Et l. 8. tit. 7. part. 6. ibi. Si por alguna razon que no fuesse de las sobredichas, desheredasse el padre a su hijo, no le valdria el tal desheredamiẽto. Sed his iuribus facile respondere possumus, quòd lex
- 17 nunquam videtur casus æquẽ similes, vel grauiores excludere. l. si mora. Vbi docentes, præsertim Ias. num. 5. cum sequen. ff. Solu. mat. tri. l. 1. ff. Si men. fal. mo. dix. Clementina. exiui. §. cùm autem. de verbo. signi. glo. sing. in verbo. voluerit. in l. l. fi. C. de reuocan. dona. vbi reuocatur donatio præter alias quinque causas. in l. expressas. ex alia causa æquali vel maiori. Et est. l. penul. tit. 4. par. 5. glo. singu. 1. in ordine. in l. ob æs alienum. C. de prædis minorum. Bar. in l. Si cõstante. ff. Solutio matrimonio. in prin. & in l. l. vbi Doct. ff. si quis ius dicen. nõ obten. etiam si lex loquatur per dictionem solum, vel solam. glo. in l. cùm notissimi. C. de præscrip. 30. vel. 40. anno. glos. in verbo. solus Imperator. in l. fi. C. de legibus. Ias. in l. Gallus. §. instituẽs. num. 35. ff. de lib. & posthu. Bald. & Sali. in l. l. C. de Bon. posses. contra tab. Quod procedit etiã in materia pœnali, quòd dictiones

- ditiones taxatiue etiam casus similes non excludūt. glo. in dic. l. fi. C. de reuocad. dona. Salic. ibi eam notant. & est tex. in. ca. 1. §. porro. vbi Bal. quæ fuit prima causa beneficij admittendi in vfi. feudo. quem tex. esse singu. affirmat Ias. in. l. 1. num. 81. ff. de offi. eius cui mandata est iuri. & in. l. 1. num. 10. C. de bono. posses. contra tab.
- 21 etiā si lex loquatur per dictiones taxatiuas tantum, tantummodo, & dumtaxat, non excluduntur casus similes, vel similem rationem, vel maiorem habentes. l. serui nomine. vbi glo. in verbo possidet. & ibi Bar. ff. de vfu capi. glo. verbo. dumtaxat. in. l. eum qui. §. si petenti. ff. de publi. in re actio. tex. & ibi glo. Et Alex. Arreti. & Ias. in. l. 1. §. per seruum corporaliter. num. 3. ff. de acqui. posses. Vnde dixit singulariter Archidia. in. c. 2. de accusa. lib. 6. quæ sequitur. Bal. in. l. 1. de bono. posse. contra tab. Vbi Ias. latè. num. 7. Quod si aliquod statutum disponat, quod solus Episcopus aliquid faciat, non videtur excludere cap. suum, quia non censetur excludere id quod est conexum, quāuis dictiones taxatiuæ sint exclusiue. l. ijs solis. ff. de cō
- 23 di. indebi. l. aduersus. C. si aduersus rem iudi. Ideo dictiones taxatiue positæ in personis defunctorum, non excludunt personam hæredum. Bal. in. l. fi. de actionibus empti. in fine. Decius plenè in. l. hæredem. ff. de regu. iu. Ex quibus facile deducere possumus intellectum ad legem. 4. & 5. tit. 8. lib. 3. ordi. quod vltra exceptiones ibi contentas, aliæ similes, vel maiores contra instrumentum guarentigium admittantur, quāuis prædicta iura loquantur per hæc verba: No embargante otras qualesquiere excepciones. Ita Xuarez in. l. post rem iudicatam. parte. 2. prima & secunda col. ff. de inofficiofo testa. Glossatores Hispanij. in. l. 64. Tauri. Bar. in. l. Diuus Traianus. in prin. de militari testa. Ange. in. l. Sciendum. ff. de euictionibus. & in. l. Hominem. §. in ædilitijs. per tex. ibi. ff. de ædili. edic. Ias. in. l. 1. num. 82. ff. de offi. eius cui mandata est iuris. Abb. in cap. suscitatus. num. 7. de in integ. resti. Hippol. singulari. 88. stante statuto, latissimè Decius in. c. ex parte. in. 2. num. 5. vsque ad finem lecturæ. de offi. de lega. In quo loco triginta fallentias, & notādos intellectus ad dictā. l. regiam scripsit. Quæ om-

nia in præsentiarum omitto, vt ad nostram propriam materiam trāseamus.

Summarium.

- 1 **N**epotes aui suis ex testamento, & abintestato legitimi sunt heredes.
- 2 Nulla est differentia inter filios, & nepotes in ascendentiū successionē.
- 3 Remedia quæ competunt filiis, competunt etiam nepotibus.
- 4 Filia à patre est dotanda.
- 5 Paternum officium est filias dotare, & in matrimonium collocare.
- 6 Pater iudicis officio compellendus ad filiam maritandam.
- 7 Filia etiam nupta à patre est dotanda.
- 8 Mulier indotata à suo solet contemni marito.
- 9 Mulier indotata non tanquam vxor, sed tanquam soror alenda est.
- 10 Vxorem indotatam maritus à domo expellere poterit.
- 11 Maximum dedecus est accipere vxorem sine dote.
- 12 Tale est officium aui erga neptes, quale est patris erga filias.
- 13 Nepoti competit querela inoffi. testa.
- 14 Opinio Bal. reprobatur.
- 15 Nepotes qualiter abintestato succedant.
- 16 Lex si defunctus. C. de suis & legi. lib. corrigitur.
- 17 Nepotes cum patruis in stirpem, & non in capita succedunt.
- 18 Ioannes Faber reprehenditur, & meritò.
- 19 Nepotes in locum suorum parentum succedunt.
- 20 In successionē descendentiū non attenditur proximitas graduum, sed representatio.
- 21 Proximior in gradu ad hereditatem transuersalium admittitur.
- 22 Regnum, Ducatus, seu Maioratus, non est diuisibilis.
- 23 Vnus in Repub. erit Rex, & vnus Princeps.
- 24 Propter peccata populi, erunt multi Principes.

- 25 Plura capita habere, esset quid monstruosum.
- 26 Rixæ & discordiæ oriuntur super re communi.
- 27 Communio est mater discordiæ.
- 28 Homines ad discordiam sunt proni.
- 29 Commune vitium est negligi, quod communiter possidetur.
- 30 Regna Hispaniæ pluries inter filios fuerunt diuisa.
- 31 An Regibus licuit regna sua diuidere.
- 32 Indiuidua non conferuntur.
- 33 Indiuisibilia, facultate regia diuiduntur.
- 34 Rex iura primogenituræ, & Maioricatus potest diuidere.
- 35 Succedens in regno, seu Maioricatu, alios fratres alere tenetur.
- 36 An nepos ex primogenito, excludat secundogenitum.
- 37 Duæ communes opiniones inuicem contrariæ.
- 38 Lex regia. 40. Tauri utilis & necessaria fuit.
- 39 Nemo plus iuris in alium transfert, quàm ipse habet.
- 40 Quod dicitur de patruo secundogenito, idem de tertio, & quarto genito.

Cap. quintum.

PRAECEDENTIBVS capitulis abundè tractauimus de legitima, quæ de iure filijs ac filiabus, etiam emancipatis, debetur: oportet modò excutere, an eadem legitima nepotibus, neptibusque debeatur. Circa quod affirmatiuè dicendum est, mortuis suis parentibus, nepotes, & neptes ex testamento, & abintestato auis suis legitimos esse hæredes, & in locum suorum parentum succedere. l. 2. l. maximum vitium. §. Sancimus itaque. ibi. non solum in filiabus obtinere, sed etiam in nepotibus, & neptibus; & deinceps. C. de libe. præter. vel exhæreda. Vbi Docto. notant, quòd in successionem ascendentium nulla est differentia inter filios, & nepotes. l. posthu-

posthumus. §. si quis ex his. ff. de in offi. testa. l. posthumorum. ibi.
 nepotem, neptemue necesse est mihi vel hæredes instituere, vel ex-
 hæredare. ff. de in ius. rup. irrito q; facto test. l. sed etsi conditioni. §.
 nepotes. ff. de hære. insti. l. 1. §. sciendum. ff. de suis & legi. hære. l. 2. &
 3. & in Authen. in successione. C. de suis & legi. lib. & in. §. posthumor-
 um. & in. §. si instituta de exhære. lib. §. ita demum. & §. cum filius
 filiaue. & in. §. si institu. de hæreditatibus, quæ ab intest. defe. l. 2. &
 3. tit. 13. part. 6. l. 9. tit. 5. lib. 3. Fori. l. 1. & 7. tit. 6. eo. lib. 3. Fori. l. 6. &
 40. Tauri. & omnia remedia quæ competunt filiis præteritis, vel ex-
 hæredatis, competunt etiam nepotibus & neptibus; & deinceps, nõ
 existente patre nepotum in medio; vt apertè probant iura modò ci-
 tata. Hinc est quòd quemadmodum pater filias suas tenetur dota-
 re. l. dotem dedit. Vbi Bar. ff. de col. bonorù. l. qui liberos. ff. de ri.
 nupti. l. si verò. vbi glo. l. ff. de in rem verso. l. sed Iulianus. §. sed etsi
 filius. vbi glo. in verbo. pro filia. ff. ad sena. consul. Macedo. l. pater. ff.
 de eucti. quia paternum officium est filios dotare & in matrimoniũ
 collocare. l. si. §. vtramque igitur. C. de dotis promi. l. regia. singu. 8.
 tit. 11. part. 4. ibi. Ca. tenuto es el padre casar su hija, y la dotar. & l. 9.
 tit. 11. par. 4. ibi. Puedele apremiar el juez que la case, e le establezca
 dote. Ex quibus legibus satis colligitur, quòd non solùm ad dotan-
 dam filiam pater compellitur, sed etiam ad maritandam, si ætate nu-
 bilis est filia. l. qui liberos. ff. de rit. nupti. ibi coguntur in matrimo-
 nium collocare & dotare. Vbi Bar. inquit, quòd ad id compellitur
 pater officio iudicis. Idem Bart. in dic. l. dotem dedit. & in l. 1. nu. 15.
 solu. matri. Abb. optimè in. c. accedēs. nu. 6. de procu. Alex. consi. 33.
 videtur. nu. 3. vol. 4. Ias. in. §. fuerat. nu. 99. institu. de actio. decisio
 Capellæ Tolosanæ. quæ st. 290. tradit plenè Ioa. Corraci. in. l. filium
 quem habentem. num. 190. C. fami. hercis. Et est. l. expressa in dic. l.
 9. tit. 11. part. 4. quod procedit etiam, si filia iam sit nupta, pater tene-
 tur eam dotare. glo. singu. in verbo. lege. in. l. obligamur. ff. de actio-
 nibus & obligationibus. quam sequuntur Paulus, & Angel. in
 Authen. res quæ. vbi Bald. num. 10. C. communi. de lega. & Ias.
 in. l. si donatarius. §. Si quis indebitam. num. 5. de condi. cau. da. &
 in. l.

in.l. de alimentis.in fine.C.de transa.& in di.§.fuerat.nu.97. Alex.
in confi.138.vifo themate.nu.8.vol.2.Idē videtur tenere Bal.in rub.
de officio iudicis.& in.l.fi.C.de sententijs, quæ sine cer.quan. & in
l.1.soluto matrimonio . vbi vterque Immola & Romanus,& com-
muniter omnes,& Paul.C ast.in.l.fi focer.in fine.solu.matri.vbi hāc
esse communem opīonem fatetur contra Bar , oppositum tenen-
tem in dic.l.obligamur.in prin.& in Authen.res quæ.nu.6.C.com-
munia de legatis.& Salicetum in dic.l. qui liberos . Quam opinio-
nem Bar.sequitur.Mathesi.in singulari.106.incip. Nota quod si pa-
ter.Abb.in.c.1.nu.6. de adulte. & in.c.cum causa.nu.5. de raptō. &
in.c.accedens.nu.6. de procurato. vbi refert & limitat hoc dictum
Bar.Prima tamen opinio contra Bar.& sequaces cōmunior est,ideo
tenenda.Nam mulier indotata à suo solet contemni marito.l.fi. C.
8 ad Velleia. l. seruo legato. §. si testator.in fine.ff. de legatis primo.
vnde dicunt iura,quod qui vxorem sine dote accepit, nō tanquam
vxorem , sed tanquam sororem tenetur alere.l. quod si nulla. ff. de
9 religio.& sump.fune. Authen. de nup. §. si quis enim.col. 4. Notat
Inno. in. cap. per vestras de dona. inter vi. & vxō. Abb. confi. 39.
Christi saluatoris.nu.4.vol.2.vnde inquit Bart.in. l. si donaturum.
in prin.ff.de conditione ob causam, quod maritus potest expellere
vxorem indotatam,ex quo eius pater negat dotem. quod refer Ias.
10 in.§.fuerat.nu.98.instituta de actio.Bal.in.l.si voluntate.C.de do-
tis promi.quod maximum dedecus est accipere vxorem sine dote.
Ias.in.l.si diuortio.nu.10.ff.de verbo.obliga.eodē modo, eademq;
11 ratione auus,neptes suas tenetur dotare,sicut filias:tale enim debet
esse officium aui circa neptes,quale est patris erga filias , vt probat
dic.l.dotem dedit.l.cognouimus.C.de hereticis.ibi dotes pro filia-
12 bus,& neptibus dare tenetur. l. hac edictali.vbi Bal.nu.12. C.de se-
cund.nup.quod charitatem,quam debemus filijs, eādem debemus
nepotibus,& pronepotibus,& proneptis.l.& adeo. §. si. cum .l. se-
quen.ff.de in rem ver.Bal.in.l.fi.C.de dotis promi.Bar.in.l.1.nu.13.
ff.solu.matri.& in.l.fi.C.de dotis promi.Stephanus Aufre.in capella
Tholo. quæst. 289. Segura in.l.cohæredi. §. cūm filia.nu.125. ff.de
vulga.

- vulga. & pupi. substi. Palatius Rub. in. c. per vestras. §. 24. in. 2. parte de dona. inter vi. in quo loco non fideliter iura regia, quæ ibi allegat, refert: sed potius est. l. 8. tit. ii. part. 4. ibi: El abuelo que huuier su nieta en su poder, tenudo es de la dotar, maguer no quiera. Idem dicendum est de proauo, quoad suam pronepotem: vt ex verbis dictę legis partitę clarę apparet, ibi: Esso mismo es del bisabuelo. &c. Duobus tamen modis id limitandum est, in quibus auus non tenetur dotare suam neptem: quos refert Ias. in. l. auus. in prin. ff. de pactis. Et quod superius dictum est, quod nepoti competit querela inofficiosi testamenti ampliandum est, etiam si eius pater exhæredatus testamentum paternum approbauerit, nihilominus nepos testamentum poterit querelare. Alex. in. l. si quis posthumus. §. i. ff. de lib. & posthum. vbi plenē Ias. & idem Ias. in rub. nu. 6. C. de success. edic. Castillo in. l. 24. Tauri, verbo. Si se rompiere. Est ad id tex. in. l. Si is qui. in prin. ff. de inofficioso testamento. & l. si non mortis. & l. qui repudiantes. ff. eo. tit. vbi eo ipso quod filio exhæredato delata est querela, eo excluso, aperta est via descendantibus ad impugnandum testamētum. Et hæc conclusio est probabilior, reprobato. Bal. oppositum tenente in. l. in suis. opposi. ii. in repe. ff. de lib. & posthu. prout Ias. & alij in dict. rub. de succe. edic. maxima cum ratione reprehendunt.
- 15 ¶ Haecenus de successiōne ex testamēto, visum est oportunē nūc æqualiter nepotes ad successiōnem aui & proai, & deinceps abintestato vocentur, explicabimus. Vetustatem tamen quandam in primis repetendam esse censemus, quod de iure antiquo nepotes ex filia, & pronepotes ex nepte non vocabantur ad aui & proai hæreditatem, nisi post agnatos. Per aliquas verò constitutiones deinceps prouulgatas admittebantur cum diminutione tertię partis, quam eorū mater, vel auia erat acceptura. vt in. §. si. instituta de hære. quę abintest. deferū. & in. §. ceterū de legi. agna. succe. inst. Quod sanē iā prorsus sublatū est; & qua enim lance, sine aliquo discrimine, & diminutione, nepotes, neptes, pronepotes, proneptes, ex filia cū nepotibus, & pronepotibus ex filijs admittūtur. l. post fratres. l. 12. tabularum.

ru.C. de legi. hære. Authē. in successione. C. eo. tit. Auth. de heredi.
abintest. veni. in prin. col. 9. & in §. fin. inst. de hæredi. quæ abintesta.
deferuntur. l. 3. tit. 13. part. 6. Et vt omnia clariùs, ac faciliùs percipi
possint, notandũ est, quòd quãdo in hæreditate aui, vel auiæ, nepo
tes & pronepotes, cū proavis & alijs ascendētibz cōcurrunt nepo
tes, & pronepotes; proavis, & alijs ascendētibz præferūtur. Authē.
in successione. C. de suis & legi. lib. Authen. defuncto. C. ad Sena.
consul. Tertu. Authen. cessante. C. de legi. hære. l. 1. tit. 6.
lib. 3. Fori. l. 6. Tauri. Et quando concurrunt cum patruis magnis,
vel auūculis magnis; qui fratres aui, & auiæ dicuntur, idem dicen
dum est quod in casu proximo. l. 1. C. ad Sena. consul. Orphi. l. in
testamento. C. de suis & legi. lib. l. defunctis. C. de legi. hære. l. 3.
16 in prin. tit. 13. par. 6. quæ corrigit legem, si defunctus. C. de suis &
legi. lib. in qua erat dispositum contrarium.

17 ¶ Præterea quoties nepotes cum patruis ad hæreditatem sui
aui vocantur in stirpem, & non in capita succedunt; veluti si auus
moriatur, superstite vno filio, & duobus nepotibus ex alio filio
præmortuo, dimidiam hæreditatis partem, solus filius superstes
obtinebit: & aliam dimidiam prædicti duo nepotes. l. vt intestato.
C. de suis & legi. lib. l. 3. C. de bonisq; liberis. §. cū filius filiæve
instituta de hære. quæ abintest. defe. §. hoc etiam. de legitima a
gnatorum successione. Authentico. de hære. abintest. veni. §. 1.
ibi. quam successione in stirpem vocat antiquitas. l. 3. tit. 13. par.
6. ibi: Todos hereden en lugar del padre con el tio aquella parte de
los bienes del abuelo, que haurie el padre, si biuiesse. l. 7. tit. 6. lib.
3. Fori. Ratio est, quia nepotes in parentum suorum locum succe
dunt, vt dicunt prædicta iura. Et non solum nepotes, sed etiã pro
nepotes, & abnepotes; & deinceps, veluti si Titius duos filios ha
buisset: quorū vnus mortuus fuisset relinquēs abnepotes, dicti abne
potes cū filio superstite dicti Titij ad hæreditatē eiusdē Titij abauī
admittūtur modo supra dicto. Sed Ioa. Faber tenuit contrarium in
dic. §. cū filius filiæve. num. 5. dicens, quòd repræsentatio nō ex
tenditur vltra personas nepotum, allegat Authen. de hære. abintest.
veni.

- veni. §. huiusmodi. col. 9. Et ita secundū eū prædicti pronepotes & abnepotes essent à prædicta hæreditate exclusi, quod in iure est falsissimum. Ideo in hoc Ioa. Faber meretur reprehendi per tex. in dic.
- 18 §. cum filius, filiaue. Ibi pari ratione, etsi nepos neptisq; sit ex filio, ex nepote pronepos, proneptisue simul vocatur: quia in parentis & sui locum succedūt. Idem probat tex. in. §. si. insti. eo. tit. ibi, portio- nem nepotum, vel neptum, vel deinceps; & ibi pronepotes & proneptes locum patris sui ad successionem aui vocantur. Id etiā probat Authen. in successione. C. de suis & legi. lib. ibi nepotes adulteriores succedunt. Certum est sub illo nomine adulteriores pronepotes, & abnepotes comprehendi. Dicta conclusio probatur etiam per. l. i. §. si quis. in fine. ibi pronepos iste suus hæres mihi erit. ff. de suis & legi. hære. vbi Bar. inquit. nota tex. quod pronepotes in lo-
- 19 cum suorum parentum veniunt. Item id iuuatur ratione, quod in hæreditate ascēdentiū, respectu descendentīū, nō cōsideratur proximitas gradus; sed repræsentatio, vt in. l. vt intestato. C. de suis & legi. lib. l. 3. tit. 13. part. 6. Ideo quāuis pronepotes, & abnepotes respectu filiorum in gradu sui proauī, vel abauī, sint remotiores: non tamen ob id ab hæreditate sunt repellendi, sed vnā cum prædictis filiis proauī, vel abauī in stirpes, propter repræsentationem admittendi. Et hoc est verissimum de iure contra Ioan. Fabrum. De qua conclusione optimè Montalius in glo. No pueda, in. l. 9. tit. 5. lib. 3. Fori. & in. l. 3. tit. 13. par. 6. Couarru. in quæst. practi. cap. si. nu. 5. Antonius Gome. in lib. i. resolutionum. c. i. nu. 12. Quod intelligendum esse censeo, quoties de successione, vel hæreditate aui, vel alterius ascendentis agitur: vt probāt iura modò citata: & quando agitur de hæreditate patruī tantum. Secus tamen si esset contentio super hæreditate aliorum transfuersalium; quo casu proximior in gradu ad hæreditatem admittitur, alijs exclusis. Huius rei exemplum subijcio: Titius, qui auus Sempronij erat, habebat fratrem, qui patruus magnus nūcupatur, & duos filios; vnum superstitem, & alium præmortuum; ex quo nepotem habebat, mortuus fuit auus, ac deinceps patruus magnus obiit. Quo casu patruus carnalis solus ad hæ-
- 20
- 21
- reditatem

reditatem dicti patruī magni admittitur, excluso nepote, qui non subrogatur in locum sui patris: quia de hæreditate transuersalis agitur neque in capita, neque in stirpes admittitur. Bart. & Bald. in Authen. post fratres. in fine. per tex. ibi. C. de legi. hære. Ange. in Authen. de hære. abintest. veni. §. reliquum. in. 3. nota. col. 9. Ias. in. l. is potest. nu. 35. ff. de acqui. hære. Singulariter Decius confi. i. incip. memini. nu. 2. & confi. 217. casu proposito. in prin. & confi. 484. xqui tati. nu. 7. & confi. 527. in ciuitate Rabenæ. nu. 9. & confi. 553. in ciuitate Lucana. in prin. Alex. confi. 44. videtur prima facie. nu. 15. vol. 5. per tex. in. l. auūculo. C. commu. de succes. l. 2. C. de succ. edic. l. cōsanguinitatis iure. C. de legi. hære. §. si plures. instituta. de legi. agnatorum successionē. Authen. de hære. abintest. veni. §. reliquum. ibi. vt suorum iure parentum succedant, solis filiis ac filiabus fratrum conceditur, & nulli alij omnino personæ.

- 22 ¶ Quod superius latè scripsimus, nepotem ad hæreditatem aui simul admitti intelligendum esset, nisi talis hereditas sit indiuisibilis, vt puta Regnū, Principatus, Ducatus, Comitatus, Marchionatus, vel Maioricatus. Huiusmodi enim dignitates non diuiduntur inter plures, sed penes vnum remanent. c. Imperialem. §. præterea Ducatus. de prohibita feu. alienatione per fede. inusi. feudo. Licet contrarium videatur disponere. l. 6. tit. 26. par. 4. Sed id quod dictus §. præterea Ducatus probat. tenet. glo. fi. vbi Abb. nu. 6. in. c. licet de voto. glo. in verbo. interdicatur. in. c. si hæres. de testamentis. Vbi Abb. & alij. glo. in verbo. consideretur. in fine. in. l. communi diuidundo. ff. commu. diui. Bal. in Authen. hoc amplius. nu. 8. C. de fideicommi. & in. l. si plures. nu. 5. C. de cōdi. in cer. Albericus in procemio. ff. veteri. Ias. in. l. stipulationes non diuiduntur. nu. 31. ff. de verbo. obli. Alex. confi. 6. vñ in vestitura. in prin. vol. 7. Oldra. confi. 94. elegāter Ancharrana cōfi. 341. pro maiori intelligentia. Socinus in reg. 189. incip. feuda dignitatū. vbi regulam. & tres fallen. in hoc scripsit. Quas refert Ias. in dic. l. stipulationes non diuiduntur. nu. 31. Decius in c. prudentiam. nu. 12. vbi Felin. nu. 7. de officio. de lega. Latè Tiraqu. de iure primigeniorum. quæst. 68. nu. 7. Latissimè Menchaca de suc

- cessionum creatione. lib. 3. §. 26. nu. 92. Et ratio poterit esse, quod prædictæ dignitates non diuidantur, quia omne perfectum indiuisibile est, teste Philosopho. 12. Metaphy. nec bonum est in Repu.
- 23 pluralitas Principum. Vnus ergo debet esse Rex & Princeps. l. 2. §. deinde quod difficile. ff. de origine iu. cap. in apibus. 7. quæstio. 1. Bal. in dic. Authen. hoc amplius. num. 8. Bar. de regimine ciuitatis. num. 9. Vnde Dominus per Ezechielem dixit: Seruus meus Dauid
- 24 Rex super eos erit, & pascor vnus erit omnium illorum. Et Prouerbiorum cap. 28. Propter peccata populi erunt multi Principes. Refert Bal. consi. schismatis. posito in rub. C. si quis aliquē testari prohibuerit. num. 24. Et Philosophus. 3. lib. Politicorum cap. 11. quod vnus omnium habebit potestatem. Et quemadmodum in membrorum hominis pluralitate vnū est caput, & plura capita habere esset quid monstruosum. l. non sunt liberi. ff. de statu hominum. l. quæret aliquis. ff. de verbo. signi. Ita in Repub. esset quid monstruosum plures habere Reges & capita. Et super re communi semper solent rixæ & discordiæ nasci. l. in re communi. ibi. propter immensas contentiones. ff. de serui. vrb. prædi. l. cohæredibus. C. fami. hercis. communitas enim discordias excitat; vt inquit. l. cūm pater. §. dulcissimis. ff. de lega. 2. l. sancimus. §. sin autē. C. de dona. Vnde dicit glo. in. l. si. C. de iure domi. impetra. glo. in. c. illud. 71. dis. glof. in. l. 13. tit. 14. part. 3. cap. ex tenore. Vbi Abb. nu. 3. de senten. excommu. quod communio est mater discordiæ, cūm homines proni sint ad dissentendum. l. item si vnus. §. principaliter. ff. de recep. arbi. Et commune quippe vitium est, negligi quod cōmuniter possidetur: vt hisce
- 27 verbis inquit tex. in. l. 2. post prin. C. quando & quibus. 4. pars de bea. lib. 10. l. 3. §. quāuis. versi. apparet igitur. ff. de administratione tutorum. glo. verbo. religio. in. c. 1. ne sede vacante. Et in Euāgelio Lucæ cap. 11. habetur quod regnum in se diuisum desolabitur. Quod refert Bal. in. l. si plures. nu. 7. C. de conditionibus incertis. Et ita rex Alphonfus. 7. dictus Imperator Hispaniæ, regna sua diuisit inter filios suos Sanctium & Ferdinandum. Sanctio dedit regnum Castellæ, & Ferdinando Legionis regnū; & fecit eos iurare,
- 30 quod

quòd post eius mortem starent huic diuisioni. Et Ferdinandus primus regna sua similiter diuisit inter suos filios, deditq; Sanctio natu maiori regnum Castellæ, & Alphonso regnum Legionis & Hasturiarū, & Garcie regnum Galleciæ cum Portugallia. Ex qua diuisione quamplurima inter eos bella orta fuere: vt in chronicis Regū Hispaniarum apparet; quam dictorum regnorum diuisionē refert Ias. in Authen. sacramenta puberum. nu. 69. C. si aduer. vendi. Vbi examinat validitatem iuramenti præstiti in dicta diuisione. Sed mea quidem sententia, prædicta diuisio potius de facto, quàm de iure fuit facta: vel ea forsitan ratione, quia regna prædicta erant de nouo ad quæsitā. Ideo Regibus quodammodo licebat regna sua diuidere, vt tradit Palatius Rub. rub. de dona. inter vi. & vxor. §. 62. nu. 15. Vel fuit factum illud propter euitandas inter filios dissensiones, vt inquit Bal. in Authen. hoc amplius. nu. 10. C. de fideicommi. X Suarez in allegatione illa, utrū in bonis Maioricatus pater habeat vsum fructum. nu. 27. Et est notandum, quòd omnia indiuidua, & quæ ad aliquem filium iure primogenituræ veniunt, non conferuntur, sed ea præcipuè habet filius, quia non recipiunt diuisionem, seu separationem. Ideo meritò non conferuntur, nec est possibile conferri. Bal. in Authen. ex testamento. in fine. C. de colla. Optimè Menchaca de successiōum creatione. lib. 3. §. 26. num. 92. in fine. Sed omnia bona indiuisibilia, vt Ducatus, & Maioricatus cū licentia & facultate regia possunt inter filios diuidi. Ita Andr. Deiser. in cap. 1. in prin. de feudo. Marchiæ. in vsibus feudorum. X Suarez optimè in l. quoniā in prioribus. 11. limita. fol. 88. col. prima. C. de inoffi. testa. Quod est optimum remedium parentibus volentibus inter filios suos bona Ducatus, vel Maioricatus equaliter diuidere. Ita pluries consuluit Ias. consi. 236. viso tit. quæstionis. lib. 2. & consilio. 107. in præsentī consultatione. vol. 4. & alij plures, quod refert Tiraqu. de iure primigeniorum. quæst. 77. in fine. & quæst. 79. vbi affirmat, quòd Princeps sine aliqua causa, de plenitudine potestatis, potest diuidere ius primogenituræ, vel Maioricatus inter fratres.

¶ Succedens tamen in Regno, vel Maioricatu, alijs fratribus

- tenetur, secundum eius facultates alimenta præstare. Ioa. Andr. in c. licet. vbi Abb. nu. 10. de voto. Idem Ioa. Andr. in reg. sine culpa. de reg. iu. lib. 6. Bal. in l. alimenta. nu. 3. C. de nego. gestis. & in l. cunctos populos. nu. 17. C. de summa trin. & fide catho. & in l. cum lege. C. de Episco. & cler. Ancharrana in rep. c. 1. de constitutionibus. quæf. 13. & consi. 339. pro maiori intelligentia. Oldra. consi. 93. Eleganter Fel. c. prudentiam. nu. 7. de offic. de lega. Castillo in l. 40. Tauri. in glo. Por su orden. Et ista est communis Doctorum conclusio, quod frater succedens in Maioricatu, fratres alere, & sorores dotare, iuxta facultates Maioricatus tenetur. Hanc fatetur esse cōmunem Andre. Tiraqu. de iure primigeniorū. quæf. 4. nu. 33. & quæf. 27. in prin. Latius ac melius quæf. 62. per totā. & Palatius Rub. in c. per vestras. in. 1. parte. §. 24. nu. 4. X Suarez in dic. l. quoniam in prioribus. secunda limita. nu. 10. pro qua communi. est. l. qui filiū. ff. vbi pupi. educa. debe. Vbi hæres vniuersalis tenetur alios fratres alere, & sorores dotare. l. cum plures. §. fi. vbi glo. in verbo. alio patre. ff. de adminis. tuto. glo. verbo nulla ratione. in. l. non omni. C. eo. tit. l. 18. tit. 16. part. 6. ibi. O por casar algunas hermanas del moço. De cuius intellectu
- 35 optimè Palatius Rub. in dicto. §. 24. nu. 3. & 4. in fine. vbi scripsit, an bona Maioricatus frater teneatur vendere, vel alienare, pro alendis fratribus, & sorore dotanda.
- ¶ Oportunè nunc iuxta prædictam materiam examinanda est illa
- 26 quæstio nimis difficilis, an nepos ex primogenito excludat filium secundum genitum à Regno, vel Maioricatu aui, mortuo prius primogenito, pro parte nepotis, quod ipse patruo, id est, secundo genito præferatur. tenet Ioa. Faber in dicto. §. cum filius filiaue. nu. 4. per textum. ibi Ioa. Andr. in addi. ad Specu. tit. de feudo. in rub. Oldra. consi. 94. Eleganter Ancharrana. consi. 78. dicta facti narratio. & in c. licet. vbi Abb. nu. 8. de voto. Barba. consi. 4. vol. 2. Ioa. Durā. in arte testandi. tit. 3. cau. 8. qui hanc esse communem opinionem fatetur, & ita fuit iudicatum: vt patet in deci. tholo. quæst. 433. Thomas Grammat. decisio. 1. Ias. in l. maximū vitium. nu. 4. C. de lib. præte. vel exhæ. & in l. is potest. nu. 27. ff. de acqui. hære. Corcetus de potestate

de potestate & excellentia Regis. quæst. 115. Caro. Ruinus consl. 13. præsuponitur. in fine vlt. vol. Latissimè Menchaca de success. crea. lib. 3. §. 27. nu. 19. cum sequē. Castillo in l. 40. Tauri. Qui omnes hæc esse communem opinionem affirmant. pro qua est dic. c. licet de vo. to. & alia iura. rationes & fundamenta per Docto. supra relatos, adducta. Bal. tamen pro vtraq; parte hanc quæstionē examinavit in l. cum antiquioribus. nu. 11. C. de iure & lib. vbi tādē indecisam reliquit, dicens, quòd ad Principem est recurrendum, & quòd eam soluat Apollo. In fauorem tamen patruī aduersus nepotem, esse ma
37gis communem opinionem affirmat Alex. in consl. 54. ponderatis verbis testamenti. vol. 3. & consl. 4. vol. 4. Decius consl. 443. in casu ad me transmissio. Ias. in dic. l. maximum vitium. nu. 4. Hodie tamen
38in regno Castellæ propter has Doctorum opiniones euitandas, cōdita fuit lex Regia. 40. Tauri, disponens nepotē in successione Maioricatus præferri patruo, etiam si decedat primogenitus, viuo eo, qui tenebat Maioricatum. Ad id est l. singularis. 2. tit. 15. par. 2. Ratio poterit esse, quia licet primogenitus plus iuris non potuit in filium suum, id est, nepotem transferre, quàm ipse habebat. l. traditio. ff.
39de acqui. rerū domi. l. cum tabernas. ff. de contra. empti. l. nemo plus iuris. ff. de regu. iu. Et cū ipse nōdum Maioricatum habebat, eius morte nihil transferre potuerat in filium. Negari tamen non potest quin primogenitus in habitu, licet non in actu & exercitio Maioricatum obtinebat, quod quidem ius per mortem in filium translātū fuit, & mortuo auo, actus & exercitium consecutiue, tanquam ad suum fontem accedunt. Et hac ratione omnia fundamenta & rationes contrariæ cessant. Quàmplures alias rationes & fundamenta abundantissimè scripsit Andre. Tiraque. de iure primigeniorum. quæst. 40. per viginti & plures paginas, dicens hanc esse communē obseruatiam in Hispania, Gallia, & Anglia. Pulchrè Ias. in l. is potest. nu. 27. cū sequen. ff. de acqui. hære. Couarru. 3. lib. resolutionū, c. 5. nu. 8. & in quæst. practicis. c. fin. nu. 5. Et Menchaca in dic. §. 27. nu. 19. Et vsque adeo dicta opinio est vera, quòd eadem ratione ne-
40pos secundi geniti excludit patrum tertio genitum à successione

Maioricatus. Socinus consi. 252. visis instrumentis. vol. 2. Thomas Gramma. decisione. 1. nu. 30. dicens, quòd ita fuit iudicatũ, & quòd omnia iura & rationes pro nepote ex primogenito, militant in nepote ex secũdogenito cõtra patruũ tertio genitũ, quo est notandũ.

Summarium.

- N**epotes qualiter ad hereditatem aui vocentur.
- 1 An nepotes soli in stirpem, seu in capita succedant.
 - 2 An nepotes ex propria persona, vel iure paterno succedant.
 - 3 Nepotes non à parentibus, sed à legis dispositione hereditatem habent.
 - 4 Filius & nepos instituti ordine successiuo succedunt.
 - 5 Quando inest affectio, quo ordine instituti succedant.
 - 6 Plures in diuersis gradibus instituti, iuxta ordinem graduum succedunt.
 - 7 Testator in casu dubio videtur disponere, & velle id quod lex vult &
 - 8 Testator præsumitur cogitare quod lex disponit. (disponit.)
 - 9 Pater & filius quo ordine in iure emphiteotico succedant.
 - 10 Fratres vtrinque coniuncti & vterini tantũ instituti, quo modo succedant.
 - 11 Causa Cordubensis fuit decissa. (cedant.)
 - 12 Plures nomine collectiuo vocati, pro vna persona censentur.
 - 13 Nomina collectiua sunt singularia in voce, & pluralia in intellectu.
 - 14 Quæ sint nomina distributiva.
 - 15 De dictione æquè & eius effectu.
 - 16

Cap. sextum.

- H**actenus qualiter nepotes cum ascendentibus, & patruis magnis, & carnalibus ad hereditatem aui vocentur, exposuimus. Reliquum est vt videamus prædictis non stantibus, qualiter soli nepotes ad aui hereditatẽ admittantur; veluti si quispiam duos habuisset filios, & ex vno eorum tres nepotes, ex altero verò vnum tantũ nepotẽ, mortuis parentibus ad hereditatem aui qua forma nepotes vocentur. In qua re dicendum est, quòd prædicti nepotes in stirpes, & nõ in capita succedunt. Taliter quòd vnus nepos dimidiam hereditatis

- 2 tis partem aui habebit, aliamque dimidiam tres fratres nepotes. l. 2. C. de suis & legi. lib. Auth. de hæredi. abintest. veni. §. si quis igitur. & §. sic tamen. col. 9. §. cum filius. in fine. & §. si. insti. de hære. quæ abintesta. defe. l. 3. in fine. tit. 13. par. 6. l. 7. tit. 6. lib. 3. fori. Ratio est ex eo quod nepotes vocantur, propter representationem suorum parentum, & in eorum locum, vt in. d. Authent. cessanteq; & in iuribus modò citatis; & ad prædictam hæreditatem admittuntur, non iure paterno, sed ex propria sua persona, & iure proprio. Bar. in. l. 2. in fine. C. de lib. præteritis, vel exhære. & in. l. 1. §. si sit filius. ff. de cõ iun. cum emancipa. lib. eius. & in. l. qui superstitis. nu. 2. ff. de acqui. hæredi. tex. vbi expresse Bar. in. l. 1. §. si sit. ff. de col. dot. Ias. in. l. Gallus. §. & quid si tantum. nu. 60. ff. de lib. & posth. Propter quod diebus præteritis consultus circa hanc quæstionem ausus fuit affirmare, videlicet quod nepotes non tenentur ad debita suorum parentum persoluenda, dato quod in eorum locum succedant: non tamen (vt dictum est) iure paterno, neq; iure transmissionis, sed ex propria sua persona, & iure. Hæreditatem enim & successionem aui, non habent nepotes à patribus suis, sed à legis dispositione. Ita hisce verbis, inquit Bar. in dicta. l. qui superstitis. nu. 2. & in. l. 1. §. si sit nepos. de col. dotis. & in dic. l. 1. §. si sit filius. Ias. in repe. l. si arrogator. nu. 20. ff. de adop. Alex. confi. 4. ponderatis verbis. num. 13. vol. 4. Decius confi. 443. in casu ad me transmissio. nu. 20.
- 4 ¶ Ex testamento verò, si filium & suum nepotē hæredes auus instituisse, non videtur eos simul instituere: sed ordine successiuo.

- 5 Primo itaque loco censeatur vocatus pater, quo mortuo eius filius, id est, nepos. l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. Vbi ad reuocationē legati nō omnes de familia admittuntur, sed ordine successiuo. l. quoties idē seruo. ff. de vsufruc. l. si. de verb. sign. c. Rainuntius. de testa. glo. in verbo. exprimat. in. l. Gallus. §. quidā rectè. ff. de lib. & posth. quæ sing. est secundū. Bal. & Bar. ibi. nu. 3. & eam affirmāt esse cōmunem. Albe. Ange. Alex. & Ias. ibi. nu. 12. licet contra eā teneant Ioa. Dimola. Salice. & Aretin. ibi. nonnullis iuribus, & rationibus motis, quibus respodet Ias. nu. 6. nam quando plures personæ à testatore

- 6 vocantur, inter quas charitatis & affectionis ordo cadit, & non est aliqua necessitas, saltem causatiua instituendi, vt in auo, qui aliqua iuris necessitate ad institutionē nepotis nō compellitur, filio stante & viuente in medio, tunc à testatore intelliguntur vocati ordine successiuo, & nō simul; vt Bar. & ferè omnes in d. §. Quidam rectè hanc dixit esse communem opinionem. Alex. consi. 14. super quæstione proposita, nu. 4. vol. 4. Ex quo affirmabat. Bal. in l. i. nu. 7. per tex. ibi. C. de secundis nupt. quod si aliqua lex, vel statutum deferat aliquod ius, vel hæreditatem pluribus existentibus in diuersis gradibus, intelligitur deferre ordine successiuo, secundum ordinem graduum, iuxta quem ab intestato prædicti erant successuri. Propter quod non abs re erit dicendum, quòd si auus filium superstitem hæredem instituat, & nepotes ex alio filio præmortuo, quòd non simul & in capita nepotes cum filio superstitite ad hæreditatem adiut admittantur, sed in stirpes (vt superius dictum est). Nam ita ab intestato erant successuri: testator enim in dubio videtur velle dispo-
- 8 nere id, quod lex vult & disponit. l. cum quidam. §. quemadmodum. ff. de verb. signi. l. si duo sunt hæredes. ff. de acqui. hæredi. l. si ita fuerit. Vbi Bar. ff. de manu missis testa. l. peto. §. fratre. ff. de lega. 2. Vnde inquit Bal. in l. precibus. nu. 44. C. de impu. & alijs substi. quòd testator semper præsumitur cogitare id quod lex disponit. Idè Bal. in l. quidam elo gio. nu. 3. in fine. C. de iure deliberandi. Alex. consi. 55. nu. 17. vol. 4. Decius consi. 205. in causa istorum nobilium. Vnde inquit Bar. in l. quod dicitur. ff. de verbo. obliga. quòd si aliquis pro se & filijs suis bona aliqua emphitheotica recepit, intelligitur ordine successiuo. Ancharrana consi. 143. pro dōmina Paula. nu. 3. Decius consi. 239. primò videtur. nu. 4. & consi. 562. accuratè. vbi idem esse affirmat, de dōnatione facta patri & eius filijs. Quæ donatio intelligitur, facta ordine successiuo. Nam semper præsumitur testator disponere secundum ius, & non contra ius. Bal. in l. 2. de condi. incer. Paul. in Auth. defuncto. C. ad Tertu. Decius consi. 153. in effe-
- 10 tu quæritur. nu. 4. Ideo si aliquis habuisset fratres vtrinque coniūctos, & alios fratres vterinos tantum, & instituisset in suo testamen-
- to fra-

- to fratres suos, intelligitur de fratribus vtrinque cóniunctis, & nō
 12 de vterinis; quia abintestato erant successuri prædicti vtrinque cō-
 iuncti, & nō vterini. Per supra dicta ita fuit decisum in causa ardua
 Cordubensi, vt affirmat Telliū Fernand. in l. 8. Tauri. in fine. Sed
 13 quando plures sunt à testatore vocati nomine collectiuo, cum ali-
 quo tertio, illi nominati nomine collectiuo, pro vna persona iudi-
 cantur. Ideo tertius eandem portionē habebit, quam plures ita no-
 minati. l. final. C. de impuberum, & alijs subft. Vbi Bar. & alij. l. pla-
 nē. in prin. ff. de lega. 1. l. Iulianus. l. Lucius. l. interdum. ff. de hæc. in
 ftitu. ubi probatur, quòd si testator dixerit Titium & fratris mei fi-
 lios hæredes instituo, semissem Titius habebit, & semissem fratres
 filij; cū plures sub nomine collectiuo sint vocati, qui omnes pro
 vno iudicantur. Nomen autem collectiuum est, quod in singulari
 numero multitudinem significat, & sunt nomina singularia in vo-
 ce, & pluralia in intellectu: vt populus, gens, vniuersitas, collegium,
 14 cognatio, & familia, & alia huiusmodi. l. grege. ff. de lega. 1. l. sicut. ff.
 quod cuiusque vniuer. nomi. l. proponebatur. ff. de iudicijs. l. fi. C.
 de verbo. signi. Bal. in d. l. fi. in prin. C. de impu. Et nomen hæredes,
 fratres, filij, posthumi, nepotes sunt nomina etiam collectiua, vt no-
 tant Bar. & Paul. in dic. l. fi. Ias. in l. reconiuncti. num. 29. ff. de lega. 3.
 Alex. consi. 178. in occurrenti casu. nu. 11. vol. 2. Quæ omnia intelli-
 genda & limitanda sunt, nisi additum fuisset aliquod nomen distri-
 15 butiuum: vt puta quisquis, quilibet, vterque, æquē, vel æqualiter. l.
 interdum. ff. de hæc. inst. Vbi iuriconsultus inquit, quòd si Titius
 16 & filij fratris testatoris æquē hæredes sunt instituti, illa adiectio æ-
 quē, declarat omnes, scilicet Titium, & filios fratris ex virilibus par-
 tibus esse institutos. Quod lōgē aliter esset, si dicta adiectio, æquē,
 vel æqualiter, vel alia similis detracta fuisset. Ias. latissimē regulam
 & sex fallentias in hac re scripsit in dic. l. fi. nu. 5. vsque ad finem le-
 cturæ. Alex. consi. 14. super quæstione proposita. vol. 4. & in consi.
 55. perspectis his. eo. vol. 4. plenē. Decius consi. 239. primò non vide-
 tur. nu. 4. & 5. & consi. 382. verba testamenti. Matthæus de Afflictis
 decisio. Napo. 309. incip. pater quidam.

Epitome successio- nūm. Summarium.

- 1 **F**iliorum legitima est de iure naturali.
- 2 **L**egitima dicitur portio iuris naturæ.
- 3 **N**aturalia iura omni tempore sunt immutabilia.
- 4 **L**egitima, statuto, lege, consuetudinēue in totum non tollitur.
- 5 **D**ivinus communi opinioni aduersatur.
- 6 **A**n omnes successiones sint de iure ciuili.
- 7 **L**egitimæ quota an sit de iure positiuo.
- 8 **N**on parui refert inter ius naturale primæuū, & secundarium.
- 9 **I**us naturale ad homines relatum, de iure gentium est intelligendum.
- 10 **P**ater cum filijs, nullo condito testamento, decedens, non dicitur intestatus decedere.
- 11 **P**atri succedens, non dicitur de nouo acquirere, sed acquisitum capere.
- 12 **L**egitima, uiuente patre, est quasi debita.
- 13 **V**iuentis nulla est successio, neque hereditas.
- 14 **D**e filio prodigo dicitur.
- 15 **N**e des in vita tua possessiones tuas.
- 16 **A**n legitima filijs sit debita in vita parentum.
- 17 **F**ilius in vita patris dominus rerum paternarum dicitur.
- 18 **F**ilius Regis, Princeps & Rex vocatur.
- 19 **F**iliorum legitima, æs alienum censetur.
- 20 **F**ilius reuocat bona à patre in ludo amissa.
- 21 **S**i pater bona sua dissipat, in vita etiam filijs constituitur legitima.
- 22 **P**ublicatis bonis paternis, filius legitima non priuatur.
- 23 **P**ossidens bona publicata, filios alere, & filias dotare tenetur.
- 24 **P**ropter adulterium vxoris bona publicantur.
- 25 **P**ropter incestas nuptias ipso facto bona publicantur.
- 26 **R**enuntiatio an intelligatur de bonis postea etiam acquisitis.
- 27 **I**uramentum ultra intentionem iurantis non extenditur.
- 28 **A**ctus agentium non operatur ultra eorum intentionem.
- 29 **R**enuntiatio quæuis generalis, legitimam non includit.
- 30 **D**e renuntiatione Monialis tempore ingressus.

- 31 *Decretum Tridentinum de regula. Sessione. 25. cap. 16.*
- 32 *Donatio vt in legitimam computetur valida est.*
- 33 *Donatio inter patrem & filium est prohibita.*
- 34 *Donatio vsque ad legitimam nulla indiget insinuatione.*
- 35 *In legitima, prohibitio alienationis est nullius momenti.*
- 36 *Legitima non patitur onus, neque in quantitate, neque in loco, neque in tempore, neque in modo.*
- 37 *De alienatione per fratrem auctoris huius libri facta.*
- 38 *Gruamen rejicitur in eo etiam quod ultra legitimam relinquitur.*
- 39 *An expensæ in studio factæ in legitimam sunt computandæ.*
- 40 *Casus in quibus expensæ in studio factæ computantur.*
- 41 *Sumptus in legendo, scribendo, Grammatica q; addiscenda non computantur.*
- 42 *Expensæ domi faciendæ, in computatione sunt deducendæ.*
- 43 *Filius à patre domi est alendus.*
- 44 *Dictum singu. Inno.*
- 45 *Victus victori in expensis est condemnandus.*
- 46 *Datum filio ad titulum patrimonij vt ordines suscipiat, non computatur ei in legitimam.*
- 47 *Donatio qualibet simplex non confertur.*
- 48 *Differentia inter donationem simplicem, & ob causam.*
- 49 *Pater non poterit compelli ad dandū titulum pro ordinibus recipiendis.*
- 50 *Egregius Doctor à Couarru. sua opinione fuit deceptus.*
- 51 *Officium Decurionatus in legitimam non computatur.*
- 52 *Decurionatus an sit vendibilis, vel ad hæredes transmissibilis.*
- 53 *Si filius inuentarium non fecerit, non ob id suam perdit legitimam.*
- 54 *Non faciens inuentarium, ultra vires hereditarias tenetur.*
- 55 *An quartam Trebellianicam acquirat qui inuentarium non fecerit.*
- 56 *Pro delicto filij, pater non tenetur.*
- 57 *In publicatione bonorum non veniunt bona futura, vel conditionalia.*
- 58 *An pecunia pro delicto filij soluta, in suam legitimam sit computanda.*
- 59 *Executio in bonis aduentitijs pro delicto filij non est facienda.*
- 60 *Bona aduentitia, viuentis patre, prohibita à filio sunt alienari.*

Cap. ſeptimum.

- D**E filiorum legitimis, eorumq; ex teſtamento, & abin-
 1 teſtato ſucceſſione ſuperius latiſſimè dictum eſt. Re-
 liquum eſt vt diſſeramus quo iure filijs legitima ſit
 debita. Quā in re communis Doctōrum conſuſio eſt
 legitimā filijs iure naturali deberi. l. fi. C. quorum bo-
 norum. ibi. cū prudentiū omnia reſponſa. & lex ipſa naturæ ſuc-
 ceſſores eos faciāt. ubi Bal. in prin. inquit, quōd illa lex etiam pro-
 bat conſanguineis etiā ſucceſſionem deberi lege naturę largo mo-
 dō. quæ lex alibi non reperitur. l. cū ratio naturalis. in prin. ff. de
 bonis damnatorum. l. ſcripto hærede. in fine. ff. vnde lib. ibi. admit-
 tat liberos naturæ ſimul & parentum commune votum. l. nam & ſi
 parentibus. ff. de inoffi. teſta. ibi. naturalem erga filios charitatem. l.
 fin. §. ipſum autem filiū. C. de bonisq; lib. ibi. nō propter hæredi-
 tates, ſed propter ipſam naturam & leges. Authen. hoc amplius. C.
 de fideicommiſſi. ibi. debitum naturale percepit. Authen. de hæred.
 & fal. §. primum itaque. col. 1. ibi. hæc pars ſecundum ipſam natu-
 ram eis debetur. Authen. de trien. & ſemi. §. frequenter igitur. col.
 3. ibi. natura primò curata competenter. cap. Rainuncius. §. cū
 autem de teſtamenti. ibi. legitima portio iure naturæ debita. cap. ſi
 2 pater. eodem tit. lib. 6. ibi. ſiue portio iuris naturæ. l. 17. tit. 1. par. 6.
 ibi. Legitima ſe dize en Latin parte debita iure naturæ. l. 2. tit. 1. par.
 1. & l. 2. tit. 19. par. 4. ibi. La vna es por el mouimiento natural. glo.
 in verbo. naturali. in. l. Si quis à liberis. §. Si pater. de lib. agnoſ. gloſ.
 in verbo. quale eſt. in. d. Auth. de hære. & falci. glo. in verbo. ſucceſ-
 ſio. in cap. ius naturale. prima diſ. glo. in verbo. parentibus. in cap.
 prædicatur. 16. quæſt. 1. Bar. & Paulus in. l. Ex hoc iure. ff. de iuſtitia
 & iure. Bal. in. l. lege. 12. tabularū. in prin. C. de legi. hære. Oldraldus.
 cōſi. 107. circa municipale. nu. 3. Alex. cōſi. 69. ſuper primo. in prin.
 volu. 2. & conſi. 134. æterni numinis. num. 32. volu. 6. Decius in
 l. iura ſanguinis. in fine. de regu. iu. Abb. in dicto. c. Rainuncius.
 num. 12. Segura in. l. cohæredi. §. Cū filiæ. num. 180. ff. de vulga.
 & pupi.

- & pupi. substi. & cum ea quæ de iure naturali sint, omni tempore
 3 immutabilia, saltem in genere suo, remanēt. l. ius agnationis. ff. de
 pactis. l. eas. ff. de cap. dimi. in. §. sed naturalia. insti. de iure naturali
 gen. & ciui. §. si. instituta. de legi. agna. tute. cle. pastoralis. de re iudi.
 Bar. in. l. omnes populi. nu. 29. ff. de iustitia & iure. Abb. & alij in. c.
 quæ in ecclesiarum. de constitut. Ideo, statuto, lege, cōsuetudinē
 4 aliqua, in totum legitima, tolli nō potest. Bar. in. l. Titio centum. §.
 Titio genero. nu. 6. de condi. & demonstra. Et est Docto. commu-
 nis opinio, vt testatur Abb. in dicto. c. Rainuncius. & in. c. fin. nu. 23.
 de consuetudine. Alex. confi. 75. visis diligēter. vol. 5. Corneus cōfi.
 107. hac consultatione. vol. 2. Pau. de Montepico in Authen. præte-
 rea. nu. 35. C. vnde vir & vxor. Ias. in Authen. nouissima. nu. 56. C. de
 inoffi. testa. Palatius Rub. in. c. per vestras. par. 2. §. 4. nu. 3. additio-
 nator dini. in reg. indultum. de reg. iuris. lib. 6. & Additionator De-
 cij. in. l. iura sanguinis. de reg. iuris. Vbi circa hoc refert Forum Va-
 5 lentia. Veruntamen Dinus Doctor antiquus & non parue auctori-
 tatis. in dic. reg. indultum. tenuit quòd de iure ciuili, & nō naturali
 filijs debeatur legitima. Sequitur Salicetus in dicta Authen. nouis-
 sima. Bal in dic. l. lege. 12. tabu. post principium, dicens, omnes suc-
 6 cefsiones esse de iure ciuili. l. lege obuenire. ff. de verbo. signi. glos.
 in. l. 1. de acqui. rerum domi. glo. vbi Bar. & Pau. in. l. ex hoc iure. ff.
 de iusti. & iu. glo. magna. in. l. frater à fratre. ff. de condi. indeb. Bar.
 & alij in rub. ff. de acqui. hære. X Suarez in. l. quoniam in prioribus. 2.
 limitatione. C. de inoffi. test. Ideo vt omnis obiectio in hoc articulo
 reiiciatur, pro concordia opinionum dicendum est, quòd legitima
 7 simpliciter sumpta, non respectu cota, est de iure naturali: sed ipsa
 cota, vel legitimè taxatio, cum à lege, vel statuto augeatur, vel dimi-
 nuatur (vt superius visum est) de iure ciuili est. Vel aliter dicere
 possumus secundum Bal. & alios in. d. l. lege. 12. tabu. Quod quando
 dicitur, quòd filijs de iure naturali debetur legitima, non est intelli-
 8 gendum de illo iure naturali, quod brutis, & hominibus commune
 est; quod diffinitur in. l. 1. §. ius naturale. ff. de iusti. & iu. & in prin.
 instituta. de iure natu. gē. & ciui. l. 2. tit. 1. par. 1. Sed de iure naturali
 secunda-

- secundario intelligendum est, id est, de iure gentiū; quod sanè ius gentium vocatur illud, quod naturalis ratio inter omnes gentes cōstituit; idq; apud omnes populos peræque custoditur. l. i. §. ius gentium. ff. de iusti. & iure. §. pri. instituta. de iure naturali gentium & ciui. c. ius gentium. pri. distinctione. l. 2. ibi. otrosius gentium en
- 9 Latin. tit. i. par. i. de quo iure gentium intelligendum est, quotiescunque in aliqua lege, canone, statutove. Hoc nomen ius naturale relatum ad homines inuenitur. l. vt vim. ff. de iusti. & iu. ibi. cū inter nos cognationem quandam natura constituit. glo. verbo. naturali ratione. in. l. 2. ff. de in ius vocando. Bart. per tex. ibi. in. l. omnes populi. 2. oppo. de iusti. & iu. Abb. in cap. si. nu. 23. de consuetudine. Sed prima opinio est verior, quod filijs est legitima debita de
- 10 iure naturali. Vnde singulariter inquit Bald. in. l. vnica in fine. C. quando non peten. par. peten. accref. quem refert X Suarez in. l. quoniam in prioribus. 2. limi. C. de inoffi. testa. quod pater qui decessit cum filijs, non dicitur decedere intestatus, etiam si nullum condidit testamentum. Quodammodo enim ab ipsa natura & lege filij censentur instituti. Ideo ipsemet Bald. affirmat in cap. i. §. si. de feu. agna. hisce verbis. Succedens patri non dicitur acquirere de nouo,
- 11 sed acquisitum capere. Refert Chasaneus consi. 23. incip. Decessit Catherina. nu. 27. Et quāuis filijs legitima sit debita in bonis paternis, in vita tamen patris filius eam à patre petere non poterit, nisi alimentis. l. si. ff. de lib. agno. Bart. in Authen. si qua mulier. nu. 22. C. de sacrosanct. Eccle. Bal. in. l. illud. nu. 7. C. eo. tit. & in. l. i. ff. de lib. agno. & in. l. 2. de lib. præte. vel exhære. & in. l. quāquam. C. ad legem Falcidiam. Idem Angelus, & Immola in. l. lex Cornelia. ff. de vul. & pu. subst. Socinus in regu. 355. incip. Pater eo viuente. Ias. in. l. in suis.
- 12 nu. 18. ff. de lib. & posthu. & in. l. cū quæritur. num. 2. C. de inoffi. testa. quia viuents nulla est successio, neque hæreditas. l. i. §. si impuberi. ff. de colla. bono. l. neminem. ff. de acqui. hære. l. i. ff. de hære. vel actio. ven. & d. Authe. Si qua mulier. Licet in Euangelio Luca cap. 15. habeatur quod ille filius prodigus dixit patri suo. Da mihi portionem substantiæ, & bonorum, quæ me contingit; & pater ei
- 14 dedit.

dedit. Sed ibi à patre volente, & non inuito legitima data fuit. Quà
 auctoritatem refert Bal. in. l. quàmuis. nu. 6. C. de fideicōmi. Segu-
 ra & eius additionator in. l. vnū ex familia. §. sed & si fundū. nu. 94.
 ff. de lega. 2. Sed circa hoc sit pater cautus, ne filijs suis in vita sua bo-
 15 na distribuatur. In Ecclesiastico cap. 33. legitur, filio, & mulieri, fratri,
 & amico nō des potestatem super te in vita tua; nec dederis posses-
 sionem tuam, ne fortè pœniteat te. Melius est enim, quòd filij te ro-
 gent, quàm te respicere manus filiorum tuorum. Sed in vita paren-
 tum, legitima filijs est quasi debita. glo. singu. verbo. nullis rationi-
 16 bus. in. l. si emancipata. C. de in. & facti ignorantia. Quam affirmat
 esse singularem. Bal. & Ias. ibi. Idem Bal. in. l. 2. in fine. C. de lib. præ-
 te. vel exhære. & in. l. iuris ignorantia. C. qui admitti. Romanus
 consi. 125. mater & soror. Decius consi. 408. in causa quæ contingit.
 num. 18. Ioa. Rub. consi. 156. circa primum dubium. nu. 15. Xarez
 in dic. l. quoniam in prioribus. in prin. nu. 4. Segura in. l. 3. §. si. num.
 115. ff. de lib. & posthu. vbi eius additionator plures refert Docto. &
 in. l. vnū ex familia. §. sed & si fundum. nu. 98. ff. de lega. 2. glo. est si-
 milis. in verbo. scire potui. in. l. si duo sunt hæredes. ff. de acqui. hæ-
 re. glo. in verbo. parentibus. in cap. prædicator. 16. quæst. 1. pro qui-
 bus est. l. Sed quia. ff. pro socio. ibi. plerunque apparente quasi debi-
 ta nobis hæreditas obuenerit. l. si. §. si. autem. C. de cura. furi. l. si pa-
 tronus. ff. de donati. l. vnica. C. de his qui ante aper. tabu. l. 1. §. pe. C.
 de codici. Bal. in. l. quāquam. in prin. C. ad le. Falc. & in. l. 2. ff. de lib.
 & posthu. Ideo filius in vita patris dicitur dominus rerum paterna-
 17 rū. l. in suis. ff. de lib. & posthu. §. sui. instituta. de hære. quali. & disse.
 Bar. in rub. nu. 5. ff. de peculio. l. 21. tit. 13. par. 6. Filius itaq; Regis vo-
 catur Princeps & Rex. glo. singu. in. c. si. 24. quæst. 1. glo. 2. in. c. Adria-
 18 nus. 73. dist. Bal. in. d. l. in suis. col. 1. Abb. in. c. tātā. nu. 10. qui filij sunt
 legitimi. Quod est intelligendū quoad honorē & nomē tantū, &
 nō quoad iurisdictionē & administrationē: vt optimè declarat An-
 to. Gome. in. 1. tomo resol. c. 1. nu. 5. Atq; filiorū legitima reputatur
 19 æs alienū. tex. sing. vbi Bar. in. l. Si quis legatū. §. Si patronus. ff. de
 falsis. & vero creditori, filius simili modo in legitima æquiparatur.
 tex.

tex. vbi Bar.in.nu.10.in Authen.de hære.& falci.§.si quis ita. col.1.
 Alex.confli.69.super primo.nu.3.vol.1.Decius confli.236. nō parua.
 nu.6.& in confli.480.in fine.Latiùs Ioa. Corratius in rep. l. filium
 quem habentem.nu.101.C.fami.hercif. Additionator Seguræ in.l.
 quo hæredi.§.cū filiæ.nu.6.ff.de vul.& pupi.substi. X Suarez in.l.
 quoniam in prioribus.11.amplia.nu.11.C.de inoffi.testa.

- 20 ¶ Hinc est quod eleganter inquit Bal.in.l.1.in fine. C. si in frau.
 patro.aliena.fac.sit.dicens, quòd si pater amisit omnia bona sua in
 ludo Azardi, filij possunt ea reuocare & sique ad eorum legitimas. Se
 quitur Ias.in.l.si arrogator.nu.23. ff. de adoptio. Vbi ad id allegat
 eundem Bal.in rub. C. de cōdi. ob turpem cau. qui male allegat. Sed
 potius est in.l.si. C. de cōd. ob cau. dato. & in Authen. ex testamēto. in
 fine. de coll. C. Ioa. Dimola in.l. si quis cū sciret. ff. de vsu capi. pro
 emp. Idē. Ias. in.l. si rem tibi. nu.5. ff. de præscrip. ver. & in.l. iuris gen
 tiū. §. Prætor ait. nu.6. ff. de pactis. & in.l. ait Prætor. §. Sed & si quis
 iusiurandum. nu.5. ff. de iure iu. & in. §. item si quis in fraudem. nu.
 3. insti. de actio. Pau. de Monte Pico in repe. Authen. præterea. num.
 36. C. vnde vir & vxor. Segura in.l.3. §. si. nu.130. ff. de lib. & posthu.
 Ripa in. c. sæpe. nu.74. de restitutione spo. Palat. Rube. in. c. per ve
 stras. par.2. §. 22. in fine. de dona. inter vir. & vxor. Est casus à nullo
 allegatus in.l. alcarum vsus. C. de reli. & sump. fune. ibi. aut eorum
 hæredibus. Et ratio prædictorum est, quia legitima filiorum est
 quasi debita, vt prædiximus. Quod habet locum etiā, si pater in
 vita sua incipiat dissipare & dilapidare bona sua, eius filij rectè pos
 sint apud iudicem petere & instare, vt assignet eis legitimā, vel sal
 21 tem aliqua bona, ex quibus possint alimenta percipere. Bal. in.l.2.
 C. si in frau. patro. alie. Quòd refert Pau. Roma. & Alexa. in. l. Im
 perator. ff. ad Trebe. Idem Roma. in.l.2. §. quod si in patris. ff. solu.
 matri. Ias. in.l. ait Prætor. §. sed & si quis iusiurandum. nu.4. ff. de
 iu. iuran. & in. §. si quis in fraudem. nu.4. insti. de actio. Bar. in.l. si
 constante. nu.69. ff. solu. matri. & in. d. §. quod si in patris. Socinus
 reg.355. incip. pater eo inuito. Petrus Raue. in alphabetico aureo.
 verbo. officium iudicis. fol.99. col.2. Palatius Rub. in. c. per vestras.

parte.1. §.17.nu.12.&.14.fol.36. Contrarium tenuit Bal. sibi contrarius.in.l.non potest.ff.de adoptio. Quas opiniones nititur concordare Ias.in.d.§.Sed & si quis iusiurandum.nu.4.Idem dicendū est, si pater sua bona alienasset in fraudem legitimæ filiorum; quod talis alienatio à filijs poterit reuocari.l. non vsque. ff. si quis à parente manu. Vbi Bar.& in.l.hæreditariū.ff.de bonis autho.Iudi. possi. Ias.in.l.filiū quem habentem.nu.9.C.fami.hercif.& in.l. qui se patris.nu.62. C.vnde lib.& in Authen.nouissima.num.40.de inoffi. testa.& in.d.§.si quis in fraudem. in prin. Barba. in.l. cū acutissimi.nu.47.C. de fideicommi. Ioa. Nicolaus in rep.l.generaliter.nu.226.C. de secundis nup. Decius confi.231.viso casu.nu.7.

- 22 ¶ Hinc etiam est quod si propter crimen hæresis, vel aliud delictum bona paterna publicarentur, filij non ob id suis priuantur legitimis, dummodò sint Catholici.l.Manichæos.l. quicumque. C. de hæreticis.l.2.&.3.tit.26.par.7.l.7.tit.7.par.6.l.9.tit.13.lib.8. ordi. glo. singu. in summa.27. quæst.7. Villadie. de hæreticis. quæst.15. Ioa. Nicolaus de hæreticis. nota.14. nam vt in sacra scriptura habetur Ezechielis cap.18.Filius nō portabit iniquitatem patris, neq; pater iniquitatem filij.cap.Iudei.1. quæst.4.c.si abest.24. quæst.3.l.fancimus.C. de pœnis. Latè Bal.in rub.res inter alios actas. Felinus in. c. vergentis.nu.3.cum sequen.de hæreticis.c.ius gētium.1. distin. Hippol.singulari.551.pœna debet.& in singu. 602. ex delicto. quæ iura hodie videntur esse correctæ per tex.in.c.Vergentis.in fi.de hæreticis.& per.c.cū secundum leges.co.tit.lib.6.Sed Bal. in.l. fi. nu.9. C. de dotis promi.inquit, quod etiam de æquitate canonica, is qui bona publicata possidet, filios alere & filias dotare tenetur. Sequitur Ioa. Coratius in.l.filiū quem habentem.nu.188.C.familiæ hercif.Pau. de Montepico in.l.post contractum.nu.29. ff. de donati. & in Authen.præterea.nu.36.C.vnde vir & vxor. Vber. Zucardus, in.l.1.nu.55. C. qui admitti. Expresse Septimā. in insti.Catho.cap.29. in prin. Palatius Rub.in.l.77. Taurian fi.Latiū in. c. per vestras.2. parte. §.23.nu.14. Et latè in meis singularibus. singu.47.incip. damnatorū bona. Et id expresse in Instructionibus Sancti officij habetur. Fauore

- 24 tur. Fauore etiam legitimę filiorum statutū est, quōd licet propter
 adulterium vxoris eius bona publicentur, quæ maritus lucratur. l.
 cū mulier viri. ff. solu. mati. l. consensu. §. vir quoq; de Repu. l.
 quamuis, & Authen. Sed nouo iure. C. de adulte. Authen. vt liceat
 matri, & auia. §. si de adulterio, & §. si verō quædam mulieres. col.
 8. cap. plerumq; de dona. inter vi. & vxor. cap. fin. de adulte. l. 2. in fi-
 ne. tit. 15. lib. 8. Ordi. l. 2. tit. 7. lib. 4. Fori. l. 82. Tauri. Id tamen intelli-
 gendum est, dummodo filij non existant, eis verō existentibus non
 ad maritum, sed ad filios pertinebunt, vt in. d. §. si de adulterio, &
 in. d. §. Si verō quædam mulieres. l. 2. & 5. tit. 7. lib. 4. Fori. ne propter
 maternum delictum filij à legitimę successione priuentur, quod
 ampliatur etiam si sint filij alterius matrimonij. glos. i. in cap. quo-
 niam frequenter, vt lite non contes. glos. communiter recepta in. l.
 si ita quis, §. ea lege, ff. de verbo. obli. Bald. in. l. hac edictali. num. 5.
 C. de secundis nup. Franciscus Cremen. Singulari. 86. statuto caue-
 tur, Casti. in. l. 81. Tauri, in fine, & in. l. 82. vbi scripsit rationē ad hāc
 25 conclusionē, quæ iuuatur ratione. bona enim contrahētium ince-
 stas nuptias ipsos facto sunt cōfiscata. Sed quādo filij existūt in eorū
 fauorē introductū est, vt talis bonorū cōfiscatio non habeat locū.
 Auth. incestas nuptias. C. de incestis nup. Auth. de incestis nup. §. 1.
 col. 2. l. fin. tit. 18. par. 7. quod ampliatur etiā si filij sint vxorati, & fi-
 26 lię maritata, bonisq; maternis, & paternis Iureiurando renūciaf-
 sent, hac igitur renūciatione nō obstante filij excludunt fiscū. Hu-
 iusmodi enim renunciatio non intelligitur in bonis, quæ propter
 delictum acquiruntur. Bart. in Authen. hoc amplius. quæsti. vltim.
 C. de fideicommi. Oldra. consi. 293. vltra iam dicta Guido Papæ,
 quæst. 228. ex dicto processu. Decius. consi. 235. in casu magnifici.
 num. 6. consi. 230. proponitur. num. 2. Tiraquel. de Iure primige-
 niorum, quæst. 55. num. 2. Est & alia ratio, quia de hoc in renūcia-
 tione filij non cogitauerunt, ideo meritō ad id renunciatio nō extē-
 27 ditur. l. mater. ff. de in offic. testa. l. tres fratres. ff. de pactis. Iuramen-
 tum enim vltra intentionem iurātis nō extenditur, neq; auget, nec
 confirmat dispensationem extensiuē, sed tantū intensiuē, cap. ad
 nostram

- noſtram de Iureiurando cap. ne quis. 22. quæſtio. 2. Actus itaque
 28 agentium non operatur vltra eorum intentionem. l. non omnis. ff.
 ſi cer. peta. l. neque ignorans. C. de dona. Ideo renunciatio genera-
 29 lis ſucceſſionis, vel hæreditatis paternæ non includit renunciatio-
 nem legitimæ, niſi id expreſſe dictum fuerit. l. ſi quando. §. & gene-
 raliter. C. de in offic. teſta. ibi. niſi hoc ſpecialiter. vbi. Bald. Paul. &
 Salicetus, Ancharrana. confi. 152. plura ſunt dubia. nu. 8. Decius. cõf.
 236. non parua difficultas. num. 8. tenuit priùs Bald. in. l. cùm lege
 nota. 3. per text. ibi. iuncta. Authen. presbyteros. C. de Epif. & Cle-
 latè Tiraquell. de Iure primigeni. quæſt. 55. num. 2. Nicolaus Boë-
 rius. deciſione. 14. breuiter videtur. num. 6. etiam ſi aliqua filia an-
 30 te ingreſſum monaſterij renunciauerit cum iuramento hæredita-
 ti paternæ vel maternæ, facta profeſſione & mortuo patre, poterit
 monaſterium petere hæreditatem patris ipſius monachæ, non ob-
 ſtante iuramento, & renunciatione, quod eſt notandum. Ita tenent
 Paul. Caſtren. Ioann. Dimmola, in. l. qui ſuperſtitis. ff. de acqui. hæ-
 red. Idem Paul. & Alexand. in. l. pactum dotali. C. de colla. Cor-
 neus, confi. 272. volum. 3. Marianus Socinus, confi. 183. volum. 2.
 Couarru. in cap. 1. num. 20. de teſta. & in cap. quamuis pactum, in
 3. part. §. 2. in princ. de pac. lib. 6. vbi hanc affirmat eſſe communem
 opinionem, & nonnullas huius conſuſionis rationes refert. Sed
 31 nuper in ſacro conſilio Tridentino Decretum fuit, ſeſſione. 25.
 cap. 16. de regularibus, quod nulla renunciatio, vel obligatio etiam
 cum iuramento in prædicto caſu valeat, niſi interueniat in ea licẽ-
 tia Epifcopi, vel eius Vicarij generalis, & fiat inter duos mēſes pro-
 32 ximos ante profeſſionẽ, & quod poſtea ſequatur profeſſio. Fauo-
 re etiã legitimæ introductũ eſt, quod licet donatio inter patrẽ, & fi-
 liũ in poteſtate ſit à iure prohibita, & reuocabilis. l. 2. C. de in offic.
 dona. l. cum de bonis. C. de dona. l. 1. §. ſi pater, & l. ſi pater filiæ. ff. de
 33 vſu cap. pro dona. l. 4. tit. 15. par. 6. donatio tamẽ facta & tradita hac
 lege, & cõditione, vt in legitimã cõputetur, valet inter patrẽ, & fi-
 liũ in poteſtate, & efficitur irreuocabilis. l. Si nõ mortis. & ibi ex-
 preſſe Angelus. ff. de in offi. teſta. Bald. in. l. cum oportet. nu. 8. C. de

bonis quæ liberis. Plenè Xuarez in dicta. l. quoniam in prioribus. in prin. euidencia. nu. 4. Decius confi. 86. viso puncto. nu. 8. Ratio est illa de qua supra: quia non censetur mera donatio, sed solutio debiti naturalis, cum in vita parentum (vt dictum est) legitima filijs sit quasi debita. Vnde etiam est, quod donatio facta per patrem filio, vsque ad legitimam, aliqua non indiget insinuatione. Bal. expressè in. l. illud. nu. 7. C. de sacrosanct. Eccle. & in. l. executionem. nu. 30. C. de executione rei iudi. Romanus in. l. Modestinus. ff. de dona. Xuarez vbi supra. nu. 8. quamvis Bal. sibi cōtrarius, contrariam tenuit sententiam. in. l. data. nu. 2. C. de dona. Eadem ratione dicendū est, qd cum legitime portio filijs debeat, potius iudicio legis nature, quā iudicio testatoris. Quod etiam si filius dixerit testamentū paternum non iure factum, & succubuerit, vel non obedierit præceptis testatoris, non ob id suam perdidit legitimam. glo. est singu. magna. in fine. Vbi optimè Ias. num. 4. in. l. Polla. C. de ijs quibus vt indig. glo. in. l. 12. tit. 5. lib. 3. Fori. Ex quibus simili modo dicendum est, quod si filius à patre fuerit prohibitus, bona ab eo relicta vendere, aut alienare, hac prohibitione paterna; non obstante vsque ad suā legitimā de bonis prohibitis, filius vèdere & alienare rectè poterit. l. Marcellus. §. si res. Vbi Docto. ff. ad Trebe. & in. l. in quartā. ff. ad. l. Falci. Alex. confi. 3. vol. 3. Ac ita fuit iudicatū, vt refert Thomas Gramma. decisio. 105. incip. magnus. nu. 46. allegando dictā legem, quoniam in prioribus. Vbi latissimè Xuarez, præsertim fol. 48. & Menchaca de successione creati. lib. 1. in expositione. d. l. quoniam in prioribus. nu. 180. & num. 276. cum sequen. Vbi plenissimè examinat, quod legitima non patitur onus neque in quātitate, neque in tempore, neque in loco, neque in modo. In quo loco plures ampliationes, & limitationes ad prædictā. l. quoniam in prioribus. scripsit; & ideo frater meus Franciscus à Ludeña, qui à patre meo fuit in molendino institutus & grauatus, ne illud venderet extra cognationem & familiam, vsque ad suam legitimā, Petro Carrasco vèdere iure potuit. Neque prædictis obstat, qd illud onus fuit à fratre spontè susceptū & approbatū, iuxta tex. in. c. licet. de voto. Tum propter

mino-

- minorem ætatem, tum etiam quia requiritur vt fiat præiuditiū legitime, quod expressa, & specifica sit mentio de legitima. tex. singu. in. l. si quādo. §. & generaliter. C. de in offi. testa. ibi. nisi hoc specialiter. Decius, consi. 236. non parua difficultas, nu. 4. Tiraquel. de iure primigeni. quæstio. 55. in prin. ideo cum talis prohibitio sit nimis damnosa filio, cui in vita, & in morte alienandi facultas tollitur, merito à legitima reijcienda est, per iura, & Doct. supra relatos. In eo etiam quod vltra legitimam à patre fuit relictum grauamen, & onus similiter reijciatur. X Suarez, in dict. l. Quoniam in prioribus. 2. ampliatione, & Menchaca vbi supra, nu. 218. vbi ad id allegat singu. l. ii. tit. 4. par. 6. Sed quicquid in hoc Doct. teneant. l. verò. 27. Tauri, omnem nobis dubitationem remouet.
- 39 ¶ Hinc etiam est, expensas à filio in studio factas in suam legitimam non cōputari, ne legitima diminuatur, vel in totū tollatur, vt l. quæ pater, in. 2. ff. fami. hercis. l. filix eius. C. eod. tit. l. Sed Iulianus. §. proinde si acceperit. ff. ad Mace. l. Regia singu. 5. titu. 15. par. 6. l. 3. tit. 4. part. 5. Bart. in. l. 1. §. neque Castrense, num. 8. ff. de colla. bono. Bald. vbi docentes, in Authent. ex testamento, nu. 12. C. de colla. & in. l. filix licet. C. eod. tit. Iass. in. l. Quidam cum filium, num. 33. ff. de verbo. obliga. & in. §. fuerat, nu. 111. insti. de actio. Ioā. Coratius, in. d. repe. l. Filiū quem habentem, num. 201. & 226. Pala. Rub. in. l. 17. Tauri, num. 16. quod limitandum esse censeo, nisi in testamēto, vel
- 40 in libro rationis, vel aliter ex iudicio, vel volūtate paterna præsumatur prædictas expēsas, & sumptus in studio factos, in legitimam computari: quo calu expensæ prædictæ cōputandæ sunt, quod satis colligitur ex. dict. l. Quæ pater. ibi. si non credendi animo, & ibi expresse Bart. ad id etiam. l. Nefennius. ff. de nego. gest. ibi maxime si in ratione impensarum ea retulisse. gloss. Verb. repetiturus, quā ibi notat Bart. in. l. Si paterno affectu. C. de nego. gest. optimè Deci. cōf. 21. viso pūcto, nu. 7. ratio est quā scripsit Bar. in. d. §. neq. Castrense, & in. l. de bonis. §. nō solū. ff. de Carbo. edic. quia huiusmodi expēsas pater nō tenetur in studio pro filio facere, & in. d. §. nō solū, inquit Bar. quod sumptus, vel expēsas, quas fecit pater cū filio

- in legendo, scribendo, & Grammatica addiscenda non poterit pater in legitimam filij computare. Et ad hoc ponderat text. ibi. Bart. in dict. §. non solum. ad idem et. l. Qui filium. iuncta glos. institueretur. ff. vbi pupi. edu. deb. hanc dicit esse magis communem opinionem Alexan. in. l. Si donatione. num. 21. C. de colla. Ias. in dict. l. Quidam cum filium. num. 33. Bologninus, in Authenti. habita. col. 38. versi. quid enim si pater emit liberos. C. ne filius pro patre. Roma. consi. 145. in hac ego materia omittendum non est, quod singulariter scripsit Ias. in additionibus ad Christophorum Por. in princi. insti. per quas personas nobis acqui. nu. 5. dicens quod in casibus in quibus filius ea quæ in studijs cōsumpsit ad collationem teneatur, & in legitimam suam computare, ante omnia illæ expensæ sunt de ducēdæ, seu subtrahēdæ, quas domi paternæ, secundū dignitatē, & facultates paternas, verisimiliter filius esset consumpturus: quod ea potissima ratione iuuatur, quia filius à patre suo, domi erat alendus. l. Si quis à liberis. ff. de liber. agno. l. Nec filium. C. de patri. potes. cap. fina. de conuersione infidelium. l. 4. & 5. titu. 29. par. 4. pro quo dicto Ias. considero. glos. in verbo. solebat, in. l. Sed Iulianus. §. pro inde. ad Macedo. ff. ad quod accedat in simili dict. Singu. Innocentij, in cap. finem litibus. num. 3. de dolo, & contu. ibi. deducuntur autem expensæ, quas domi faceret: vbi Innocen. affirmat in expensarum condemnatione deducendas esse expensas quas domi, quis esset factururus, & ibidē Abb. nu. 31. optimē declarat glos. ad id in verbo moderatas, in. c. statutū. §. insuper de rescriptis, lib. 6. Speculator, titu. de expensis. §. fina. Lamfra. in cap. Quoniam cōtra. verbo. expensæ, num. 24. de proba. Guido Papæ, de cōsione. 625. incip. Si quis condemnatur. in quo loco huius conclusionis subdit exemplū, quæ est optima limitatio ad iura dicētia, quod victus victori in expensis sit condēnandus. l. properandum. §. Sin autē alterutra parte. C. de Iudi. l. Eum quem temere. ff. eod. titu. §. hæc autem omnia insti. de pœna, teme. liti. cap. finem litibus, de dolo, & contumacia, cap. calumniam de pœnis. l. 7. titu. 22. par. 3. Hippo. qui regulam, & plures fallencias in hoc scripsit, in. l. patre vel marito. num. 17. cum sequen.

sequen. ff. de quest. & in singu. 545. incip. litigantes.

- 46 ¶ Et id quod datum fuit filio à patre ad titulum patrimonij, vt ordines ipse filius suscipiat, simili modo in legitimam filij non computabitur, sed illud præcipuum vltra legitimam suam habebit filius. Ioan. Faber. in. §. si emancipati, num. 3. instituta de in offi. testa. Sequitur Ioan. Igneus, in. l. 3. §. subuenitur, nu. 177. ff. ad Syllam. Aymon. consi. 136. Calaneus in consue. Burgun. rub. 7. §. 5. fol. 246. col. pri. Anto. Gom. in. l. 26. Tauri. num. 21. vbi optime Tellius Fernan. num. 16. vbi hanc fatetur esse communem opinionem & veram, & ratio est secundum eum, quia talis donatio ad titulum patrimonij est donatio simplex, & quælibet donatio simplex non conferitur, vt in. l. 26. Tauri. quæ lex probat hanc communem opinionem. contrarium tenuit Couarru. in. cap. Rainutius. §. 2. nu. 7. de testa. Abedano, de exequendis mada. resp. 17. quæ conferatur talis donatio ad similitudinem donationis, quæ fit propter nuptias iuxta legem. 29. Tauri. Sed prima opinio mihi semper placuit. Maximum enim discrimen est, & diuersitatis ratio inter prædictas donationes, quia pater non potest compelli ad dandum titulum patrimonij ad ordines recipiendos, vt affirmat Aymon, in dict. consi. 136. Sed ad dotandam filiam officio iudicis pater compellitur. l. dotem dedit. ff. colla. bono. l. Qui liberos de ri. nuptia. l. 8. titu. 11. part. 4. ideo Couarru. in hoc, sua opinione fuit deceptus. Idemque dicendum est in officijs Decurionatus, vulgo de regimientos, & notariatus, & alijs officijs similibus perpetuis, quæ in legitimam non computantur, sed illa habebit filius præcipua. Bald. Angel. Paul. Ias. in. l. Omnimodo. §. imputari. per text. ibi. C. de in officio testa. & in. l. 1. §. Sed an id quod. ff. de colla. bono. Idem tenuit Nicolaus Boëri. decisio. 14. incip. Breuiter videtur. in principi. Palat. Rub. in. l. 17. num. 16. Tauri, ac melius, & elegantius Tellius Fernan. in. l. 26. Tauri. num. 7. vsque ad finem, quia talia officia non sunt vendibilia, neque transmissibilia ad hæredes, vt in Pragmati. 65. in volumi. Pragmati. & ea quæ non sunt vendibilia, neque transmissibilia non computantur. per text. in. d. §. imputari. Et cum legitima sit de iura naturali debita (vt pluries à me

- 53 dictum est) si filius inuentarium non fecerit, non ob id suam perdit legitimam. gloss. in verbo. sacramēto. vbi Alexan. optimè num. 8. in. l. fi. §. sin autem. C. de iure delib. gloss. in verbo. intra annum, in Authent. hoc amplius, vbi Bart. & Ange. C. de fideicommi. Bal. in Authent. Sed cū testator, in princ. C. ad. l. Falci. & in. l. filium quem habentem, num. 37. C. fami. hercis. vbi hanc dixit esse communem. Ange. in. l. i. §. hęc stipulatio. ff. si cui plus quā per. l. Falci. Ancharr. in dict. cap. Rainuntius. col. 5. Oldraldus. consi. 242. tota præsens quæstio. num. 9. Et hanc etiam dixit communem Alexan. cōsi. 67. visis, & ponderatis, num. 2. volum. 4. & in consi. 139. eleganter. in princ. volum. 2. Guido Papæ, decisio. 53. Ioan. Durand. in arte testandi. titu. ii. cautela. 8. Calcaneus. consi. 36. Ias. in. l. Polla. nu. 4. de his quibus vt indig. latissimè Francis. Porce. in tracta. de Inuentario, cap. 5. per totum. Per quæ omnia limitantur, & intelliguntur
- 54 iura, q̄ heredes nō cōficientes inuētarium, tenētur in solidū; vltra vires hæreditarias creditoribus & legatarijs. l. fi. §. sin autem. C. de Iure delib. Auth. de hered. & Falci. §. Quia verò. §. Sed nostra bene uolentia. insti. de hæred. quali. & disse. gloss. & ibi. Abb. in cap. 1. de Solu. neque filius perdit quartam Trebellanicam, etiam si omit tat facere inuentarium, licet in alijs hæredibus extraneis aliter sit. Refert. Corneus Peru. cōsi. 148. Decius. cōsi. 236. non parua difficultas. num. 5. Similimodo pro maleficio filij condemnati legitimam pro condemnatione persolvere, pater non tenetur, neque aduersus patrem condemnatio, vel executio est facienda in legitima. tex. & ibi. Bar. in. l. i. §. Si impuberi, in fine. ff. de colla. bono. & in. l. Stihicus. num. 2. ff. de Pecul. lega. Clarius in Authent. de Hære. & Falci. §. Si quis autem, num. ii. col. 1. Bald. in. l. Quanquam. num. 2. C. ad. l. Falci. & in. l. omnimodo. §. imputari. num. 5. C. de in offic. testa. & in. l. i. C. ne filius, pro patre. Ias. in. l. frater à fratre. 2. lectu. num. 23. de condi. indeb. Ias. in. l. lex Cornelia. num. 6. ff. de vulga. & pupi. & in. §. actiones. num. 91. Institui. de actio. Paul. cōsi. 32. omisso ordine. vol. 2. Alex. cōsi. 75. visis, & diligēter perspectis. nu. 13. volum. 1. Decius. cōsi. 438. accuratè. num. 8. & 13. solet ad hoc al-
- lega-

legari. l. si filius. C. de bon. dāna. glos. in rub. C. de decre. Decu. lib.
 10. glos. in verbo, por el hijo, in. l. 9. titu. 5. lib. 4. Fori. quod sequen-
 57 ti cōprobatur ratione, in bonorū publicatione futura bona, vel sub
 conditione debita, nō venire certū est. glos. est singu. in verbo. pre-
 sens in. l. non ad ea. ff. de condi. & demonst. Bald. in. l. etiam. num. 4.
 C. ad. l. Falci. & in. l. 1. num. 22. C. de hāredi. insti. prædictam glos. vo-
 cat aureā. Feli. in. cap. in præsentia. nu. 56. in fine, de proba. vbi alios
 commendantes refert, & Decius. confi. 235. in casu magnifici. nu. 5.
 pro qua. glos. est. l. eius qui. §. 1. ff. de testa. ibi. bona quæ tunc habuit
 cum damnaretur publicabuntur, vbi singulariter ibi Paul. & l. in-
 tercedit legatum. ff. de condi. & demonstra. l. Si mandauero tibi, in
 2. §. is cuius bona. ff. mādā. ibi. publicatis bonis, quicquid postea ad-
 quiritur non sequitur fiscum. c. felicitis. §. verū. de pœnis, lib. 6. ibi.
 de postmodum acquisitis, repetitio non negatur: de qua re plurima
 scripsit Feli. in. cap. ad deliberandum. col. 1. de Iudæis. Decius. cōfi.
 445. in casu ad me transmissio. num. 65. Abb. conf. 51. ad dilucidatio-
 nem. nu. 2. volum. 2. Iaf. in. l. Si stipulatus fuerit. §. cū stipulamur,
 num. 6. de verbo. obliga. sin autem pater de facto condemnationem
 58 & pecuniam pro maleficio sui filij soluerit, ne fortē pecunia, & cō-
 demnatione nō soluta filius verberaretur, vel deportaretur. An il-
 la pecunia seu cōdemnatio in partē legitimæ filij sit cōputāda, vide
 magistralē distinctionē. Bar. in. d. l. Sthicus. Bal. in Auth. ex testamē-
 to. nu. 24. C. de colla. & in Auth. cōtra rogatus. nu. 8. C. ad Treb. &
 in. l. 1. in fine, ne filius pro patre, & in. l. certū. C. fami. hercis. Iaf. in.
 d. §. actiones. num. 90. Hippo. in. l. Infans. nu. 31. ff. de sicarijs. Decis-
 sio Tholo. 121. Item fuit quæsitum, vbi latē eius additionator eodē
 59 quoque modo pro condemnatione filij non est executio in bonis
 aduentitijs faciēda, habitis ex successione materna, vel aliunde ex-
 tra rem patris quæsitis, in quibus ad patrē vsusfructus pertinet. l. si.
 §. ipsum autem. C. de bonis, quæ lib. ibi. nec de his rebus testari per-
 mittimus, & ibi, dominium rei ad eos pertinentis alienare. l. si. C. de
 vsufruc. & habi. ibi, sed remanere intactum. l. penul. C. qui testa. fa-
 ce. pos. Nam quemadmodū filius, viuente patre, prædicta bona ad-

- 60 uentitia directè alienare nõ poterit, vt in prædictis iuribus; ita neq; indirectè delinquendo. glo. verbo. patre. in. l. fi. C. senten. pas. glo. verbo. conueniri, in. §. si instituta. de noxa. actio. Tenuit in specie Bar. in. l. si finita. §. si de vectigalibus. nu. 12. ff. de dā. infec. & in. l. cum filius familias. ff. de verbo. obli. & in. l. r. nu. 4. de bonis dāna. Abb. confi. 66. quāquam multa. vol. 2. optimè Guido Papæ decisio. 526. executio sententiæ. capel. Tholo. decisio. 120. vbi optimè eius addicionator hanc tandem dicit esse comunē opinionem plurima referendo. Couarru. in lib. 2. resolu. c. 8. nu. 7. illud enim ius quod iam patri erat quæsitū, ratione vsusfructus non debet ex delicto sui filij tolli. l. sancimus. C. de pœnis. l. r. §. sed si filius. ff. de his qui de iē. vel efful. §. filius fami. instit. de obli. que quasi ex delicto. nas. c. 2. vbi optima glo. de dīctis puero. c. nõ debet de reg. iu. lib. 6. Et in rubro & nigro. C. ne filius pro patre, vel pater pro filio conueniatur.

Summarium.

- 1 **I**llijs legitima quo titulo est relinquenda.
- 2 **L**egitima titulo institutionis relinquenda erat de iure Digestonum.
- 3 **F**ilius dicitur præteritus, cui legitima iure fideicommissi fuit relicta.
- 4 **Q**uis dicatur præteritus.
- 5 **L**egitima iure C. & authenticorum antiquo, relinqui quoquo titulo poterat.
- 6 **L**egitima iure authenticorum nouissimo, titulo institutionis est relinquenda.
- 7 **D**e iure etiam canonico necessarius est institutionis titulus.
- 8 **G**raue nimis est discrimen inter ius canonicum, & civile inducere.
- 9 **I**ura iuribus concordare oportet.
- 10 **L**egum correctio omnino vitanda.
- 11 **P**er subauditos intellectus non debet legum correctio induci.
- 12 **S**tultorum refugium est dicere, aliud secundum leges, & aliud est secundum canones.
- 13 **F**erdinandus à Menchaca more suo, & male tenuit contra communē.

- 14 *Clausula codicillaris, quid operetur.*
- 15 *Glossa in Authen. ex causa, communiter reprehenditur.*
- 16 *An sufficiat aliquam legitimæ partem titulo institutionis relinqui.*
- 17 *Filius agit ad supplementum legitimæ.*
- 18 *Titulus institutionis alijs titulus honorabilior, & præstantior est.*
- 19 *Ius accrescendi non est inter succedentes diuerso iure.*
- 20 *Filius in legitima institutus, propria auctoritate eam apprehendit.*
- 21 *Quando testator videatur dare facultatem, propria auctoritate, apprehendere rem relictam.*
- 22 *Quid iuris in tutore, curatore, seu executore.*
- 23 *Opinio Bald. sibi contraria.*
- 24 *Institutus in recerta, loco legatarij habetur.*
- 25 *Verus intellectus ad l. si quis in suo. C. de in offi. testa.*
- 26 *Due communes opiniones ex diametro distantes concordantur.*
- 27 *Verus sensus ad l. 2. C. quando, & qui, 4. pars. debe. lib. 10.*
- 28 *20. Fallen. & 12. amplia. quod legitima quoquo titulo relinqui poterit.*
- 29 *Iure regio titulus institutionis est necessarius.*
- 30 *Etiamsi augeatur, vel minuat legitima.*

Cap. octauum.

Vad rem, vnde egressi fuimus, noster reuertatur sermo, id est, ad filiorum legitimas, quæ an titulo institutionis, vel substitutionis, vel quoquo relictæ titulo sint relinquendæ, in hoc præsentî capitulo erit examinandum. Non me latet plures hac in re iuris professores quamplurima scripsisse, præsertim Ias. in Authen. nouissima, nu. 13. cum sequen. C. de in offi. testa. & in l. inter cætera, nu. 10. ff. de lib. & posthu. Copiosius Alex. ibi post Bal. Io. de Imo. Areti. nu. 2. Idem Ias. in l. 1. nu. 14. ff. de acqui. hære. & in l. cum ex filio. nu. 4. & 6. ff. de vul. & pupi. subst. Archidiaconus, Ancharrana, Domi. & plenius ibi Frâ. in c. si pater, nu. 36. cû sequē. de testa. lib. 6. Io. de Imo. vbi Abb. nu. 13. in c. Rainūtius. de testa. Deci. cõsi. 228. in casu pposito. Corne. consi. 298. ante omnia. vol. 1. Soci. in regu. 196. vbi regulam. & 4. fal-
len,

- len. scripsit Xuarez in. l. quoniam in prioribus. 15. limita. col. 4. C. de inoffi. testa. Montal. in. l. 9. tit. 5. in glo. Dela quinta parte. in fine. lib. 3. Fori. Casti. in. l. 33. Tauri. in glo. O se rompiere. Et vberimè Ferdi. à Menchaca de succes. crea. lib. 2. §. 20. à. nu. 259. vsque ad. nu. 282. vbi. 12. amplia. & 20. fallen. in hoc scripsit. Ex quibus auctoritatibus & iuribus allegatis, & inferius allegandis, resolutiue procedendo, tenendū est, de iure Digestorū. titulo institutionis, & non legati, seu fideicommi. vel donationis causa mortis, legitimā esse relinquendam, aliās testamentum erit nullum. tex. singu. in. l. ita tamē. §. Marcellus. versi. qui rogatus. ff. ad Trebe. quē lex hisce verbis inquit. qui rogatus est filio restituere hæreditatem, cogi debet adire, & restituere, quāuis filius contra tabulas bonorum possessionem accipere possit. Vbi filius dicitur præteritus, cui iure fideicommissi si legitima, vel hæreditas fuit relicta: cum ibi detur contra tabulandi remedium, quod præterito competit. l. non putavi. in prin. & in §. si. ff. de bono. posse. contra tab. §. sunt autē. instituta. eo. tit. Et ille
- 4 dicitur præteritus, qui de necessitate erat instituendus, vel nominatim exhæredandus; vt superius. c. 4. à me latè traditum est. Idem probat. l. posthumorum. ff. de in ius. rup. irri. fac. testa. ibi. necesse est mihi hæredem instituere, vel exhæredare. l. inter cætera. Vbi Bal. & alij. ff. de lib. & posthu. l. Gallus. §. in omnibus. vbi optimè Ange. ff. eo. tit. l. filium. §. omnibus. ff. de lega. præstan. Bart. in. l. eum ex filio. nu. 4. ff. de vul. & pupi. & in. d. §. Marcellus. Bal. in. l. omnimodo. in prin. C. de inoffi. testa. Ioa. de Imo. in. l. suus quoq; in prin. ff. de hære. insti. & in. l. ex asse. ff. ad. l. Falci. Fran. in. d. c. si pater. nu. 38. Alex. in. d. l. inter cætera. nu. 2. vbi optimè ad. l. Papinianus. §. si quis mortis. ff. de inoffi. testa. respondet & ad alia iura, quę cōtrariam sententiā probare videntur. Et hæc est verior & communior opinio contra Ange. sibi contrariū in. d. l. suus quoq; in prin. & cōtra glo. verbo. præteritum. in. l. nam & is. ff. de inoffi. testa. & contra glo. verbo. celebrari. in. l. sancimus. §. cum autem. C. de inoffi. testa.
- 5 ¶ De iure verò codicis & antiquo Authēticorū sufficiat filijs relinquere legitimā quoquo relicti titulo. l. omnimodo. C. de inoffi. testa.

testa. ibi aliquam eis quantitatem in hæreditate, vel legato, vel fidei commissio reliquerint. l. scimus. §. cum autem. C. eo. tit. ibi. fideicommissi causa permittitur legitima relinqui. Authen. de trien. & semi. §. 1. col. 3. Authen. de monachis. §. illud quoque decernimus. col. 1. Authen. nouissima. C. de inoffi. testa. ibi. semis debeat eis quoquo relictis titulo hanc fatetur esse communem opinionem. Ias. in. d. Auth. nouissima. & Gallionus in Auth. ex causa. nu. 624. Et ibi Ioa. Ignus. nu. 24. C. de lib. præte. Menchaca de succes. crea. lib. 1. §. 10. num. 192. Sed de iure nouissimo Authenticorum non sufficit, quod legitima filijs quoquo relictis titulo relinquatur, nisi tit. tantum institutionis. Authen. cum de appel. cogno. §. illud quoque cap. col. 8. ubi necesse est ne filij dicantur præteriti, ut eis titulo institutionis legitima relinquatur glo. verbo. præteritum. in. d. l. Nam & his. glo. verbo. pleniore. in. l. filium. §. sed & si portio. ff. de lega. præstan. glo. in verbo. testamento. in. §. Sed hæc. & in. §. igitur. instituta de inoffi. testa. glo. verbo. titulo in. d. Authen. nouissima. Bar. in. l. Papinianus. §. si conditioni. ff. de inoffi. testa. l. regia. §. tit. 8. par. 6. ibi. No como a hæredero, mas como en razon demanda, entonces pudrie quebrantar el testamento. Et hæc opinio tenenda est, reprobata glo. quæ oppositum tenuit, in verbo. celebrari. in. l. scimus. §. cum autem. C. de inoffi. testa. quæ affirmat legitimam posse hodie relinqui iure fidei commissi. Quam glo. reprehendit Bart. Bal. & alij ibi. idem Bar. in. d. l. cum ex filio. nu. 4. Bal. in. d. l. inter cæteras. Ias. in. d. Authen. nouissima. nu. 27. Fran. in. d. c. si pater. nu. 39. Ripa in. d. l. in quartâ. nu. 141. vbi Ias. nu. 13. Xuarez in. d. l. quoniam in prioribus. in loco supra allegato. Menchaca de succes. crea. lib. 1. §. 10. nu. 193.

7 ¶ Quod similiter procedit de iure Canonico, de quo necessitas parentibus est, legitimam filijs suis relinquere titulo institutionis. glo. verbo. relinquens. in. d. c. Rainuntius. gloss. verbo. instituit. in. d. c. si pater. quæ glo. plures circa hoc referendo opiniones. Tandem in fine in hac opinione residet, quæ ibi Archi. Ioa. Andre. Bal. Domini. & ibi Fran. nu. 36. Sequuntur. idem Ancharrana, & Anto. & Ioa. Dimo. num. 31. in. d. c. Rainuntius. Idem Ioa. Dimola in. l. 1. §. si ex fundo.

- do. circa finem. ff. de hære. insti. Fede. de se. confi. 12. Et est communis conclusio, vt affirmat Alex. confi. 70. viso cōsilio. nu. 5. volum. 2. & Ias. in. d. Authen. nouissima. nu. 31. Ripa in rub. Solu. matri. nu. 44. Ioan. Cora. in. l. filium quem habentē. nu. 192. C. fami. hercis. Coua. in. d. c. Rainuntius. §. 1. in prin. de testa. quæ opinio tanquam verior & communior tenenda est contra Bald. contrarium tenentem, in. l. fin. nu. 10. C. fami. hercis. & contra Abb. antiquum, in. d. cap. Rainū tius: cui opinioni contra communem adherere videtur Abb. sicu. ibi. nu. 3. & contra Alex. Dimo. sibi contrarium, in confi. 168. ponderatis, nu. 5. volu. 4. Vbi hanc dixit inaduertēter esse communem opinionem, & in. d. l. inter cætera, quæ verè non est cōmunis. Ideo
- 8 ipse, & supradicti in hoc merētur reprehendi: graue enim est, discrimen ac differentiam inter ius canonicum, & ciuile inducere in casibus à iure non expressis, sed potius vtrumq; ius inuicem concordare in casu dubio tenemur. l. Vnica. C. de in offi. doti. c. cum expediat. de electione. lib. 6. c. periculosè. de pœni. di. 1. glos. penul. in. c.
- 9 cum dilectus, de consue. glos. in. c. ad noltram in tertio de Iureiu. legum correctio omnino vitanda est. l. precipimus. in fine. C. de appella. l. sancimus. C. de testa. Authent. de non eligen. secun. nuben. §. cum igitur. col. 1. vnde glo. in verbo. petere, in. c. cupiētes. §. quod si per viginti. de electio. lib. 6. inquit, quod per cōiecturas, vel sub-
- 10 auditos intellectus nō debet induci legū correctio. Quæ glos. est
- 11 singu. secundū Romanū, in. d. Authē. ex testamēto, & Ias. in. d. Authen. nouissima, nu. 38. & in. d. l. filiū quem habentem, nu. 28. ideo, inquit, glo. fi. in. c. fi. 29. distinctione, quod ineptè agunt, qui in canonū, legumue intellectu ponunt diuersitatem ac discrimen, dicentes aliud secundū leges, & aliud secundū Canones. Inter quos fuit
- 12 Ferdi. à Menchaca, qui more suo tenuit cōtra cōmunem, affirmans de Iure Canonico, quoquo titulo legitimā posse relinqui, de successi. crea. lib. 2. §. 20. nu. 260. vbi summatim. 20. fallen. 12. amplia. refert. Et quāquā supradictū sit, testamētū esse nullū, in quo, legitima titulo institutionis nō fuit relicta: substatinetur tamē tale testamē
- 13 tum propter clausulā codicillare, videlicet, si nō valet iure testamē
- 14 ti, va-

ti, valeat iure codicillorum; vel eo meliori modo, quo de iure va-
 lere potest: quo casu hæreditas ad filium deuoluitur in vim fidei-
 commissi vniuersalis, taliter quòd filius qui fuit exhæredatus abintesta-
 to, succedit, retēta tantū sua legitima, tanquā si grauatus per fidei-
 commissum esset residuū hereditatis hæredibus institutis tenetur re-
 stituere. Bart. in. l. i. nu. 8. ff. de iure codici. Alex. & Ias. hanc dicunt
 esse cōmunem opinionē in. Authen. ex causa. nu. 22. C. de lib. præte-
 ri. vel exhære. cōtra glo. ibi. in parte irrita. in fine, & hāc etiā fatetur
 esse cōmne. Soci. consi. 245. licet in hoc. volu. 3. Decius, consi. 228.
 in casu proposito in prin. Bernar. de Luco reg. 90. incip. clausula
 35 codicillaris dicētes, quòd prædicta glo. in. d. Auth. ex causa. cōmu-
 niter reprehenditur, non tamen requiritur ad testamenti valla-
 tionem totā legitimam, titulo institutionis relinqui, sed sat est ali-
 36 quam rem relinquere, atq; filium instituere, saltem in vno numo.
 Authen. vt cū de appellatione cognoscitur. §. cæterum col. 8. ibi.
 tēstamentum quidem nullatenus solui præcipimus, quicquid autē
 minus ei quā legitima portio relicta est, glo. i. in. d. §. illud quoq; ca-
 pitulum, glo. verbo. patrimoniū. in fine, in. l. 3. §. sed vtrum. ff. de mi-
 no. l. Si quis priore. vbi glos. verbo. ex certis. ff. ad Trebe. §. sed hæc
 insti. de in offi. testa. Bal. in. d. l. omni modo in prin. & in. l. Antequā.
 in fine. C. commu. de succe. l. 5. in fine, tit. 8. part. 6. ibi. maguer no le
 37 dexe toda su legitima. Poterit tamen ad supplementum legitime fi-
 lius agere, vt in prædictis iuribus, quod optimē & singulariter
 declarat Anto. Rub. consi. 115. & non est sine ratione, quòd filius in-
 stitutus in vno numo valeat testamentum, & si decem millia, vel
 quæuis maior quantitas iure legati, vel fideicommissi ei relicta sit,
 38 quod non valeat tale testamentum, quia institutionis titulus alijs
 titulis honorabilior, ac præstātor est. l. filiū. §. sed & si portio, vbi
 glo. ff. de lega. præstā. Maiorē itaq; adfert vtilitatē, ac commodum
 institutionis titulus, quā legati, vel fideicommissi. Instituto itaq; fi-
 lio, si eius cohæres repudēat hæreditatē, portio repudiata filio ac-
 crescit. l. i. §. si ex fūdo. ff. de here. insti. d. l. recōiūcti. cū sua materia,
 q̄ aliter est in titulo legati, vel fideicommissi. l. eā quā. C. de fideicō-
 missi

- missi. l. si nemo. in. 1. ff. de testa. tute. l. sed & si plures. §. si ex asse. ff. de
 19 vul. & pupi. Quod inter hæredes & legatarios ius accrescēdi cesset,
 tanquam succedentes diuerso iure. l. sed cum patrono. in prin. ff. de
 bono. posse. l. vnica. C. quando non peten. par. peten. accres. Ias. in. d.
 l. reconiuncti. nu. 211. Menchaca de succe. crea. lib. 1. §. 10. nu. 194. hæc
 dixit esse communem. Couarru. in. c. Rainuntius. §. 1. nu. 9. de testa.
 quia vnus succedit titulo vniuersali hereditario. altero verò tit. par
 ticulari legati. Plures alias vtilitates secum habet titulu institutio
 nis, quas refert Ioa. Cora. in. l. filium quem habentem. nu. 192. cum
 sequen. C. famil. hercif. Et Menchaca in loco modò citato. Illa tamē
 differentia omittenda non est, q̃ filius in legitima institutus sua au
 20 ctoritate, sine aliquo iudicis mādato, accipere & capere poterit eā.
 Bar. in. l. ex facto. in. 2. ff. de hære. insti. Bal. in. l. si quis in suo. num. 3.
 C. de inoffi. testa. Fran. in. d. c. si pater. nu. 39. Paul. in. l. quoties. C. de
 hære. insti. vbi Alex. & Ias. nu. 8. Idem Alex. in. l. nemo potest. ff. de
 lega. pri. Imola in. l. 1. §. si ex fundo. in repe. in fine. ff. de hære. insti. &
 in. d. c. Rainuntius. sup. glo. 2. Idem Ias. in. l. non est dubium. nu. 4.
 C. de lega. Ripa. l. in quartā. nu. 116. ff. ad legem Falc. Cast. in. l. 24.
 Tauri. in parte. Se rompiere. Xuarez in. l. 8. in prin. & in. nu. 36. tit. 6.
 De las herencias. lib. 3. Fori. Et hæc est verior & cōmunior opinio.
 21 Cuius rationem scripsit Bar. in. d. l. ex facto. nu. 2. dicens, quod quan
 do institutio est directā, ex ea voluntas testatoris colligitur: quod
 institutus propria auctoritate hæreditatem possit apprehendere.
 Quemadmodum tacitē videtur testator institutis hanc facultatem
 & licentiam concedere. l. hec si res. ff. de rei vendi. vbi iubendo hæ
 22 redibus, ne legatarios molestant, in possessionibus legatis tacitē vi
 detur testator legatarijs licentiam & facultatem ingrediendi pos
 sessionem rei legatæ propria auctoritate largiri. Declarat Ias. in. d.
 l. nemo potest. pri. lectu. nu. 36. & in. d. l. non est dubium. nu. 4. Eodē
 modo dicimus de tutore, & curatore, seu executore testamenti, qui
 propria auctoritate res in testamento relictas possunt occupare. l.
 fistulas. §. 1. ff. de contra. emptio. Bal. in. l. cum ipse. nu. 6. eo. tit. Bar. &
 23 alij in. l. r. §. fuit quæsitum. in prin. ff. ad Trebe. Ias. in. d. l. non dubiū
 à for-

- à fortiori ergo in casu nostro filio instituto à lege & testatore, ingrediendi facultas propria auctoritate censetur esse concessa, propter nimiam patris in filium affectionem & charitatem. l. scripto. ff. vnde lib. l. iste quidē. ff. quòd metus causa. l. si. C. de cura. furio. Sed contrariam opinionem tenuit Bal. sibi contrarius in. d. l. ex facto dicens, quòd filius in legitima institutus, propria auctoritate eam occupare non poterit. Et Bar. in. l. 2. per tex. ibi, nu. 3. C. quando & quibus. 4. pars debe. lib. 10. Alex. sibi etiam contrarius, nonnullis rationibus & fundamentis hanc affirmat esse communem opinionē. cō si. 134. attentis narratis. vol. 4. & Decius conf. 236. non parua difficultas. nu. 9. Sed prima opinio semper mihi placuit, & veriorē esse censeo; quia non obstat. l. quoties. C. de hære. insti. in qua principaliter hæc opinio fundatur, quòd institutus in re certa, dato hærede vniuersali hæreditatem adeunte, loco legatarij habeatur. l. regia. 14. tit. 13. par. 6. Et sicut legatario rem sibi legatam propria auctoritate capere nō licet, alioquin ab omni iure, quod in re illa legata habebat cadit. l. non dubiū. C. de lega. quæ est singu. secundū Pau. & alios, ibi. de qua optimè Palat. Rub. in rub. de dona. inter vi. & vx. §. 59. Io. Bernar. in regu. 407. incip. legatarius. vbi vnam ampliationem, & 4. fallen. ad. d. legem scripsit. Quæ dic. l. quoties. procedit secundum verum eius sensum, quoad actiones actiuas & passiuas, vt ex tenore eius apparet, ibi, in omnibus hæreditarijs actionibus vti vel conueniri decernimus. Simili modo nō obstat. d. l. si quis in suo. qui probat quòd filius in iudicio suam legitimam petat. Ex quo datur intelligi, quòd propria auctoritate eam capere non possit. Quæ lex intelligenda est quādo hæres vniuersalis erat in possessione totius hæreditatis, & nō quādo hæreditas erat iacens, vel vacua: & ita ibi Bal. nu. 4. & alij eam intelligunt, quo casu locum habere poterit cōmunis opinio contraria, si communis dici meretur; ac ita duæ communes opiniones inuicē cōtrariæ, & ex diametro distātes cōcordantur, vt tacitè eas ad concordia reducitur Xuarez in loco supra citato.
- ¶ Præterea si quispiā voluerit obijcere de. l. 2. C. quando & qui. quar. par. de be. lib. 10. in qua Bar. principaliter fundatur. Cui legi

F facile

facile multipliciter respondere possumus, ea potissima ratione in d.l.2. curialibus occupandi sua auctoritate quartam, facultas denegatur: quia non ipsis curialibus, sed curiæ in bonis Decurionis ex testamento, seu ab intestato decedentis, extraneo hærede succedente, quarta debetur, & non succedunt curiales, sed ipsamet curia: ut ex d.l.2. aperte constat. Ideo merito prædictis curialibus non proprio nomine succedentibus, facultas capiendi propria auctoritate quarta non conceditur; quod secus est in legitima debita filiis, quæ ipsismet debetur, ac suo nomine & iure proprio & fauorabiliori succedunt filij. Vel aliter dicendum censeo, quod cum d.l. lex sit facta in præiudicium successorum ex testamento, seu ab intestato; qui saltem quoad illam quartam, quæ curiæ datur, defraudantur. Merito ergo non extenditur eius dispositio tanquam odiosa sed limitatur. I. cum quidam. ff. de lib. & posthu. cum alijs, nonnullas fallentias, in quibus sufficit quod legitima filiis relinquatur quoquo relictæ titulo. Refert Iasius. d. Authen. nouissima. nu. 23. cum sequentibus. Et Socius in regu. 196. incip. filius legitimæ. & Matthæus Matthæ. singu. 28 104. ubi octo casus refert. Menchaca. 20. fallentias, & 12. ampliaciones scripsit. de succes. crea. lib. 2. §. 20. nu. 260. cum sequen. & de iure nostro regio notissimum est in legitima filiorum, institutionis titulum esse necessarium. l. 5. tit. 8. par. 6. Latissime Segura in. l. cum patronus. nu. 40. cum sequen. ff. de lega. secun. Vbi affirmat esse communem opinionem, quod etiam si lege, vel statuto augeatur, vel minuatur legitima, nihilominus institutionis titulus est necessarius. 30 contra Bal. & aliquos eius sequaces in. d. l. maximum vitium.

Summarium.

- 1 **L**egitima an sit quota bonorum, vel quota hereditatis.
- 2 **L**egitima hereditatis omnia iura & actiones actiue & passiue in se includit.
- 3 Legatarius à creditoribus non conuenitur.

- 4 Bona intelliguntur, deducto ere alieno.
- 5 Legitima debetur, deducto prius ere alieno.
- 6 Qualiter articuli à peritis aduocatis sunt formandi.
- 7 Cautela ad tollendam, vel diminuendā filiorum legitimam.
- 8 Legitima an titulo oneroso, vel lucratiuo alienari possit.
- 9 Filij an bona à patre alienata reuocare possint.
- 10 Fraus in certis casibus præsumitur.
- 11 Fraus propter odium paternum præsumitur.
- 12 Dolus in duodecim casibus præsumitur.
- 13 Dolus præsumitur in contractu, in quo inest enormis læsio.
- 14 Intellectus ad Authen. sacramenta puberum, & adiura similia.
- 15 Assertio patris filio non nocet.
- 16 Cessio multoties simulata præsumitur.
- 17 Confessio iuramento vallata filio minimè nocet.
- 18 Omnis moriens non est sicut Diuus Ioannes Baptista.
- 19 Cautelæ, vt filij suis legitimis priuentur.
- 20 In conscientia non est tutum cautelis atque cauillationibus vri.
- 21 Consilium Diui Augustini pietate plenum.
- 22 legitima an fauorabilior sit pia causa.
- 23 Funeris Impensæ an ex legitima sint soluendæ.
- 24 Declaratio ad.l.30.Tauri.
- 25 Et ad.l.26.Tauri.
- 26 Extraneo hærede instituto, non de quinto, sed de corpore hæreditario funeralia sunt persoluenda.
- 27 Lex, generaliter loquens, in omni casu est intelligenda.
- 28 Quando filij sunt instituti, de quinto soluuntur funeralia.
- 29 Iura regia qualiter sunt intelligenda.
- 30 Extraneum & penitus ignotum hæredem instituere quis poterit.
- 31 Doctor à Castillo meritò reprehenditur.
- 32 Legitimæ ascendentium & descendendum à pari procedunt.
- 33 Eadem est correlatiuorum ratio.

Cap. nonum.

-
 Pportunè nunc nobis se offert examinanda illa singularis quæstio: An legitima filiorum sit quota bonorū, vel quota hæreditatis: nō enim parui refert inter quotam bonorum, & quotam hæreditatis. Quota enim hæreditatis includit in se omnia iura, & actiones actiuè, & passiuè. l. Si quis seruum. §. si. ff. de lega. 2. vbi si alicui certa pars hæreditatis relicta sit, neque prætia manumissorū, neque funeris impensa deducitur, ante quàm illa pars hæreditatis ei hære di tradatur. Quòd aliter in legatario quotę bonorū, quæ quidē actiones, & omnia iura passiuia excludit, taliter quòd à creditoribus minimè conueniri poterit. l. Quoties. C. de hære. Insti. Bar. in. l. fin. §. in cōputatione, num. 6. C. de iure deli. Pars itaque bonorum debetur deducto ære alieno. l. Subsignatum. §. bona. ff. de verbo.
- 4 signi. cuius legis verba sunt, bona intelliguntur quæ deducto ære alieno supersunt, l. Princeps bona. ff. cod. titu. l. fin. ff. de vsufruc. lega. l. Cum autem pars bonorum. ff. de lega. 2. optime declarat Soci. consi. 15. volum. 4. X Suarez, in. l. 1. titu. de las arras, num. 5. lib. 3. Fori. ac ita. l. 50. Tauri, est intelligēda, vt eam intelligit, & declarat X Suarez in loco modo citato. Legitima enim filiorū dicitur, & filijs debetur deducto æro alieno. l. Papinianus. §. quarta autem. ff. de in offi. testa. cuius verba sunt, quarta autem sic accipitur deducto ære alieno, & funeris impensa. l. Lucius. §. media. ff. ad Treb. l. Titius. §. Lucius, & ibid. Bart. ff. de lega. 2. l. controuersia. ff. de transa. l. Pro hæreditarijs. ff. de hære. actio. glos. magna, in. l. cum à matre. C. de rei vendi. Bar. in. d. l. ex facto, in. 2. in prin. Bald. in. dict. l. quoties,
- 6 & in. l. 2. in fine. C. de in offi. testa. dicēs quòd peritus aduocatus debet articulare, quod tot sunt bona deducto ære alieno. Alexā. in. l. Planē. §. si duobus, nu. 5. ff. de lega. pri. & in. l. Quia poterat. nu. 22. ff. ad Trebe. Ias. in. d. Authen. nouissima, nu. 3. & in Auth. vnde & si parens, nu. 4. C. de in offi. testa. & in. l. Gallus. §. 1. num. 14. ff. de lib. & posthu. & in. l. Pro hærede. §. Si quid tamen, num. 21. ff. de acqui. hære.

hære. & in. §. si quis in fraudem. nu. 50. insti. de actio. X Suarez in. l. 8.
 tit. De las heréncias. nu. 40. lib. 3. Fori. Segura in. l. 3. §. si. nu. 128. ff. de
 lib. & posthu. & in. l. cum patronus. nu. 49. ff. de lega. 2. Vbi hanc af-
 firmat esse communem opinionem, quam videtur probare. l. 12. tit.
 13. par. 1. & l. 8. tit. 6. par. 6. Ex qua conclusione deducitur cautela
 per quam pater legitimam filiorum diminuere, vel in totum tollere
 7 possit: vt puta bona sua vendendo, vel eam post mortem suam pro-
 mittendo tradere. cum legitima, vt superius dictum est, deducto
 prius omni ære alieno, dicatur. Quæ cautela optimè colligitur ex
 l. hæreditariū. ff. de bo. autho. iudi. possi. Et ibi notat expressè Bar.
 Idem probat. l. cum emancipati. §. illud. ff. de colla. bono. cuius. §.
 verba sunt: Illud autem intelligendum est, filium in bonis habere,
 quod deducto ære alieno, superest. l. non vsque. Vbi Bar. ff. si quis à
 paren. sue. manu. glo. magna. in. l. si. verbo. confundantur, in. §. in cō-
 putatione. Vbi Bar. nu. 6. C. de iure deli. glo. in. l. 1. C. de in offi. do-
 na. & Bal. ibi, nu. 8. & 14. & in. l. Papinianus. §. quarta autē. ff. de in-
 offi. testa. Ias. in. l. si arrogator. nu. 23. ff. de adop. & in. l. 1. in prin. ff.
 de eo per quem fac. erit & in. d. Authen. nouissima. nu. 3. & in. d. Au-
 thē. vnde si parens. nu. 4. & in. d. §. si quis in fraudem. in prin. Cepola
 cautela. 36. Segura in. d. l. 3. in. §. si. nu. 131. & in. d. l. cohæredi. §. cum
 filiæ. nu. 126. vbi plenè eius additionator. ff. de vul. & pupi. substi.
 Quod sanè intelligendū est, dūmodo sit facta talis alienatio. titulo
 oneroso; vt puta emptionis, vel vēditionis titulo. Vel si pro aliquo
 8 fide iussisset, vel aliter bona fide absq; aliqua fraude suas dilacera-
 uerit substantias & bona. Quo casu absque dubio. d. cautela proce-
 dit: quod aliter de iure esset, si titulo lucratiuo donationis, seu infi-
 liorum fraudem debita aliqua fuerunt contracta, ficta, ac simulata;
 vel alienatio huiusmodi fuerit facta. Quo casu optimè filij vsque ad
 eorū legitimas bona à patre suo alienata reuocare poterint. Authē.
 9 Vnde & si parens. C. de inoffi. testa. l. 1. C. de reuocan. dona. l. 4. in fi-
 ne. tit. 15. par. 6. l. 7. tit. De las donaciones. lib. 3. Fori. l. 6. tit. 9. lib. 5.
 ordinamenti. l. 29. Tauri. Bar. in. d. l. non vsque. & in. d. l. hæredita-
 rium. Bal. in. l. 1. C. de reuocan. dona. Anto. in cap. Rainuntius. vbi

- Abb. nu. 23. Barba. in. l. cū acutiſſimi. nu. 47. C. de fidei cōmi. Ioa. Nico. in. l. generaliter. nu. 226. C. de ſecun. nup. Iaſ. in. l. filium quē habentem. nu. 9. C. fami. herciſ. & in. d. Authen. nouiſſima. num. 40. & in. l. qui ſe patris. nu. 62. C. vnde lib. & in. l. ait Prætor. §. ſed & ſi quis iuſiurandum, in prin. ff. de iureiu. & in. d. §. ſi quis in fraudem, in prin. Pau. de Montepico in Authen. præterea. nu. 36. C. vnde vir & vxor. & in. l. poſt contractum. nu. 34. vbi plenē Ioan. Annibal in ſua repe. nu. 56. ff. de dona. Ioa. Cora. lib. 2. Miſcellaneorum. c. 19. nu. 19. & fraus præſumitur, ſi de proximo bona paterna fuerunt alienata, vel ex magna quantitate alienationis. d. l. poſt contractum. Vbi Bar. & alij. Bal. in. c. 1. §. donare. in fine, qualiter olim feudum poſſit alienare. Vbi inquit, quōd etiam præſumitur, dato paruo pretio, pro magna alienatione. Bal. in. l. fraus. ff. de legibus. Bar. in. l. non ſolum. ff. de ri. nuptia. Decius conſi. 587. coram magnificis. nu. 9. & cōſi. 231. viſo caſu. nu. 7. Alex. conſi. 47. circa primum. vol. 1. Cepola caute. 22. Soci. reg. 350. incip. pater. Pau. de Montepico in. d. l. poſt contractum, nu. 19. vbi plenius Ioa. Annibal in repe. nu. 92. Simili modo huiuſmodi fraus colligitur propter odium, quod pater erga filium gerebat, vel ex alijs indiſijs, vt inquit. l. dolum ex indiſijs. C. de dolo. Iaſ. in. l. Titia. §. idem reſpondit, nu. 4. ff. de verbo. obliga. & in. l. ſi is qui ex boris, nu. 8. & 11. ff. de vulgari. & pupi. & in. d. §. ſi quis in fraudem, nu. 46. glo. magna, in verbo: Todo lo q̄ houiēre. in l. 7. tit. 12. lib. 3. Fori. & plures caſus, in quibus præſumitur dolus & fraus, reſert Decius, conſi. 659. incip. conſuſionem. & 12. caſus reſerunt Feli. & Decius, in c. ſin autem, de reſcriptis. Et quoties in aliquo contractu interuenit enormis leſio, præſumitur dolus. Bart. in l. ſi. in fine. ff. de Præto. ſtipu. Bal. in. l. vnica, nu. 23. C. de his quę penē no. relin. & in rub. C. de pœna iudicis, qui malē iudi. Decius in. l. fraudis interpretatio. ff. de regu. iu. & in conſi. 349. conſuluit, nu. 6. Felinus in. c. in præſentia, nu. 8. de proba. Ex quo optimus datur intellectus ad Authen. Sacramenta puberum. C. ſi aduer. vendi. & ad c. cū cōtingat. de iureiu. & ad. c. quamuis. de pactis, lib. 6. & ad iura ſimilia. Et confeſſio patris aſſerentis in aliquo inſtrumento præ-

- tiū rei vēditę recepisse, filio nō nocet, vt ipse sua priuetur legitima.
 Ioa. de Pla. expressē in. d. §. si quis in fine, nu. 23. insti. de inuti. stipu.
 allegādo Auth. Sed iam necesse. C. de dona. ante nup. Bal. in. l. per
 diuerfas. C. mandati, dicens, quōd quando in cessione non apparet
 de reali solutione, sed cedens sibi solutam pecuniam confitetur, ta-
 16 lis cessio præsūmitur simulata. glo. in. l. qui testamentum. ff. de pro-
 ba. Ioa. Andre. ad Spe. tit. de conse. §. nunc videndum. versū. Sed nūc
 quid patris confessio. Bar. in. l. cū quis decedēs. §. codicillis, nu. 4.
 ff. de lega. tertio. Abb. & Anto. in cap. pœ. de iudicis. Cepola in. d.
 cau. 36. Alex. consi. 45. habita super eo. in fine, vol. 2. & in consi. 47.
 circa primum. nu. 6. vol. 1. & consi. 26. viso & considerato, nu. 3. vol.
 2. & consi. 18. non minuitur legitima. vol. 4. Ias. in. l. si arrogator. nu.
 24. ff. de adoptio. vbi quædam Alex. consilia male allegat. Idem in
 d. Authen. & si parens. nu. 4. Idem Ias. in. l. 1. nu. 5. ff. de eo per quem
 fac. erit. & in. l. ait Prætor. §. sed & si quis iusiurandum. nu. 2. & 3. ff.
 17 de iureiu. Segura in. d. §. cū filiæ. nu. 127. & nu. 129. illud ampliāt,
 dicens procedere, etiam si talis confessio iureiurando sit confirma-
 ta, filio quoad suā legitimā nō noceret. Idem Segura in. l. 3. §. si. nu.
 132. ff. de liberis & posthu. glo. expressa. in verbo. emptione, in fine.
 in. l. 3. C. plus valere quod agitur. quā esse notabilem affirmat Abb.
 in. c. ad nostram. de emptione & vendi. & in. c. cū cōtingat, nu. 20.
 de iureiurādo. Bal. in. l. 1. nu. 3. C. de ope. lib. Ias. in. l. nemo potest. nu.
 44. ff. de lega. 1. & in. d. §. si quis in fraudem. nu. 7. & §. fuerat. nu. 87.
 instituta. de actio. Hippo. optimē. singulari. 474. contractus simula-
 tus. Etiam si id pater in extremis vitæ suæ constitutus iuramēto fir-
 mauerit. l. si quis in graui. §. si quis moriens. ff. ad Syllani. l. 1. §. si
 quis filius. ff. de Carbo. edic. c. sicut. de testibus: Omnis enim moriēs
 18 non est sicut Diuus Ioan. Baptista, licet corpus Christi receperit,
 vt inquit Bald. in titu. de pace constantiæ. in verbo. vassalli, in. 2. in
 prin. Ias. in. l. 1. num. 16. ff. de eo per quem fac. erit. Hippo. in
 19 prac. criminali. §. restat. nu. 11. ac ita prædicta cautela est limitanda,
 & intelligenda. Alias duas formas, & cautelas, quibus vt sua legi-
 tima filius priuetur, scripsit Cepola, cautela. 37. quibus parenti-

- 20 bus aduersus suos filios vti non est in conscientia tutum Bart. in. l. cum emancipati. §. illud. ff. de colla. bono. & in dict. l. hæ-
- 21 reditarius vbi inquit, id esse contra pietatem paternam, & contra consilium Diui Augustini, in cap. quicumque. 17. quæstione. 4. quod quicumque vult filio exhæredato alium hæredem instituere, quærat alterum qui suscipiat, & non Augustinum. quem text. refert. glos. in verbo. simili modo, in. l. Si quis ad declinandam. C. de Epif. & cle. glo. in verbo. Trebelianica, in cap. Si pater detesta. lib. 6. glo. fin. in. l. 9. titu. 6. lib. 3. Fori. dict. tex. refert Bart. in rep. legis. 1. nu. 55. C. de sacro. Eccles. Ias. in Authenti. Si qua mulier. num. 4. de sacro-
fanc. Ecclesijs. Decius. consi. 426. in duobus dubijs, num. 5. & consi. 480. in casu. num. 20. Guilier. Bene. in cap. Rainuntius, verbo. in eodem testamento, in pri. num. 7. de testamentis. Xuarez, in dict. l.
- 22 Quoniam in prioribus, quæsti. 9. nu. 22. & 27. Bernar. Diez regu. 213. donatio facta. 3. fallen. potior, & fauorabilior est causa filiorum, quoad legitimam. causa pia, vt inquit, Socinus, in. l. Pactum quod dotale, in prin. C. de pactis. allegando dict. cap. quicumque, & Authenti. Si qua mulier. C. de sacro. sanc. Eccles. latè. Ias. in. l. Licet inter priuatos. num. 5. C. de pactis. & quod superius, in limine
- 23 huius cap. dictum fuit, ex legitima, funeris impensam deduci, est intelligendum quando hæreditas paterna filijs abintestato defertur, vel ex testamento nullo facto alicui filiorum prælegato, nullisque donationibus gratuitis seu liberalibus à testatore factis. l. Impensa enim funeris. ff. de reli. & sump. fune. l. si. §. in computatione. C. de iure de lib. cum abintestato omnia bona paterna sint filiorum legitime, vt plenè scripsit Segura in. l. cohæredi. §. cum filijs, num. 239. ff. de vulga. & pupi. & à nobis superius, cap. 3. scriptum est. Nam
- 24 si alicui siue ex filijs, siue extraneis prælegatum, seu melioratio quinti fuerit facta, missæ & exequiæ, aliaque funeraria detrahuntur de prædicto quinto. Et similiter omnes donationes liberales, & non ex filiorum legitimis, neque ex corpore hæreditatis, etiam si à testatore contrarium fuerit dispositum. Hæc omnia probat. l. Regia. 30. Tauri. ex qua facile inferitur, quod si pater, vel mater ali-
- cui

- eui filio fecerit donationem vltra legitimam, quòd cùm talis donatio; vel prælegatum in.3. vel.5. fieri censeatur, licet de tertio, & quinto, nihil prorsus à patre dictum fuerit. vt in. l. 26. Tauri, quòd ex tali donatione sunt funeraria persoluenda, & non ex corpore hæreditatis, saltem vsque ad concurrentem quantitatem quinti. Infertur in super ex dict. l. 30. Quòd si quis ascendentibus, & descendentibus non existentibus, extraneum heredem instituisset, alteriq; quintā bonorum partem reliquisset, funeraria de quinto, & non de corpore hæreditatis esse persoluenda. prædicta enim. l. 30. generaliter, & indeterminatè statuit funeraria de quinto de trahi, nulla facta ascendentium, seu descendentium mentione. Generaliter ergo in omni casu est intelligenda. l. Si plures. ff. de lega. 3. l. Si cui simplici. ff. de seruitutibus. qui intellectus ad dict. l. licet ab aliquibus glossatoribus approbetur, mihi tamen falsus, & erroneus videtur, ex mente enim & tenore dictæ legis Regiæ facile colligitur funeraria de quinto exoluenda esse, quando inter liberos, & non extraneos defunctus testaretur. Ibi. quanquam testator iubeat contrarium, nam quòd ad filiorum legitimas attinget, voluntas defuncti, ne vltra quantum progrediatur est limitata à iure. l. 27. & 28. Tauri. l. 7. titu. 12. lib. 3. Fori. l. 9. eod. titu. & lib. Fori. & ex eo, inquit dict. l. Regia, testatorem contrarium iubere non posse, sed in casu nostræ quæstionis non est limitata à iure voluntas defuncti, sed omnino libera, siquidem extraneum, & penitus ignotum heredem instituere possit. l. extraneum, C. de hære. instit. & in. §. fin. instituta eod. titu. l. Fratres. C. de inoffi. testa. l. Cùm pater. §. eorum. ff. de lega. 2. l. ab eo. C. de fideicom. mis. l. 3. & 4. titu. 9. par. 6. Ideo dispositio dictæ legis. 30. in casu superius posito locum non habet: sed iura communia in eo sunt seruanda, quòd ante omnia funeris impensa ex corpore hæreditatis tanquam æs alienum persoluatur, & non de prælegato quinti. Ac ita de iure esse censeo quicquid alij teneant in prædicta lege. 30. Tauri. Palatius Rub. ibid. num. 2. & Castillo, in fine affirmant, quòd si vxor non habens filios, sed ascendentes tertiam

- suorum bonorum partem marito suo relinquat, iuxta tenorem legis. 6. Tauri, & parentem suum in alijs bonis vniuersalem heredem instituisse, dicunt prædicti Doct. quòd optimum, & conueniens esset remedium, quòd antequam tertium extrahatur de corpore hæreditatis, debent extrahi, & solui expensæ funerales: quòd mea sententia, falsum esse iudico, salua eorum auctoritate. Nam quemadmodum filiorum legitimæ sunt omnia bona parentum, præter quintum (vt pluries plenè dictum est) ita eodem modo omnia filiorum bona, non extantibus descendētibz, sunt parentum legitime, præter tertium. l. 6. Tauri. Ideo de tali parentum legitima funeraia non sunt exolucenda, sicut de filiorum legitimis non soluuntur.
- 32 Ac ita Castillo sibi contrarius contrariam tenuit sententiã, in dict. l. 6. Tauri; nam ea quæ disposita sunt in legitima filiorum regulariter locum habent in legitima parentum. Authenti. cum de appellatione cognoscitur. §. Siue igitur colla. 8. l. Nam et si parentibus. ff. de inoffi. testa. Authentici. de hære. & Falci. §. 1. col. 1. & statutum.
- 33 in vno ex correlatiuis censetur per consequens esse statutum in alio. l. fin. ff. de accepti. l. fin. C. de indic. vidui. tollen.

Summarium.

- 1 **F**ilij naturales dicuntur ex soluto, & soluta nati.
- 2 **B**ona diffinitio conuertitur cum diffinito, atq; eius naturam per genus, & substantiales differentias euacuat.
- 3 Diffinitio est substantiæ rei demonstratio.
- 4 Diffinitio est oratio explicans naturam rei.
- 5 Filij naturales, vulgò dicuntur bastardi.
- 6 Filij incestuosi, & adulterini, quando dicantur naturales.
- 7 Natura omnibus filijs communis est.
- 8 Declaratio ad. l. 1. tit. 15. part. 4.
- 9 Filius est naturalis quando inter parentes poterat esse matrimonium.
- 10 Item ex vnicâ concubina domi retenta.